
MARCEL LUCA
ATAC
CU SPITFIRE
LA
BINDERDAAL

MARCEL LUCA

IN MEMORIAM

ATAC
CU SPITFIRE
LA BINDERDAAL

şi alte povestiri

Colecţie 2014

ATAC CU SPITFIRE LA BINDERDAAL

Partea Întâi

I

Aflaţi la căderea nopţii belgiene cam pe la jumătatea distanţei dintre Antwerp şi Breda olandeză, pe Autostrada 14, neliniştiţi şi de semnele unei furtuni de vară iminente, Alexander Wallace şi nepoata sa Wanda Dexter s-au hotărât să poposească la un motel, plantat strategic lângă o benzinărie din lanţul Schell.

După ce şi-au asigurat maşina, o decapotabilă închiriată Ford-Capri 2300GT şi au reţinut două camere, s-au instalat în mica braserie cu orar non-stop, la o măsuţă lipită de peretele de sticlă prin care puteau observa, panoramic, traficul rutier.

Localul, neaşteptat de cochet, aproape gol, rezona intim cu acordurile pline de viaţă ale formaţiei *ABBA*, care îşi etala vestimentaţia pastelată pe ecranul unui televizor color, suspendat într-un colţ al încăperii.

— Doamne, cât de mult îmi place cântecul ăsta, *Waterloo!* exclamă tânăra femeie, marcând ritmul melodiei cu vârful degetelor pe faţa de masă albă,

apretată. Ştiai unchiule că-i hitul absolut în Europa, după ce-au luat premiul întâi, anul ăsta, la Eurovizion? Chiar acasă, în Anglia, la Brighton!

— Serios? răspunse distrat bărbatul trecut puţin de cincizeci de ani, blond, cu ochi albaştri-cenuşii, cu trăsături aspre, colţuroase. Presupun că anul 1974 i-a surprins într-o conjunctură fastă din punct de vedere astrologic! adăugă zâmbind, urmărind cu privirea un inel din fumul mentolat de ţigaretă Salem, pe care îl lansase cu succes, o clipă mai devreme.

Wanda, zveltă, cu părul auriu, cu breton şi tăiat drept deasupra umerilor, cu ochii albaştri-standard ai familiei, cu un aer de adolescenţă remanentă la cei aproape treizeci de ani ai săi, spicuieşte cu voce cântată din lista-menu:

— *Waterzooi*!…

— Tocană suculentă de pui sau peşte! o lămureşte unchiul.

— *Anguilles au vert*…

— Anghilă în sos de verdeaţă!

— *Moules aux frites*…

— Midii fierte în abur cu cartofi prăjiţi! Draga mea, cartofii prăjiţi, sau frituur, cum le zice în limba flamandă, să nu-i consumi ca pe o simplă garnitură! Belgienii se laudă pur şi simplu că sunt inventatorii lor! Mda, au inclus cartofii prăjiţi în brandul naţional…

O ospătăriţă foarte tânără, bondoacă, pistruiată şi cu părul roşcovan strâns în „coadă de cal”, îi servi în tăcere şi cu gesturi precise, punându-le în faţă nişte porţii uriaşe de moules aux frites şi o sticlă de vin Saucerre.

Alexander Wallace mai făcu un comentariu de cunoscător:

— S-ar fi cuvenit, în semn de respect pentru cutumele ţării, să alegem şi una dintre cele peste trei sute de mărci de bere pe care le fabrică belgienii! Vreo bere brună, sau măcar o blondă Stella Artois… Dar dacă am ales totuşi un vin indigen, sper că patronul locantei nu va socoti că am făptuit o blasfemie!…

Mâncară în tăcere în timp ce frumoasele zeiţe ABBA, Agnetha şi Frida, împreună cu Bjorn şi Benny, partenerii lor virtuozi, se unduiau pe ecranul televizorului Telefunken, în consonanţă cu ritmurile trepidante ale altui şlagăr în suiş abrupt, *Honey, Honey…*

Dincolo de peretele de sticlă ploaia se dezlănţuise torenţial. Traficul nocturn de pe autostradă se desfăşura cu intermitenţe, mai numeroase fiind uriaşele automarfare, care ridicau de sub şirul de roţi trene lichide prelungi, irizate în lumina suspendatelor lămpi fluorescente, gonind neobosite spre sau dinspre marele port Anvers.

După ce fata bondoacă şi pistruiată sfârşi de adunat farfuriile golite în bună parte, îşi aprinseră amândoi câte o ţigare, cu privirile pierdute dincolo de geamul aburit, pe care se scurgeau aplatizate de viteza căderii, stropii grei de ploaie.

După un calup de spoturi publicitare care îndemnau copiii să-şi convingă mămicile să le cumpere puzzle-ul de ciocolată Mapamond, spre a le fortifica cunoştinţele de geografie, iar pe adulţi să nu rateze promoţiile de piscine gonflabile Exotique, emisiunea de ştiri TV de la

ora unsprezece, începu prin a face o febrilă trecere în revistă a reacţiilor principalelor personalităţi politice ale lumii, la incredibila evoluţie a scandalului Watergate: demisia Preşedintelui Statelor Unite, Richard Nixon.

— Unchiule, chicoti Wanda transfigurată de o evidentă satisfacţie, care îi deconspira, cumva, simpatiile stângiste la modă printre tinerii universitari. Cretinului ăstuia de Nixon, cu veleităţile lui de conspirator, a doua bombă a secolului – demisia unui preşedinte american – i-a explodat sub fund aproape în mod aniversar: prima, cea pe bune de la Hiroşima, s-a întâmplat la 6 august 1945, astalaltă azi, în 8 august 1974, la proporţii mediatice asemănătoare pentru contemporani!…

— Ei bine, draga mea, s-ar prea putea ca poimâine, în 10, la festivalul de aerostate de la Binderdaal, o altă bombă să răvăşească opinia publică, într-o măsură în care toate paradigmele existenţei noastre în timp şi spaţiu să fie date peste cap!

— Mă sperii, râse nepoata, în timp ce desfăşura pe masă harta rutieră după care scotocise în geanta de voiaj aflată pe un scaun alăturat. Uite, m-ai momit în excursia asta pe continent, traversând Canalul cu feribotul de la Hull la Oostende, am străbătut Belgia val-vârtej prin Gent şi Anvers, urmează să tăiem Olanda prin Breda, Utrecht, Amersfoort şi Zwolle, după care capătul de linie e un festival de baloane cu aer cald! Poate mi-ar fi plăcut mai curând un festival pe la Veneţia, sau măcar unul de film, la Cannes sau la Berlin…

— Exact, mormăi bărbatul. Totuşi, nu te-am momit cum spui, ci te-am rugat să mă însoţeşti într-o călătorie de mare însemnătate pentru mine şi care, dacă raţionamentele mele sunt corecte, ar putea să te aducă mai aproape de adevărul dispariţiei lui Cyril…

— Păi, tata a fost doborât într-o luptă aeriană, cu o lună înainte de a mă naşte, chiar pe lângă Bindervillul ăsta…

— Binderdaal!

— Aşa! Doar că nu s-au găsit urme materiale, de niciun fel, după război. De parcă ar fi căzut într-un deşert fără margini şi nu într-o zonă locuită…

— Într-adevăr, eu însumi am cercetat arhive şi am vorbit cu oameni ai locului sau cu foşti militari germani dislocaţi în zonă, la vremea aceea, dar n-am aflat nimic despre soarta lui. Ca să-ţi dai seama ce m-a îndemnat să te asociez în expediţia asta, am să-ţi relatez, cu amănunte pe care m-am ferit să le mai comunic şi altora, cu excepţia unor ofiţeri de informaţii militare, spre sfârşitul războiului, istoria ultimei misiuni de luptă pe care am executat-o sub comanda lui Cyril Dexter, tatăl tău, pe-atunci un tânăr chipeş de douăzeci şi opt de ani, pe care din păcate nu ai apucat să îl cunoşti…

II

Două câte două, avioanele de vânătoare *Spitfire* IX B ale escadrilei 216 „Fox”, decolau în dimineaţa mohorâtă din 16 noiembrie 1944, de pe aerodromul de campanie de lângă orăşelul belgian Hechtel.

Forţa ascensională a motoarelor Rolls-Royce înscria cu repeziciune pe deasupra lizierei de pădure care mărginea pista de zbor cele douăsprezece aparate, care s-au regrupat rapid, dincolo de capătul ei, cu uşurinţa rutinei, în formaţia de luptă alcătuită din trei patrule a câte patru avioane.

La manşa maşinii sale de atac, purtând indicativul de apel radio Fox Red Two, *Flying Officer* Alexander Wallace, îl seconda conştiincios, pe partea dreaptă, pe vărul său *Flight-Lieutenent* Cyril Dexter, energicul *Squadron Leader* al escadrilei.

Se strecurau printre cumuluşii răzleţi dar masivi, de culoare alb-lăptoasă pe margini şi cu pântecele cenuşiu burduşit de precipitaţii iminente, aflaţi pe la şase sute de metri, urcând până la înălţimea de marş de nouă mii de metri, dincolo de plafonul de cirrostratus, desfăşurat ca o pânză albă cu străluciri sidefate, aproape transparentă, de unde au luat cap-compas spre raionul de întâlnire cu armada de bombardiere britanice şi americane.

Pentru Alexander Wallace şi camarazii lui briefingul de pregătire a misiunii, susţinută cu două ceasuri mai înainte de *Wing Commanderul* Aloys Graham şi un ofiţer de informaţii necunoscut, în frigurosul *Intelligence Room* improvizat într-un hambar prăpădit, fusese un detonator al imaginaţiei fiecăruia dintre ei.

În esenţă, sarcina lor era de a asigura, alături de alte 1300 de avioane de vânătoare aliate, *Tempest*, *Typhoon* şi *Spituri* englezeşti şi *Thunderbold* şi *Mustanguri* americane, escortarea dincoace de Canalul Mânecii a 1188 de bombardiere grele britanice şi 1204 americane, care aveau misiunea de a lovi fortificaţiile

şi concentrările de forţe germane dintre râurile Maas şi Rin, în vederea sprijinirii ofensivei terestre declanşate spre est de Grupul de armate 21 al Mareşalului Montgomery, în nord şi Armatele 1 şi 9 ale generalului Bradley, în sud.

Wing Commanderul Aloys Graham, un bărbat uscăţiv, la vreo patruzeci de ani, cu părul rar, şaten, pieptănat fără cărare peste cap, cu nasul prelung instalat deasupra mustaţei arătoase, îngălbenite de tutun şi cu bărbia proeminentă, le-a prezentat în stilul lui egal, flegmatic, itinerarul şi obiectivul operaţiunii la care aveau să ia parte.

Pe harta mare desfăşurată pe un panou din spatele său, le indică traseul marcat de un şnur roşu, fixat cu pioneze în punctele: Baza aeriană „Fox” de la Hechtel, oraşul Venraij, ca zonă de contact cu falangele de bombardiere, Maashees, punctul de desprindere de coloana principală a grupului de şaptezeci de Liberator şi Fortăreţe Zburătoare, cu viraj spre nord pe cursul râului Maas până la Saint Agatha, traversarea Rinului la Zevenaar, apoi, de la Rheden, tot spre nord, urmând traseul râului Ijssel, până la Binderdaal, ţinta finală situată între Zwolle şi Kampen, după care urma, firesc, întoarcerea pe o rută oarecum mai lineară.

Şi-au notat cu toţii cu maximă concentrare orarul fiecărei etape, altitudinile de zbor, frecvenţele şi codurile radio, apoi au privit cu interes spre maiorul necunoscut, reprezentant al serviciilor de spionaj militar, un bondoc cu ochelari rotunzi pe un nas roşu, butucănos, care începuse să-şi dreagă glasul.

— Domnilor, începu el cu voce joasă, dar surprinzător de catifelată pentru un om cu fizionomia

unui straşnic băutor de bere, trebuie să vă atrag atenţia de la bun început că misiunea dumneavoastră nu este una dintre cele cu care v-aţi obişnuit în ultimele săptămâni. După cum observaţi, de-asupra localităţii Maashees, un „calup” de şaptezeci de bombardiere americane se desprinde de coloana principală şi virează spre nord, urmând în cele din urmă firul râului Ijssel, incercând să ia prin surprindere apărarea antiaeriană şi să lovească decisiv instalaţiile vizate în perimetrul zonei Binderdaal, de unde ni se expediază încă blestematele de bombe zburătoare!

Maiorul îşi drese glasul şi, plimbând o baghetă prin apele Mării Nordului de pe hartă, continuă:

— S-a mai încercat distrugerea acestui obiectiv de trei ori la rând, ruta de atac traversând insulele Frisice, dinspre nord-vest spre sud-est, dar de fiecare dată eşecul a fost total, Flakul nemţesc fiind peste măsură de eficient. De fapt, informatorii noştri din rezistenţa olandeză susţin că, pe lângă bateriile de 37 şi 20 de milimetri pe afeturi duble sau cvadruple, ar mai exista prototipul unei instalaţii antiaeriene cu efect de-a dreptul devastator. După cum vi s-a arătat, o ţintă principală este centrala electrică, chiar dacă de obicei astfel de structuri de infrastructură civilă sunt pe lista uzuală de interdicţie la atac, însă se pare că acel prototip misterios de armă funcţionează prin alimentarea directă cu un mare volum de energie electrică. Oricum, trebuie să reuşim, cu orice preţ, pentru a elimina definitiv şi din această zonă, ultimile rampe de lansare a bombelor reactive V-2, care chiar în aceste zile lovesc portul Anvers, de-abia cucerit de

noi, atât de necesar pentru aprovizionarea trupelor combatante…

L-au înconjurat cu toţii, zgomotoşi, pentru a studia îndeaproape cele mai recente fotografii ale cercetării aeriene.

Alexander Wallace aruncă o privire fugară la cronometru şi după ce îşi potrivi mai bine masca de oxigen pe faţă, scoase butonul de siguranţă al armelor şi reverificând contactul colimatorului, îi privi aproape superstiţios reticulul strălucitor.

Dedesubt, pe la 7500 de metri, desprinse deja de coloana nesfârşită a armadei aeriene care îşi continua drumul spre vest, cele şaptezeci de bombardiere se înscriseseră, printr-un viraj larg, acoperind cursul râului Maas, în traiectoria planificată spre nord.

În valul frontal, încastrate parcă aripă-n aripă, purtând fiecare aproape şase tone de bombe, zburau familiarele cvadrimotoare B-17, supranumite pe bună dreptate „Flying fortress”, datorită puterii de foc a celor treisprezece mitraliere Colt de calibrul 50, orientate spre toate direcţiile. Înaintau parcă fără grabă la viteza lor de 480 km pe oră, vârstând ochiurile de cer senin cu trenele albe şi groase de condensare, urmate în formaţie la fel de compactă de redutabilele B-24 „Liberator”.

După aproape 165 de km de zbor fără vreun semn de alertă din partea inamicului, se apropiau de obiectiv încredinţaţi cu toţii că misiunea începuse sub cele mai bune auspicii şi că surpriza atacului va determina un efect nimicitor.

Brusc, dar conform orarului, Cyril Dexter comandantul escadrilei Fox suspendă tăcerea-radio,

ordonând largarea rezervoarelor suplimentare de combustibil.

Cu trei minute înainte ca primele *Fortăreţe zburătoare* să înceapă survolul perimetrului-ţintă, şeful patrulei galbene, amplasată în dreapta formaţiei de luptă, le ridică instantaneu, tuturor, nivelul de adrenalină, urlându-le în căşti:

— Atenţie, Fox leader, opt nemţălăi ne cad în cap de la ora trei!

Într-adevăr, un stol de *Messerschmitt* 109 K, fără să pară a-i lua în seamă, cobora abrupt spre bombardierele impunătoare care defilau netulburate spre obiectiv.

Aproape suprapunându-se, vocea tărăgănată, inconfundabilă, a comandantului se făcu, din nou, auzită:

— *Hullo*, Fox albastru şi galben degajează şi atacă hunii de la ora nouă! Fox Roşu mă urmează pentru interceptarea altui grup inamic dedesupt, la ora unu. Vânătoare liberă! Executarea!

Venind aproape din faţă, mai jos, pe la vreo şapte mii de metri, mascate cu intermitenţă de o puzderie de coloane de nori ca nişte turle strălucitoare de zăpadă pufoasă, şase siluete familiare de *Focke Wulf* 190, supranumitele „bot-lung”, se strecurau apropiindu-se hoţeşte de marile cvadrimotoare.

Alexander Wallace în sincronizare perfectă cu vărul său Cyril, la fel ca şi ceilalţi doi coechipieri care îi urmau, acţionă cu o lovitură puternică palonierul stâng şi împingând în faţă manşa, se înscrise într-un picaj vertiginos. Cu tunurile dezăvorâte, cu degetul crispat nervos pe declanşator, cu puţin înainte de a deschide

focul, văzu cum germanii degajează dintr-o dată lateral, la dreapta şi la stânga şi ridicându-se la lumânare, parcă sprijinindu-se în trenele alburii de la vârful aripilor, par corolele unei flori imense care se deschide spre a fi văzută numai de spectatori privilegiaţi.

— *Hullo*, băieţi! Acţionăm în celulă, perechi, foc de voie! După ei!…

Glasul *Squadron Leaderului* răsunase din nou, cu un ton perceptibil de exaltare, în timp ce îşi înscria aparatul într-un cabraj maxim pentru a lua din nou înălţime.

Cu manşa proptită acum în burtă, Wallace urca cu ochii pe profundorul avionului Fox Red One, care printr-un *immelmann* impetuos tocmai se fixase în spatele unui Bot-lung pe care îl perforă cu o salvă scurtă a tunurilor sale de 20 mm, trimiţându-l în vrie învăluit de scânteieri de glicol aprins şi fum negricios.

— Atenţie, Fox Red Two, ai în spinare un bandit! se auzii vocea nervoasă a numărului patru din patrula roşie.

Aproape instantaneu, tănărul *Flying Officer* văzu un snop de trasoare portocalii căutându-l razant pe deasupra cockpitului, aşa că folosind un procedeu verificat, glisă puternic pe aripa dreaptă, redresă şi cu o voltă energică, ajunse din pradă, vânător. Apăsând cu satisfacţie butonul multiplu, concentră tirul celor două tunuri şi patru mitraliere asupra avionului inamic, spulberându-i aripa stângă chiar la încastrarea cu fuselajul şi prăvălindu-l spre pământ într-o vrie fără speranţă.

Cu inima încă bătându-i cu putere, Alexander Wallace aruncă o privire în jur şi constată cu surprindere că rămăsese singur, radioul făcînd auzite doar ecouri de interjecţii, înjurături înfundate şi crâmpeie de conversaţie repezită.

Dedesubt, lateral în stânga, prea puţin afectate în geometria ordinii de zbor de atacurile sporadice ale aviaţiei germane, bombardierele americane tocmai intraseră sub focul intens al artileriei antiaeriene de la sol, ale cărei amplasamente erau la rândul lor atacate în picaj de noile avioane *Tempest* şi de *Beaufighter* de asalt, care căutau de fapt, cu precădere, ţintele „Noballs”, numele de cod al rampelor de lansare a bombelor zburătoare V-2.

Pe zgomotul de fond al descărcărilor electrostatice, în căştile radio se auzi, tensionată, chemarea comandantului Dexter:

— *Hullo*, Fox Red Two, sunt încolţit de doi nemţotei insistenţi şi cobor pe curs doi-doi-zero! Asigură-mi asistenţă… Fox Red Two, cobor pe curs doi-doi-zero!…

Trezit ca de-un duş rece, vărul rătăcit preluă capul-compas ordonat şi începu o nouă coborâre vertiginoasă, baleind încordat cu privirea spaţiile libere dintre norii altocumulus alb-cenuşii, sub formă de rulouri sau lentile aproape translucide.

L-a zărit la timp pentru a-şi calcula perfect unghiul de atac asupra unuia dintre cei doi urmăritori, pe care l-a „executat” impecabil cu perechea de tunuri, lovindu-l lateral în capota motorului. Parcă scuturat de o mână nevăzută, silueta elegantă a avionului *Focke Wulf* 190, cu spinarea lui vopsită în verde-măsliniu şi burta galbenă, execută cîteva zig-zag-uri dezordonate,

apoi se prăvăli pe spate, însemnându-şi căderea printr-o volbură de fum negricios.

Vocea îngrijorată a *Squadron Leaderului* se făcu din nou auzită:

— Alex, am probleme cu direcţia! Guvernez cu greu aparatul! Cred că Frankenstein hitleristul mi-a lovit ampenajul vertical! Dacă poţi, sprintează şi ia-l de pe mine!

— *Voila, my lord, les jeux sont fait accompli, rien ne va plus!*

În timp ce-şi proba umorul englezesc cu o replică în franceza exersată în trecerile sale prin câteva cazinouri înainte de război, Wallace tocmai executa o voltă spre dreapta care îl aducea la vreo trei sute de metri în flancul vânătorului german, de unde îşi dirijă tirul incandescent al trasoarelor celor patru mitraliere deopotrivă asupra crucii negre tivite cu alb de pe fuselajul svelt, a carlingii strălucitoare şi a capotei galbene a motorului , care explodă aproape instantaneu. Rămăşiţele aparatului se prăbuşiră înveşmântate într-o trenă turbionară de flăcări şi fum.

Cu fruntea asudată în ciuda temperaturii scăzute, îngreţoşat de mirosul de cordită şi de metal oxidat, învingătorul se alinie în stânga comandantului său, care continua să piardă din înălţime, manevrându-şi *Spitul* cu evidentă dificultate, însemnându-şi traiectoria cu o dâră diafană de fum albicios de glicol scuipat de tobele de eşapament.

— Mulţumesc, Alex! se făcu auzit *commanderul* Dexter. Asigură-mi protecţia până depăşim perimetrul obiectivului. Dacă dincolo de el nu mă pot redresa, trebuie să mă abandonezi… Uite că începe circul!…

Într-adevăr, în jurul lor începură să înflorească exploziile negre ale artileriei antiaeriene grele de 88 mm, iar ei coborau în acelaşi timp, inexorabil, spre plafonul de acţiune a Flakului german automat de 37 şi 20 mm, care înălţa un baraj dens de trasoare portocalii sau roşii spre bombardierele americane ce tocmai îşi deschideau trapele din pântece, funeste ca o legiune de cutii ale Pandorei.

Zburau amândoi într-un tandem descendent care-i apropia de intravilanul orăşelului Binderdaal, depăşind pe latura stângă cotul râului Ijssel care se îndrepta spre nord-vest, apoi din nou spre nord, învăluind ţinta principală, centrala electrică cu înaltu-i coş de fum, de care se apropia valul devastator de foc al covorului de bombe lansate din cer.

O lăsaseră deja în urmă, sâcâiţi la cei două mii de metri la care se aflau de proiectilele AA cu autodistrugere de 37 mm, când Alexander Wallace observă cum dintr-un punct situat lângă obiectivul principal, ţâşneşte translucidă dar vizibilă într-o nuanţă de albastru-imperial, cu striaţii lenticulare verzui, o structură scânteietoare, pulsatilă, de formă conică, ce cuprinde în căuşul ei cvadrimotoarele, iar spre marginile sale, pe ei înşişi.

Surprins, pentru o mai bună vizibilitate, glisă pe-o aripă virând puţin la stânga, observând stupefiat cum, în urma lor, falanga de bombardiere, pe măsură ce atinge un anume aliniament, se învăluie într-o mantie ca de arc voltaic, după care dispare cu desăvârşire de pe cer. Revenind la cursul iniţial, alături de vărul său aflat în dificultate, Alexander îi comunică încercând să-şi stăpânească tremurul vocii:

— Cyril, dacă nu ne mişcăm mai repede, am dat-o dracului!

— E-n regulă! Mai prind ceva viteză dacă coborâm în picaj moderat spre 500 de metri …

Depăşind centura nordică a bateriilor AA, cu speranţa că nu sânt angajaţi pe o traiectorie care să-i poarte pe deasupra unei Flaktrap, cum numeau ingenioasele capcane antiaeriene germane, treceau acum peste terenuri agricole înzăpezite, parcelate de numeroase canale de irigaţie, pe firul cărora străluceau în lumina difuză a după-amiezii, fâşii de apă îngheţată, apropiindu-se de limita translucid-perlată a spaţiului controlat de fenomenul insolit generat de la sol.

Chiar înainte de-a atinge limanul, *Flying Officerul* observă cu nelinişte cum de jos, dinspre punctul de lansare, mărindu-şi mereu dimensiunea, se înalţă ca un dop prin apă, una din lentilele de lumină verzuie, care învăluindu-i fulgurantă, le-a transmis preţ de o fracţiune de secundă, senzaţia năprasnică a unei descărcări electrice la nivelul fiecărei celule din trup.

Buimăcit, pătruns de o imensă oboseală, cu muşchii mâinilor şi picioarelor svâcnindu-i dureros şi necontrolat, Alexander Wallace îşi descleştă cu greutate ochii încercând să se regăsească. Îi închise aproape instantaneu când întorcând capul spre dreapta, incandescenţa albă a soarelui îl orbi pentru câteva clipe, fixat între orizont şi zenit, pe un cer azuriu, nesfârşit, marcat pe alocuri, la mare înălţime de nori cirrus, ca nişte bucle de păr albe, cu străluciri sidefate.

Dedesupt, se desfăşurau netede între canalele rectangulare de apă fâneţe şi păşuni de un verde crud,

pe care păşteau paşnic grupuri mici de vaci bălţate sau se mişcau purtându-şi cositoarele tractoare vopsite în culori pastelate.

După apeluri repetate prin radio către comandant rămase fără răspuns, pilotul numărul 2 al patrulei roşii i se alătură acestuia la câţiva metri distanţă, cerându-i prin semne cu mâna restabilirea contactului audio. Printr-o pantomimă destul de elocventă, Cyril îl lămuri că radioul e mut şi pentru el şi că deocamdată misiunea lui este de escortă şi protecţie deasupra aparatului său.

Alexander observă în faţă, dincolo de transversala unui mare canal colector, în unghiul pe care acesta îl făcea cu firul râului Ijssel, desfăşurându-se spre nord-vest, acoperişurile de ardezie ale orăşelului Binderdaal. La verticala lui pluteau, îndepărtate, la diferite înălţimi, mai bine de două duzini de baloane de baraj, a căror ciudăţenie aparentă era faptul că aveau forma unor lacrimi uriaşe şi viu colorate şi nu pe cea familiară de cârnat zugrăvit în culori mohorâte de camuflaj.

„Vulpea” zburătoare Red Two se dezmeticea pe măsură ce secundele se scurgeau, apropiindu-se de marginea sudică a localităţii. Percepea fără să găsească o noimă, că soarele de dimineaţă care-i strălucea în plexiglasul postului de pilotaj nu era acelaşi din pragul înserării de acum câteva minute, că peisajul terestru împodobit de-o exuberantă vegetaţie estivală l-a înlocuit pe ce-l acoperit de zăpadă spulberată, pe care îl survolase de la decolarea de pe îngheţatul aerodrom de campanie belgian.

În faţă, pe traiectoria obligată de zbor a *Spitului* rănit în luptă se desfăşura o perdea de pădure, dincolo

de care puteau spera să afle un teren acceptabil pentru o aterizare forţată, prea periculoasă până acum din pricina reţelei dense de canale de irigare în care aparatul putea capota, fără vreo speranţă de a nu se face fărâme.

Hotărât să facă o cercetare prealabilă, cu riscul de a-l lăsa cîteva minute fără vreo protecţie, Alexander îşi atenţionă vărul prin semne energice făcute cu mâna înmănuşată, potrivit codului uzual folosit în timpul zborurilor cu consemn de tăcere-radio şi împingând energic maneta de gaze, mări viteza fără a lua înălţime, în speranţa de a fi obseravat cât mai târziu de observatorii de la sol.

Pe punctul de a depăşi pădurea de foioase observă cum înaintea lui se deschide un larg câmp înierbat, în spatele căruia se disting un şir de clădiri joase, prelungi, o construcţie cu două niveluri şi un turn de control familiar oricărui pilot, secondat de un catarg înalt pe care flutura alene o pungă de vânt, în faţa cărora se aşterneau, orientate diferit, două piste albe de beton, cu câteva bretele înguste între ele şi spre cîteva hangare metalice.

Între piste şi liziera pădurii, tocmai se ridica maiestuos, un balon impunător, vopsit în roşu-cardinal, pe care era inscripţionat desluşit, cu litere albe, italice, sintagma „Spirit of Germany”. Sub el, la sol, se agitau mai multe personaje, mişcându-se de colo-colo şi fluturându-şi braţele.

„Să fi câştigat nemţii războiul?” Întrebarea nerostită îi trecu prin minte lui Alexander, acceptând astfel pentru o clipă, fără să conştientizeze, că traversează, cumva, un timp care nu-i aparţine, în care n-are ce

căuta. „Dar de ce oare xenofobii de hitlerişti ar scrie matricola unui aerostat în limba engleză?”

Trecu la înălţime mică, aproape în razmot, ca pentru un atac la sol pe lângă nacela balonului, surprinzând secvenţial figurile alarmate a celor doi aeronauţi, îndreptându-se temerar şi nesăbuit spre clădirea principală a ceea ce părea a fi un aeroport.

Parcă pentru a-i veni în întâmpinare, din furnicarul de oameni care mişunau în jurul aerogării se desprinse o maşină decapotabilă, condusă de o femeie, alături de care un bărbat, ridicat în picioare, ţinea pe un umăr o instalaţie îndreptată în mod evident spre el.

Chiar dacă nu avea lungimea temutelor lansatoare germane de grenade antitanc, *Faustpatronen*, în noile circumstanţe în care timpul părea că o luase razna, aviatorul britanic acceptă fatalist ideea că avea de-a face cu o sculă perfecţionată, mai sofisticată.

Cu toate că ştia că îşi epuizase mai devreme toată muniţia în duelurile marţiale dintre el şi redutabilele *Focke Wulf* 109 „Bot-lung”, dezăvorî cu iuţeală siguranţele armelor, aprinse colimatorul şi, de amorul artei, fixă reticulul fosforescent pe silueta bărbatului din automobil.

Alexander Wallace trăia, în joacă, clipa de graţie a unui participant la o ruletă rusească atunci când apăsă butonul de declanşare a focului şi auzi, ca răspuns, culasele mitalierelor clămpănind, armând în gol. Nu mai zăbovi în postura periculoasă pe care şi-o asumase inutil, şi înainte ca să încaseze o lovitură adevărată de răspuns, execută o voltă energică spre dreapta schimbând direcţia la 180 de grade, iar după ce se înşurubă într-un tradiţional tonou al victoriei,

reîntorcându-se desupra pădurii de stejari, începu să-şi caute prin văzduhul senin vărul şi comandantul.

Îl localiză mai repede decât se aşteptase, după coloana de fum care se înălţa alene, dintr-un punct aflat chiar la poalele pădurii proptite în digul înalt al canalului colector.

Trecu îndurerat de două ori pe deasupra epavei, pe care un grup de bărbaţi echipaţi cu salopete kaki o acopereau cu zăpadă carbonică, pentru a surprinde pe pelicula fotomitralierei fuselajul contorsionat, cu aripile frânte, ca şi cele trei autospeciale grupate la baza taluzului abrupt, pentru a certifica la Bază sfârşitul tragic al *Squadron Leaderului* escadrilei 216 „Fox”, *Flight-Lieutenent* Cyril Dexter, apoi, luând impetuos înălţime, puse cap-compas pe nefasta centrală electrică, pe care o intuia, inexplicabil, ca fiind cheia revenirii lui într-o realitate recognoscibilă.

Chiar dacă devenise aproape insesizabil în spectrul vizibil, hotarul pe care îl traversase cu mai puţin de un sfert de ceas mai devreme, îi provocă cu aceeaşi intensitate senzaţia atroce de durere absolută, multiplicată cu suma miliardelor de celule ale trupului său.

Vlăguit peste măsură dar deja conştient că e totuşi întreg, aşa cum era ţintuit în chingile scaunului de pilotaj, Alexander Wallace, în nevoia imperioasă de a afla realmente pe ce lume se află, găsi resursele necesare pentru a înclina uşor avionul şi a putea privi mai lesne peisajul pe care îl survola.

În dreapta lui se întrevedeau printre dârele vălurite de ceaţă, încă diafană, porţiuni din structura intactă a centralei electrice, rezemate parcă de coşul de fum. În

jurul ei, pe o rază de cîteva sute de metri solul părea nederanjat, acoperit fiind de porţiuni răzleţe de zăpadă. La relativ mică distanţă, spre sud, se vedeau craterele imense, încă fumegânde, din zona pe care apucaseră să o lovească bombardierele şi de care nu putuseră trece, anihilate de arma miraculoasă a germanilor.

Prin negura înserării care se îndesea grăbită şi de bancurile mari şi dense de stratus ce se fugăreau pe la vreo două mii de metri, străluci surprinzător de stingheră, rafala de trasoare multicolore a unei mitraliere AA cvadruple. Cele patru gheare luminoase greblară preţ de zece secunde plafonul cenuşiu de nori, la întâmplare, apoi se ascunseră.

Alexander oftă uşurat când verificând radioul, constată că radiofarul, care-i asigura automat capul-compas pentru întoarcere, funcţionează fără probleme.

Călăuzit de firul nevăzut, cu ultimul gallon de combustibil, cu luminile de poziţie aprinse, scuipând scântei roşii din eşapamente, ateriză în cele din urmă pe pista îngheţată, străjuită de torţele prietenoase de balizaj ale aerodromului de campanie de lângă orăşelul belgian Hechtel.

III

Cu ochelari imenşi de soare şi cu o pălărioară albă în stil safari ocrotindu-i creştetul blond, Wanda conducea cu o concentrare sporită nervosul Ford-Capri, fiind mai puţin familiarizată cu tracţiunea pe spate a maşinii şi străduindu-se să strunească ce-i 125 de cai-putere ai

motorului de 2300 cmc, la limita de 120 de kilometri pe oră impusă de legea rutieră olandeză.

Goneau sub cerul splendid de vară pe Autostrada 28, care unea, aproape rectlinie, Harderwijk de Zvolle, unde urmau să înnopteze, înaintea Festivalului aeronautic de la Binderdaal.

Alexander Wallace şi el cu ochii ocrotiţi de ochelari fumurii şi cu o pălărie uşoară de paie de orez, cu fason de melon, trasă pe frunte, părea că dormitează, aşa cum stătea cu ceafa lipită de tetiera îmbrăcată în piele maronie. Ascultând freamătul continuu al aerului care se scurgea peste maşina dacapotată, îşi amintea de fiorul primelor zboruri cu planoarele fără cockpit, pe care le executase pe când era student la Cambridge.

— Unchiule Alex, m-am tot gândit după istorisirea ta de ieri, la o chestie…

Unchiul interpelat mormăi, înăbuşindu-şi cu discreţie un căscat:

— S-auzim!…

— Dacă am priceput eu bine, mâine dimineaţă ar trebui să ne aşteptăm la sosirea ta, tocmai din iarna anului 1944, deasupra câmpului de aviaţie de la Binderville…

— Binderdaal!

— Aşa cum zici, Binderdaal! Mă tot întreb, dacă nu e vorba de o poveste fantastică pe care ţi-ai fabricat-o în circumstanţe mai speciale…

— Wanda!…

— Iartă-mă, cu toate că mă mir de mine însă-mi, aproape că te cred! Dar, de unde poţi fi sigur că evenimentul ăsta se întâmplă mâine şi nu peste o săptămână, peste un an, sau peste zece?! Că doar nu

te-a informat nimeni atunci, prin radio sau altfel, în ce moment calendaristic precis, te afli? Că survolezi tocmai dimineaţa zilei de 10 august 1974?...

— Corectă observaţie! o aprobă zâmbind bărbatul. Uite care mi-a fost raţionamentul: În mod evident, ne-am trezit, cumva, şi eu şi tatăl tău, plasaţi miraculos în viitorul timpului din care decolasem. De la bun început am fost surprins de existenţa micului aeroport. El nu figura pe aerofotogramele pe care le consultasem la briefingul de pregătire a misiunii de luptă! El a fost construit ulterior, prin 1956, ca parte a unei mici baze NATO, de tranzit pentru militarii americani. Din 1962, terenul a fost închiriat, în această perioadă, pentru organizarea unui festival de aerostate cu aer cald... Cu timpul, mi-am dat seama că ce văzusem eu atunci, cum ţi-am povestit, departe, aflate în zbor pe deasupra oraşului, nu erau baloane de baraj folosite în timp de război ca obstacole antiaeriene, ci baloane civile cu aer cald...

Tânăra îl întrerupse bătând cu palma înmănuşată în volan:

— M-am prins şi de raţionamentul tău cu privire la datare! Ai luat ca reper balonul inscripţionat cu sloganul „Spirit of Germany”!...

— Evident! An după an am urmărit lista celor înscrişi la manifestarea asta. De fapt, ştiam de cei doi germani din Mannheim care şi-au construit balonul cu pricina, din revistele de profil, încă de acum doi ani. Acum şi-au anunţat participarea, aşa că mâine le vom vedea lansarea, printre ultimii, din pricina vreunei defecţiuni pe care n-au cum s-o anticipeze... Dar eu, adică noi, ştim ce este scris, ca să zic aşa...

Automobilul cu profil aerodinamic, înveşmântat în culoare turcoaz, îi purta neabătut în lungul panglicii de beton a autostrăzii, care tăia rectiliniu câmpia plicticoasă prin netezimea ei. Din difuzorul radioului fixat pe BBC, vocea joasă, învăluitoare, a longevivului comentator politic Tony Nettles, relata nişte picanterii de la ceremonia de depunere a jurământului de către noul Preşedinte american, republicanul Gerald Rudolph Ford Jr., dar când a trecut la analiza situaţiei politice din Portugalia, după răsturnarea lui Salazar în urma Revoluţiei Garoafelor Roşii din 25 aprilie, Wanda închise aparatul şi-i aruncă o privire fugară unchiului său:

— Mă întreb ce fel de invenţie probau nemţii acolo, lângă centrala aia electrică… N-ai făcut ceva săpături pe tema asta? N-am auzit nici măcar în treacăt că pe undeva, cuiva, i-ar fi trecut prin cap să anticipeze măcar, proiectul unei maşinării care să genereze fenomene atât de paradoxale!…

Fostul pilot din aviaţia regală îşi aprinse îngândurat o ţigaretă Salem cu bricheta electrică a maşinii, încercă să lanseze fără succes un rotocol de fum albastru, apoi clătină afirmativ din cap:

— Cercetări am încercat eu să fac, dar m-am izbit mereu de obstacolul secretului militar. Toate documentele de arhivă privitoare la operaţiile militare, de spionaj sau sabotaj efectuate în zona de război Binderdaal, sunt inaccesibile, ba mai mult, unele se pare că au fost transferate americanilor… Prin ’47, l-am dibuit, făcându-l să creadă că ne-am întâlnit întâmplător, pe maiorul de la MI5 care ne făcuse prezentarea obiectivului înaintea misiunii de luptă din

16 noiembrie ’44. Ne-am încercat rezistenţa la băutură într-un pub din Est-End, până am reuşit să aflu că după Eliberare, împreună cu o echipă de investigatori militari şi câţiva oameni de ştiinţă, a participat la o minuţioasă cercetare la faţa locului. N-au aflat nimic concret. De la câţiva supravieţuitori din Rezistenţă care încercaseră să se apropie de ţintă, fără rezultate notabile, au aflat doar că neamţul care era Dumnezeul obiectivului era un foarte tânăr colonel SS, Dr. Ernst Neumann şi că instalaţia misterioasă fusese demontată după atacul nostru şi transportată, după alte relatări coroborate, pe un submarin staţionat în apele costiere, lângă Lemmer, care s-a îndreptat apoi spre o destinaţie, bineînţeles, necunoscută…

La un kilometru de intersecţia cu Autostrada 50 care venea dispre sud, cu puţin înainte de Zvolle, unde aveau rezervare pentru noaptea următoare la un hotel, Wanda opri într-o parcare pustie, opri motorul şi coborî pentru a-şi aprinde o ţigare şi a-şi mai dezmorţi picioarele.

— Unchiule Alex, spuse ea rezemîndu-se de pilonul unei reclame de ţigări Camel care străjuia un capăt al parcării, măcar ai văzut filmul pe care l-ai făcut acţionând fotomitraliera de care vorbeai? Spuneai că ai înregistrat avionul tatei în locul în care a căzut şi pe cei ajunşi în preajma lui…

Alexander Wallace sări tinereşte peste portiera maşinii şi începu să-şi facă vânt cu melonul din paie de orez:

— N-am reuşit să ajung la el. Se pare că e unul din materialele transferate cu prioritate la americani!

Se întorse către port-bagaj şi-i aplică câteva lovituri uşoare cu dosul palmei în tabla încinsă de soare, după care i se confesă încântat nepoatei:

— Dar am adus cu noi o cameră de filmat, din cea mai nouă generaţie, cu un teleobiectiv ca o ţeavă de tun! Mă voi filma pe mine cu treizeci de ani în urmă! De fapt, mă voi prezenta la întâlnire mai tânăr ca tine, Wanda! Un puşti-aviator de douăzecişitrei de ani!...

Zorii zilei de sâmbătă 10 august s-au întrezărit peste câmpul de aviaţie limitrof bazei NATO de la Binderdaal, surprinzând trează mulţimea de oameni care mişuna pregătind cele peste şaizeci de aerostate multicolore pentru lansare.

Cele mai multe luaseră deja poziţia verticală, menţinute astfel de rafalele scurte de făcări care ţâşneau prin ajutajele aparatelor de încălzit, fiind strunite în tendinţa lor de ascensiune de cablurile de ancorare.

Pe pista de beton din faţa Aerogării, Alexander Wallace purtând pantaloni albaştri evazaţi şi o cămaşă în carouri cărămizii, stătea în picioare în maşina sa decapotabilă şi privea printr-un binoclu Carl Zeiss, un suvenir din timpul carierei militare, spre punctul de start al aeronauţilor din Mannheim. Aceştia, împreună cu o mică echipă tehnică se agitau în jurul anvelopei uriaşe care zăcea pleoştită la pământ.

Spre orele unsprezece, când toate celelalte baloane pluteau deja pe deasupra oraşului, traversându-l spre nord-vest, Spirit of Germany îşi află resursele de vitalitate care îl verticalizară în toată maiestuozitatea lui.

Wanda Dexter îşi netezi maşinal gulerul răsfrânt al bluzei albe de in, asociate cu o fustă plisată scurtă, verde-mandarin, care-i punea în tulburătoare evidenţă picioarele lungi şi bronzate, şi vizibil emoţionată, se adresă unchiului în timp ce rotea cheia de contact, trezind automobilul la viaţă:

— Nu ştiu, domnule Fleight-Lieutenent, dacă greşesc, dar mi se pare că eroii noştri legendari porneau la luptă cu îndemnul *Cu Dumnezeu înainte*!…

— Ai dreptate, Wanda, ăsta e momentul! Uite-i că se ridică… Cu Dumnezeu înainte, încetişor, cap-compas: balonul nemţilor!

În momentul în care Fordul Capri sfîrşea de traversat a doua pistă de zbor, în faţa lor, dinspre orizontul bordat de liziera pădurii, îşi făcu apariţia mărindu-şi profilul frontal un avion monomotor, care-şi trimitea spre ei fulgerările intermitente ale luminii solare reflectate de plexiglasul carlingei.

— Uite-mă! Punctualitate de gentleman! Opreşte să filmez! răcni Wallace cu exaltare, ridicându-se în picioare şi săltându-şi, din poală pe umăr, aparatul de filmat.

Încadră cu uşurinţă avionul care se apropia şi reglă cu febrilitate teleobiectivul, până ce putu distinge cu claritate surprinzătoare chipul pilotului care se apleca concentrat spre un dispozitiv, despre care el ştia că e aparatul de ochire al armelor de bord.

Îşi privea emoţionat chipul de acum trei decenii, bucuros că nu-l acoperise atunci cu masca de oxigen, lăsând-o să-i atârne într-o parte, înduioşat de concentrarea cu care ştia că îl fixează ca ţintă pe el, cel de acum, chiar dacă era conştient că-şi folosise

muniţia în totalitate, riscând cu inconştienţa tinereţii într-un exerciţiu de frivolă ruletă rusească…

Şi-a văzut crisparea din ochi a momentului în care a acţionat declanşatorul armamentului, apoi a simţit cum o lovitură năprasnică îi sfâşie pieptul, doborându-l în scaunul maşinii, a auzit ţipătul ascuţit al Wandei, acoperit imediat de urletul motorului în forţaj al *Spitului* care îşi înşuruba elicea în văzduh, ridicându-se chiar deasupra lor într-o voltă care îl răsturnă pe spate, schimbându-i direcţia spre orizontul din care venise. Cu ochii întredeschişi anevoie urmări avionul executând un tonou impecabil al victoriei, după care s-a îndepărtat pierzându-se într-un punct, undeva pe deasupra pădurii.

Două ambulanţe medicale, una civilă olandeză a organizatorilor Festivalului şi una a bazei NATO îşi făcură apariţia aproape simultan. Mai hotărâţi, paramedicii americani l-au stabilizat expeditiv pe bărbatul aflat în stare de inconştienţă şi l-au transportat apoi în spitalul din incinta unităţii militare.

Wanda Dexter a aşezat cu grijă aparatul de filmat în cutia sa specială aflată în portbagaj şi ignorând cu feministă bărbăţie petele de sânge care se uscaseră pe scaunul din dreapta, s-a suit la volan şi a luat urma ambulanţei.

Spre seară, unul din doctorii care-i operaseră unchiul a trezit-o din gândurile care o cotropiseră peste măsură pe o banchetă a unei foarte aseptice săli de aşteptare şi a condus-o într-o rezervă de reanimare, spunându-i că pacientul şi-a revenit pentru moment, dar se află într-o stare foarte gravă, următoarele douăzeci şi patru de ore fiind decisive.

Alexander Wallace zăcea cu ochii închişi pe un pat metalic foarte înalt, legat cu cabluri şi furtunuri de diferite aparate. Chipul îi era emaciat şi palid, cu trăsăturile accentuate, mai colţuroase.

Tânăra luă un scaun din dreptul unei măsuţe de colţ şi aşezându-l lîngă pat, se aşeză tulburată, simţind că o podidesc lacrimile. Când i-a cuprins între palme mâna dreaptă, parcă alertat instantaneu de emoţia ei profundă, el a şi-a ridicat pleoapele grele de pe ochii albaştri-cenuşii şi a privit-o câteva clipe, încercând să zâmbească.

— Wanda, draga mea, ai văzut?… Am fost punctual la întâlnire ca un veritabil gentleman englez!

— Da, unchiule Alex! chicoti printre lacrimi tânăra femeie. Ai fost mai punctual decât cel mai de vază membru al Reform Clubului din Londra, Mr. Phileas Fogg, care locuia în anul 1867 în casa de la Savillerow, unul dintre cei mai frumoşi şi mai însemnaţi boieri din înalta societate a gentlemanilor, cum mărturiseşte însuşi domnul Jules Verne!…

Bărbatul îi stânse uşurel, abia simţit, mâna, mulţumindu-i în tăcere pentru amintirea zilelor din copilăria ei, în care îi citea dramatizând cu măiestrie Ocolul Pământului în 80 de zile.

După un moment de ezitare, ea îndrăzni să spargă tăcerea:

— Totul s-a petrecut atât de repede… Ştii de fapt ce s-a întâmplat, unchiule?

— O eroare stupidă!… Eu ştiam că magaziile de muniţie ale mitralierelor sunt golite… Şi totuşi, la capătul uneia dintre benzi, mai exista un glonţ

nenorocit, ultimul dintr-un şir de proiectile lung de opt metri, care a percutat în mod fatal!

— Doamne-Dumnezeule! Ne găsim parcă înscrişi într-un scenariu fixat între repere implacabile...

Alexander Wallace oftă fulgerat de o durere care îi străbătu încinsă inima, închise ochii şi rosti aproape silabisind:

— De fapt, Wanda, şti ce e mai greu de înţeles, în toată treaba asta? Chiar dacă eu sfârşesc acum şi aici, mai devreme tocmai mi-am luat zborul cu *Spitul* meu, după un tonou de onoare, către alţi treizeci de ani de viaţă, la finalul cărora, dacă nu intervin nişte perturbări pe ici – pe colo, vom reveni amândoi la Festivalul de baloane de la Binderdaal!... La revedere Wanda, draga mea...

Pe ecranul unui monitor începu să curgă o linie verzuie continuă, iar pe undeva, dincolo de uşă, începu să ţârâie insistent o sonerie. O echipă de bărbaţi si femei în halate albastre năvăliră în încăpere începând procedeele de resuscitare.

Într-un târziu, un medic costeliv, se apropie pe hol de Wanda Dexter şi i se adresă cu privirea mioapă plecată în jos, spre ochelarii rotunzi, pe care-i ştergea cu un pansament de tifon:

— Domnişoară, ne pare rău... Am făcut tot ce omeneşte era posibil...

Tânăra răspunse cu voce răguşită că înţelege şi este recunoscătoare, apoi se întoarse brusc şi porni cu paşi hotărâţi spre ieşire.

Trebuia grabnic să developeze o bobină de film de 16 milimetri.

Partea a doua

CANCELARIA REICHULUI, Ianuarie 1944

IV

Cercetând documentaţia destul de consistentă moştenită de la unchiul ei, Wanda Dexter a avut surpriza să recunoască, în mod neaşteptat, un nume care dacă la început îi părea vag familiar, dintr-o dată s-a transformat într-o revelaţie.

În fapt, era vorba de cópii după stenogramele interogatoriilor luate unui anume *feldwebel* Otto Repka imediat după război, într-unul din lagărele de denazificare, aflat la Wilmersdorf, în sectorul britanic al Berlinului occidental. Acesta relata, printre altele, despre relaţionarea lui cu un prizonier olandez, Martin van Rooijen, care susţinea cu îndărătnicie că avionul din care fusese capturat, un biplan civil cu utilizări agricole, a decolat din localitatea Binderdaal la 8 august 1974 şi că nu înţelege cum a fost doborât de germani la 16 noiembrie 1944.

Făcând apel la memoria-i „de elefant”, bine exersată prin formaţia sa profesională de istoric, Wanda şi-a amintit de faptul că a doua zi după „incidentul” de la Festivalul baloanelor cu aer cald de la Binderdaal, presa olandeză semnala dispariţia misterioasă, în timpul unui zbor de rutină, a unui tânăr pilot de 28 de

ani, Martin van Rooijen, mister care nu se elucidase nici după zece zile de la declanşarea lui, moment la care ea a părăsit Olanda pentru a se reîntoarce acasă, la Londra.

Fără să se lase descurajată de provocarea aproape imposibilă reprezentată de încercarea de a da de urma subofiţerului Otto Repka, desigur dacă mai era în viaţă, ea a apelat la colegi ai lumii academice din Germania Federală, pentru a face diligenţele necesare pe lângă Ministerul de Interne de la Bonn sau asociaţii ale veteranilor de război.

Şi, în mod surprinzător, răspunsul neaşteptat de rapid, a venit la mijlocul lunii aprilie 1980. Cel căutat locuia acum în Hamburg, era propietarul unui restaurant, era sănătos şi activ la cei 66 de ani ai săi şi era, probabil, abordabil dacă înţelege, de la bun început, că nu e obiectul vreunei vânători de vrăjitoare naziste.

Nerăbdătoare, Wanda s-a hotărât pentru un prim telefon de tatonare.

Herr Otto Repka a răspuns binevoitor doamnei doctor în istorie, fiind gata să dea orice interviu despre experienţele sale de combatant şi credea că nici nu este necesar ca dumneaei să facă vreo deplasare în Germania de Vest, deoarece el va vizita Londra în cursul lunii următoare, cu prilejul Expoziţiei mondiale de filatelie, la a cărei participare germană are şi domnia sa o contribuţie modestă.

S-au înţeles şi iată că exact la mijlocul lui mai, un mesaj transmis de la recepţia cunoscutului Portobello Hotel, a fixat o întâlnire în spectaculosul restaurant de pe malul Tamisei, Oxo Tower.

Herr Otto Repka era un bărbat voinic, cu părul grizonat dar încă destul de bogat, cu ochi albaştri străjuiţi de sprâncene stufoase, cu un nas acvilin puternic deasupra unei guri mari, ale cărei buze care schiţau un zâmbet permanent, vădeau o dantură îngrijită. Ochelarii cu rame subţiri de aur şi costumul elegant, gris-fer, aproape imperceptibil şifonat, îi dădeau un aer firesc de om de afaceri.

A aşteptat-o în holul de la intrare, s-au recunoscut imediat şi a condus-o cu deferenţă la lift, ajungând în cele din urmă să fie instalaţi la o masă de unde aveau perspectiva splendidă a Tamisei secvenţionată la est, în amonte, de Blackfriars Bridge, iar la vest, în aval, de Waterloo Bridge, între care se mişcau ambarcaţiuni ce-şi împleteau ca într-o broderie măiastră siajele argintii.

Şi-au primit băuturile şi după o primă degustare din paharul cu vin alb, Wanda, foarte chic în ţinuta ei deux-pièces de culoare crem, a exclamat pe un ton apreciativ:

— Vă descurcaţi foarte bine în limba noastră, Herr Repka!

— O, danke, Frau Dexter! O anumită uşurinţă de a mă apropia de limbile străine am avut-o încă din copilărie, iar preumblările mele aproape permanente prin alte ţări, ca adult, m-au făcut să stăpânesc, acceptabil, nu mai puţin de şapte idiomuri în afară de germană: franceză, italiană şi română, rusă şi sârbă, engleză şi olandeză...

— Doamne, se minună ea, dar care este, totuşi, elementul motivant...

— Negoţul, afacerile, Frau Dexter! Înainte de război, tatăl meu avea o afacere legată de desfacerea

ustensilelor de bucătărie. Cum pe atunci locuiam în Emdem, la nici douăzeci de kilometri de frontiera olandeză, ne-am deschis sucursale pe teritoriul vecin, de la Groningen şi Emmen, în nord, până mai spre sud, la Deventer şi Arnheim şi acolo am deprins limba locului, iar pe celelate, după război, făcând achiziţii de antichităţi în ţările din Europa Centrală...

— Picturi, covoare, mobilier?

— Foarte rar! Lucruri mai banale, dar pe la noi, în Occident, foarte rare: felinare, lămpi cu petrol, fiare de călcat cu cărbuni, maşini de cusut, gramofoane, instrumente muzicale străvechi şi altele. Când mi-am decorat primul restaurant cu astfel de obiecte am avut aşa un succes, încât am deschis şi această linie de afaceri, care e foarte rentabilă...

Wanda Dexter îşi aprinse o ţigaretă mentolată, lungă şi subţire, îşi clătină capul ca pentru aşi reechilibra pletele de un blond strălucitor pe umeri, sugerând subliminal faptul că interludiul se sfârşise şi se adresă bărbatului, privindu-l cu gravitate în ochi: – Dear Herr Repka, v-aş fi profund recunoscătoare dacă mi-aţi relata despre felul cum l-aţi cunoscut pe Martin van Rooijen, atunci, spre sfârşitul războiului...

Acordurile vioaie dar discrete ale unei formaţii de jazz răsunau, ca de undeva de departe, inducând atmosferei din jur o notă de mister şi nerăbdare. Cel interpelat îşi aruncă o privire distrată spre vălurile diafane de ceaţă ce porneau să se înfiripe deasupra Tamisei, odată cu înserarea, apoi, cu mâinile împreunate pe faţa albă de masă şi cu ochii fixaţi meditativ pe paharul aproape plin din faţa sa, începu să-şi depene povestea:

— Cu toate că eu eram fedwebel în trupele de feldgeandarmerie, fără nicio explicaţie, am fost detaşat pe lângă detaşamentul de tehnicieni şi militari care îl însoţeau pe colonelul SS Dr. Ernst Neumann. Acesta, deşi foarte tânăr, era un eminent savant, care tocmai îşi verifica prototipul unei instalaţii de protecţie antiaeriană, despre care trebuie să spun, că era de o eficacitate înspăimântătoare. La 16 noiembrie 1944, eram fixaţi pe teritoriul olandez, lângă localitatea Binderdaal. Spre seară, cam la vreun sfert de oră de la respingerea unui bombardament aerian anglo-american, s-a auzit, deasupra noastră, zburând cam pe la 1500 de metri, dinspre est spre vest, un mic avion biplan. Camarazii artilerişti l-au lovit superficial, destul cât să-l facă să aterizeze forţat, recuperându-l pe pilot, împreună cu o mapă cu câteva acte ale lui şi ale aparatului. Când le-a cerecetat, colonelul Neumann a cerut să vină Otto von Bismark...

— Cine? îi scăpă Wandei.

— Era porecla mea, de la prenumele Otto! Despre natura ciudată a documentelor, colonelul se lămurise şi fără mine, deoarece pentru anii de emitere nu trebuia să fi un geniu ca să te prinzi că dacă nu era o farsă, ei ţineau de viitor... Rolul meu era important pentru interogarea prizonierului... Şi am făcut-o toată noaptea, iar dimineaţa, colonelul părea pe de o parte consternat, iar pe de altă parte, cumva foarte satisfăcut...

— Cine era acest Martin?

— El susţinea că are 28 de ani, fiind născut în... 1946! Se jura că e pilotul unui avion pentru prestaţii agricole al unei cooperative înfiinţate la Binderdaal la

câţiva ani după războiul pe care noi l-am fi pierdut. Susţinea că s-a întâlnit cu două avioane de vânătoare, probabil te ţip *Spitfire*, care se îndreptau spre est, spre oraşul lui... Înainte de prânz, colonelul Neumann m-a chemat la el şi mi-a ordonat ca din acel moment să mă ocup exclusiv de pază, hrana şi securitatea prizonierului, să nu intre cu nimeni în niciun fel de contact... Mi-a mai spus că a ordonat demontarea instalaţiei şi că în cel mai scurt timp, ne vom retrage în patrie...

— Povestea se încheie, totuşi, aici? întrebă uşor neliniştită Wanda.

— Sigur că nu! Mai mult, amestecat fiind în treaba asta, am ajuns, eu, un soldat de rând, chiar dacă la sfârşitul războiului, tocmai în sfânta-sfintelor! Ne aflam în ianuarie 1945...

V

Pe frontul răsăritean armatele sovietice formate din Frontul 1 Ucrainean şi Frontul 1 Bielorus, în Galiţia occidentală şi Fronturile 2 şi 3 Bielorus, împreună cu Frontul 1 Baltica, având ca obiectiv Prusia orientală, înaintau impetuos, superioare de-acum şi în oameni şi în tehnică de luptă.

Din 11 decembrie 1944 Comandantul suprem al armatei şi Führer-ul Germaniei, Cancelarul Adolf Hitler, se afla în buncărul din complexul de la Adlerhorst (Cuibul de vultur), de lângă Ziegenberg, la vest de Bad Nauheim. Totuşi, ca urmare a unei noi şi impetuoase ofensive ruseşti declanşate la 12 ianuarie şi acest sediu al conducerii de căpetenie a Wehrmacht-ului

trebuia să fie evacuat.

În noaptea de 15 spre 16 ianuarie, plecând cu trenul său special Brandemburg din gara Hungen, primul şi ultimul şef al Reich-ului milenar s-a întors la Berlin, debarcând la ora 9,40 dimineaţa în gara Grünwald. După douăzeci de minute a ajuns la Cancelaria veche, în biroul său vast de la etajul unu, de unde a dictat secretarei sale personale, Christine Schroeder, un ordin de convocare pentru a doua zi, adresat SS-*Standartenführer*-ului Ernst Neumann.

*

Ocolind pe la est aerodromul Tempelhof, *Volkswagen Kübelwagen*-ul a pătruns destul de anevoie în Citadelă, grupul de străzi din centrul Berlinului unde se aflau principalele instituţii guvernamentale. Circulaţia era dificilă din pricina barajelor de moloz rezultate în urma bombardamentelor frecvente, care se îndeseau de la o zi la alta.

În faţă, lângă şofer, stătea colonelul, iar în spate, *feldwebel*-ul Otto Repka, alături de prizonierul lui încătuşat Martin van Rooijen. Au oprit în cele din urmă pe Wilhelmstrasse, în dreptul numărului 77, care lipsea împreună cu faţada clădirii.

Ofiţerul superior şi cei doi de pe bancheta din spate au coborât din maşină şi au pătruns pe o alee îngustă care dădea într-un mic pavilion din beton, un post de pază unde se aflau, înarmaţi până în dinţi, câţiva membri ai RSD, din Serviciul de Securitate a Führer-ului.

S-au legitimat şi au predat centurile cu arme şi mantalele, după care unul dintre vlăjgani i-a luat în primire şi i-a condus printr-o grădină devastată spre

intrarea în Cancelaria veche, unde au mai fost percheziţionaţi o dată, ca măsură suplimentară de prevedere după atentatul de la 20 iulie 1944, încercat de colonelul conte Claus von Stauffenberg, la Rastemburg.

Din nou au fost luaţi în primire de un ofiţer din Gestapo, care i-a condus la etajul întâi, într-o anticameră unde se aflau două secretare şi vreo duzină de ofiţeri superiori, care şuşoteau precauţi între ei.

Din momentul în care au fost invitaţi să intre în cabinetul şefului suprem, pentru fiecare dintre cei trei timpul a început să curgă altfel.

Încăperea vastă, străjuită pe dreapta de un şir de ferestre înalte, ce dădeau spre grădina interioară, în care era în curs de finisajFührerbunker-ul, era împodobită pe peretele lambrisat din stânga, în dreptul unei mese de consiliu, de un portret al lui Frederick cel Mare, în mărime naturală, iar partea de fundal înfăţişa o uriaşă hartă a Germaniei mari, străjuită de drapelele cu svastică ale NSDAP.

În faţa hărţii, ca un altar, trona un birou uriaş, în spatele căruia stătea în picioare, îmbrăcat într-un costum civil de culoarea alunei, purtând cămaşă albă şi cravată maron, probabil cel mai detestat om al planetei. Îşi sprijinea braţul stâng cu mâna dreaptă, încercând să-i stăpânească tremuratul parkinsonian, avea faţa palidă, în contrast cu strălucirea nefirească a ochilor rotunzi. În dreapta lui, cu un pas în spate, aproape în poziţie de drepţi, adăsta ministrul de stat, şeful Cancelariei partidului nazist, Martin Bormann, înveşmântat în uniforma partidului – cămaşă brună,

centiron de piele şi curea în bandulieră, cu brasardă roşie cu svastică neagră pe braţul stâng şi, ascunşi de biroul de nuc, pantalonii negri bufanţi, întregiţi de gizmele negre, lăcuite.

SS-*Standartenführer*-ul Ernst Neumann, în impresionanta lui uniformă neagră de paradă, cu chipiul împodobit cu simbolul capului de mort ţinut sub braţul stâng, execută câţiva paşi marţiali şi aplicând salutul roman, răcni din toate puterile:

— Heil Hitler!

Ca trezit din somn, Cancelarul celui de al III-lea Reich porni cu o mişcare bruscă din loc, ocoli biroul şi ajungând în faţa ofiţerului, îi strânse cu bunăvoinţă evidentă mâna, după care se retrase vreo doi paşi, încrucişându-şi braţele la piept, cu bărbia ridicată, cam în stilul în care fostul său aliat Benito Mussolini, acum răposat, îşi ţinea cuvântările în faţa mulţimilor menite să fie convertite la fascism.

— Meine Kamaraden! începu el să încropească un discurs. Nu cer de la niciun german mai mult decât ceea ce timp de patru ani eram dispus să fac oricând! Nu vor fi greutăţi pentru germani cărora nu mă voi supune şi eu! Întreaga mea viaţă de acum înainte aparţine, mai mult ca oricând, poporului meu! De acum înainte sunt cel dintâi soldat al Reichului german. Odată mai mult am îmbrăcat haina care mi-a fost cea mai sacră şi cea mai scumpă! O voi purta până este asigurată victoria, sau nu voi trăi să văd sfârşitul!…

Martin Borman profită de mică pauză oratorică pentru a interveni cu abilitate:

— Mein Führer! Garanţia victoriei este tocmai viaţa

dumneavoastră! Iată de ce partidul susţine cu fonduri operaţiunea Binderdaal...

Adolf Hitler îl scrută o clipă cu privirea, apoi, cu mâinile la spate, făcu câţiva paşi spre fereastra din dreptul lui, după care se adresă colonelului:

— Domnule *standartenführer*, sunteţi sigur de fiabilitatea acestui proiect? Am citit cu atenţie raportul trimis şi l-am dezbătut îndelung cu camaradul Bormann... Chiar socotiţi posibil saltul acesta, magic, peste decenii, în viitor?...

— Întocmai, mein Führer! Avem aici dovada vie a acestei posibilităţi...

Ochii tuturor se îndreptară spre uşă, în dreptul căreia, alături de *feldwebel*, stătea literalmente cu gura căscată Martin van Rooijen.

— Iar el ne-a mărturisit, mein Führer, că a văzut doi contemporani de-ai noştri în chiar epoca lui. Fenomenul de translaţie temporală se pare că se manifestă, fără deteriorări, numai într-un interval anume, dimensionat în preajma înălţimii de 1500 de metri, nivel la care se pare că se declanşează deschiderea unor tunele ale timpului în dublu sens...

Comandantul suprem, din nou cu mâinile la spate, începu să se plimbe gânditor, înainte şi înapoi, între tabloul lui Frderick cel Mare şi fereastra din dreptul lui. Oprindu-se în loc, întrebă cu privirea pironită în zare, pe fereastră, dincolo de grădina bombardată a Cancelariei, în care construcţia Führerbunker-ului era pe terminate:

— Care e stadiul proiectului?

Martin Borman pocni din călcâie ca un junker prusac şi cu faţa-i prelungă şi ovală iluminată de entuziasm,

se grăbi să spună:

— Vă raportez, mein Führer, că toate sumele necesare, alocate din fondurile partidului, au fost transferate în străinătate şi au fost trimişi împuterniciţi care să organizeze infrastructura necesară relizării, la momentul oportun, indiferent de când se va împlini, a primirii exemplare a celui care constituie obiectivul Operaţiunii Binderdaal...

Colonelul SS pocni la rândul său din călcâie:

— Vă raportez şi eu, mein Führer, că instalaţia generatoare este instalată şi e în stare de perfectă funcţionare! Amplasamentul este în imediata apropiere a aerodromului Tempelhof...

Cancelarul Reich-ului le aruncă pe rând câte-o privire solemnă:

— Vă mulţumesc, domnilor! Germania vă mulţumeşte! Deutschland über alles!

Înţelegând că e sfârşitul întrevederii, *standartenführer*-ul îndrăzni să se mai facă auzit:

— Iertaţi-mă, mein Führer, nu doriţi să puneţi întrebări prizonierului?

Am adus şi un translator...

Hitler îi aruncă o privire aproape furioasă:

— Nu! Vreţi să-mi spună că în timpul lui nu există Reich-ul milenar? Ba chiar vă ordon să vă asiguraţi că nimeni nu-l va asculta vreodată!

Feldwebel-ul tresări de teama gândului că va fi poate însărcinat chiar el să-i tragă bietului prizonier un glonte în cap. Înainte de a face stânga-împrejur, şi l-a fixat în memorie pe Adolf Hitler care, din cauza enervării subite, se căznea să stăpânească tremurul violent al braţului stâng cu mâna dreaptă. În momentul acela i s-

a părut că vede doar un om bolnav şi s-a speriat: Dacă Lumea este condusă de oameni bolnavi, ce şansă are Omenirea să nu se molipsească, mortal, definitiv?...

VI

Amurgul se înstăpânise de-acum şi de-aici, din zona South-Bank, din creştetul zveltului Oxo-Tower, la nord, dincolo de Tamisa, Londra îşi desfăşura harta iluminată feeric.

Cei doi au stat tăcuţi în timp ce chelnerul cu fizionomie de majordom stilat le umplea preocupat paharele, apoi, ca înţeleşi, şi-au aprins ţigările, fiecare părând cu gândurile duse departe. Wanda a fost cea care s-a trezit prima din reverie:

— Herr Repka, ce s-a întâmplat cu prizonierul dumneavoastră? L-aţi... cum să spun?!... L-aţi lichidat?

Bărbatul se foi stânjenit pe scaun, dar răspunse cu promptitudine:

— Slavă Domnului că nu am fost eu însărcinat cu treaba asta! După ce am ajuns la unitatea noastră, spre seară, s-au prezentat doi agenţi de la Gestapo care l-au luat cu ei. N-am nici-o îndoială că remarca lui Hitler la adresa lui era o condamnare moarte. Aşa cum spuneţi, l-au lichidat!

— Bietul om... murmură ea. Şi ce-aţi făcut până la sfârşitul războiului?

— Deh! Viaţă de ostaş! Privaţiuni de tot felul, teamă de bombardamente... De fapt, pentru mine războiul s-a sfârşit la 26 aprilie când am pus pentru ultima dată în funcţiune instalaţia colonelului Neumann. A funcţionat un timp relativ scurt şi aparent fără motivaţie – nu

eram atacaţi de aviaţia inamică. Imediat după aceea am aruncat tot obiectivul în aer şi am evacuat zona. Spre seară, la nord de grădina zoologică unde ne-am stabilit camparea, am constatat că SS-*Standartenführer*-ul a dispărut. În seara următoare, eu şi încă doi camarazi am dezertat, trecând ca prin minune de tancurile ruseşti care ne învăluiau pe la nord capitala. Am stat ascunşi prin păduri, până după capitulare, despre care n-aveam cum să ştim. Ne-am predat abia când am recunoscut o unitate sanitară britanică. Aşa am ajuns în lagărul de la Wilmersdorf, Frau Dexter...

Wanda îşi etală zâmbetul ei de zile mari şi ridicându-şi paharul spre ciocnire cu al interlocutorului, rosti cu mulţumire vădită în glas:

— Herr Repka, cum se spune la dumneavoastră? Prosit? Şi văzându-i încuviinţarea din ochi, ciocni exclamând solemn: Prosit!

Partea a treia

KREMLIN, 1945

I

La mijlocul lunii mai 1986 Wanda Dexter a ajuns la Moscova, pentru a doua oară, în calitate de invitată la un simpozion internaţional de istorie militară.

A regăsit oraşul zugrăvit în aceeaşi tentă de culoare cenuşie ca prima dată, dar a fost surprinsă să-i vadă locuitorii mai însufleţiţi, mai animaţi de speranţe referitoare la viitorul lor apropiat.

Cu un an înainte, în 1985, la Kremlin a fost instalat un nou lider sovietic, mai tânăr, mai inteligent, mai educat şi mai activ decât predecesorii lui: Mihail Gorbaciov.

A fost surprinzător pentru ea să-l şi vadă, îndeaproape, în prima zi a manifestării, când a venit să-i salute pe „savanţii străini” care „şi-au dedicat viaţa fascinantei discipline a istoriei”, potrivit afirmaţiei sale, dar de fapt, pentru a le explica şi lor conceptele de glasnost şi perestroika.

În ultima zi a simpozionului, Wanda a profitat de o pauză şi, în foaierul sălii de conferinţă, s-a apropiat de un bărbat în vârstă, îmbrăcat în ţinută militară, cu numeroase decoraţii pe piept şi cu un lampas roşu la

pantaloni. După ce s-a prezentat, i-a spus:

— Domnule general Kalughin, în comunicarea ce aţi făcut-o, referitoare la armele secrete pe care le pregătea Hitler spre sfârşitul războiului, aţi amintit ca pe un fapt anecdotic, cum că în preajma capitulării Berlinului, aţi fost martor ocular la un experiment ciudat făcut de germani, având ca bază o centrală electrică. Sunt foarte interesată să aflu amănunte în legătură cu experienţa dumneavoastră...

Generalul, un cunoscut istoric militar sovietic şi-a stins ţigara în scrumiera nichelată cu picior înalt şi i-a răspuns cu o întrebare, într-o engleză corectă, dar cu un evident accent rusesc, ce înmuia consoanele:

— Doamnă Dexter, când intenţionaţi să plecaţi spre Anglia, frumoasa dumneavoastră ţară?

— Peste trei zile.

— Atunci, am să vă invit să-mi faceţi o vizită mâine, la casa mea de vacanţă din apropierea Moscovei, unde vom putea povesti pe îndelete...

*

Taxiul aluneca pe şoseaua îngustă care străbătea una dintre pădurile de mesteceni din proximitatea capitalei. De o parte şi de alta, la distanţe rezonabile, se întrezăreau printre trunchiurile copacilor cu coajă albicioasă, mai mari sau mai modeste, râvnitele dacea, casele de vacanţă accesibile numai înalţilor demnitari sau unor personalitaţi ştiinţifice sau artistice.

În dreptul drumeagului care ducea spre rezidenţa sa o aştepta generalul, de astă dată îmbracat lejer într-un trening albastru şi încălţat cu nişte tenişi simpli.

Dacea istoricului era o construcţie rustică, din bârne,

de parcă ar fi fost transferată dintr-un cătun din taigaua siberiană.

Au adăstat în prima încăpere, probabil cea mai mare, un soi de living împodobit cu ştergare tradiţionale, ba chiar şi cu o mică icoană a Sfintei Fecioare sub care ardea molcom o candelă străveche, aflate la mică distanţă de un portret a lui Lenin.

Pe o masă zdravănă acoperită cu o ţesătură de în, brodată pe margini cu alesături în culori vii, trona un castron de lut smălţuit, umplut cu murături de toate felurile, alături de care se aflau o sticlă de vodcă şi două pahare.

— Bine aţi venit în modesta mea căsuţă, doamnă Dexter! Vă rog, luaţi loc şi îngăduiţi-mi să închinăm un pahar în sănătatea dumneavoastră! rosti generalul, în timp ce deschidea sticla şi turna în pahare.

— Vodcă Stolicinaia, mândria exporturilor noastre! Sănătate!...

— Budit zdarovie! improviză şi Wanda în ruseşte, sorbind cu precauţie din băutură.

Generalul goli paharul dintr-o dată, răsuflă adânc, după care luă un castravecior din care muşcă cu poftă.

— Serviţi doamnă Dexter, vă recomand ciupercile sau varza! Le murez chiar eu după o reţetă străveche. După ce povestim, am să vă tratez cu un borş rusesc şi nişte colţunaşi fierbinţi. Dar, să începem! Atunci, erau ultimile zile ale războiului...

II

La ora 2,30 din nou începuta zi de 26 aprilie 1945,

conform graficului din ordinul de misiune, starşâilitinant în armata sovietică, în vârstă de 24 de ani, Andrei Semionovici Kalughin a urcat în patru labe taluzul rambleului de cale ferată aflată în latura de sudest a aerodromului Tempelhof şi s-a oprit, lăsându-se pe burtă, când coatele-i atinseră şina de fier.

La poalele valului de pământ se adăpostiseră, ghemuiţi, cei doi sergenţi din batalionul de cercetare al Diviziei 38 infanterie de gardă care-i fuseseră alocaţi: Evseev, un zdrahon de siberian de prin părţile Norilskului, de pe fluviul Enisei şi Guldukceaev, un cazah mărunt de pe lângă Karaganda. Nu-i cunoştea prea bine, pentru că el, membru al temutului ŞMERS, care acţionase până acum exclusiv în spatele trupelor, fusese ataşat liniei de front abia de puţin timp, de când Comandantul Suprem, tovarăşul Stalin, a dat ordinul ca acest serviciu de contrasionaj militar să înceapă vânătoarea capilor partidului nazist şi ai statului german.

După ce în timpul serii plouase intermitent, acum cerul era destul de limpede, curenţii alergând valuri şi ghemotoace zdrenţuite de nori altocumulus, alb-cenuşii, hăt către cinci-şase mii de metri, dinspre nord-vest spre sud-est, către firul râului Oder.

În stânga lui Kalughin, dincolo de vastele cimitire berlineze, orizontul vestic era luminat fulgurant de ciocanul de foc executat de artileria Armatei 8 de gardă asupra zonelor fortificate ale canalului Landwehr şi ale râului Spree şi, cu precădere, asupra insulei Tiergarten, străfulgerări însoţite de vuietul tânguitor al orgilor lui Stalin, cum numeau nemţii devastatoarele Katiuşe, instalaţiile care, instalate pe autocamione

Studebaker primite de la americani, lansau salve de proiectile reactive de 122 mm. Din dreapta, dinspre aliniamentul ocupat de trupele Frontului II Bielorus se auzea un zgomot surd, continuu, de motoare, care sugerau concentrarea de forţe pentru ofensiva iminentă şi licăreau, ici şi colo, candelele rachetelor de semnalizare sau ale paraşutelor luminoase.

Tânărul ofiţer ŞMERS, sprijinit în coate, scoase din tocul de piele atârnat la gât preţiosul său binoclu de captură Zeiss şi-l potrivi în dreptul ochilor, reglându-l cu afecţiune, în timp ce un gând fugar îi stârni o frântură de zâmbet. De fapt, în afară de uniforma propriu-zisă, toate accesoriile sale erau de captură!

Binoclul şi cuţitul de vânătoare finlandez, cu lamă zimţată, le confiscase de la un paraşutist neamţ pe care-l arestase după scotocirea unei păduri din prejma Smolenskului, cizmele elegante şi nespus de confortabile aparţinuseră până nu demult unui maior de stat-major al unei divizii germane de tancuri, rătăcit cu maşina pe un drumeag desfundat de lângă Poznan, ceasul elveţian cu cifre fosforescente şi-l adjudecase de la un lunetist inamic pe care l-a ochit el mai repede, undeva la periferia oraşului Kustrin, iar pistolul-mitralieră Schmeisser MP 43, cu muniţie îndestulătoare, îl purta în bandulieră abia de două zile, după ce trimisese pe lumea cealaltă un vlăjgan din trupele SS, într-o confruntare scurtă, pe lângă Muncheberg, cu balalaica din dotare, preacunoscutul PPS cu magazie tambur.

Andrei Kalughin cerceta prin lentilele admirabilei scule nemţeşti împrejurimile centralei electrice aflate în proximitatea sud-estică a aerodromului Tempelhof.

Se aflau cam la vreo cinci sute de metri de ea şi, profitând de limpezimea neobişnuită a nopţii de aprilie, înregistra cu râvnă poziţia tancurilor Tigru, îngropate până la nivelul turelei în pământ, desigur din pricina lipsei de combustibil, ca şi a numeroaselor baterii antiaeriene care asigurau obiectivului o apărare circulară redutabilă.

O linişte aproape nefirească stăpânea împrejurimile, accentuată tocmai de tumultul surd al războiului nocturn pe care-l reflecta cerul de deasupra periferiilor vestice ale Berlinului, sau zumzăitul baritonal al stolurilor îndepărtate ale bombardierelor IL-12, care-şi purtau carcasele blindate, pentru a slobozi deasupra lor, fiecare, cele opt proiectile rective de mare putere.

Deodată, chiar spre sfârşitul jumătăţii de oră pe care Andrei şi-o alocase pentru observaţie, de undeva din centrul complexului de edificii anoste ale centralei ţâşni spre cer, întâi foarte difuză, apoi mai consistentă, o pâlnie de lumină irizată, cu deschiderea ce i se pierdea în înalturi.

Din parcul de instalaţii alăturat centralei, de unde plecau liniile electrice, acum distruse de atacurile de aviaţie, se zăreau descărcări albastre de arcuri voltaice, însoţite de trosnete intermitente.

Ce doi sergenţi i se alăturară lui Kalughin de-o parte şi de alta şi căscau nedumeriţi ochii la conul larg de lumină de la baza căruia se ridicau, trecând pe deasupra capetelor lor, văluri vag scânteietoare, care păreau sa aibă o dinamică proprie.

Aruncând o privire fugară spre stânga, spre latura de est a aerodromului Tempelhof, locotenentul-major observă prin binoclu silueta întunecată a unui avion

care tocmai lua înălţime.

— Ia uite-l, drace! îi scăpă printre dinţi. Evseev, Guldukceaev, ia încercaţi să prindeţi în vizor avionul ce tocmai a decolat şi să-mi ghiciţi ce hram poartă! Să văd cu ce-aţi rămas de la lecţiile despre identificarea aparatelor inamice...

Disciplinaţi, cei doi şi-au îndreptat binoclurile din dotare spre direcţia în care se aflau, presupuse, pistele aerodromului şi surprinseră şi ei silueta avionului desenată pe cerul neobişnuit de limpede.

— Cred că nici n-are însemne, mormăi ca pentru el Evseev. Nu-i lucru curat cu ăsta! Şi mă mir că după atâtea bombardamente, mai e întreg, gata să zboare...

— Ei, frăţioare, se auzi vocea subţire a cazahului, fii tu sigur că nemţii şi-au făcut din timp hangare subterane, betonate, nu-i şti că-s daţi în p... mamii lor?

Kalughin interveni:

— Pare să fie un Fieseler Storch...

— Ştiu şi eu?! Mie-mi pare mai curând un fel de Junkers, tovarăşe locotenent-major!, îşi dădu cu părerea Evseev.

— Eu înclin spre părerea lui Andrei Semionovici, se făcu auzit din nou Guldukceaev. E un „fizeler”, sau cum i-o zice, ce mai tura-vura!

— Ia uite-l, exclamă siberianul, intră în drăcia asta de pâlnie luminoasă! Cred că-i pe la vreo mie cincisute de metri...

— Şi dintr-o dată, a dispărut! se miră, cu accentul său ciudat, Guldukceaev. Dumneavoastră îl mai vedeţi tovarăşe locotenent-major?

— Într-adevăr, a dispărut sau poate s-a mascat cumva... Dar cum a făcut-o? Parcă s-a volatilizat!

— Eee... numai şamanul din satul meu v-ar putea explica aşa ceva, Andrei Semionovici! explică filozofic cazahul. La noi acasă, nu prea ne mirăm de chestii de-astea... Chiar dacă avem de-a face mai degrabă cu animale decât cu avioane!...

Dintr-odată, fenomenul izvorât din centrul centralei electrice încetă brusc şi aproape simultan, un număr mare de militari începură să afluiască dinspre dispozitivele de apărare circulară, antiaeriană şi terestră, spre o coloană de autocamioane care se grupase pe drumul de acces spre nord, care ocolea aerodromul Tempelhof.

În timp ce coloana se punea în mişcare, dintr-o latură situată în partea de est a centralei se desprinse silueta unei motociclete al cărei pilot făcu un viraj scurt îndreptându-se, surprinzător, chiar în direcţia în care cei trei executau pânda.

Sergentul Evseev rosti cu voce scăzută:

— Ia uitaţi-vă, tovarăşe locotenent-major! Ăsta-i precis un dezertor! Nu vrea să meargă cu ăilalţi...

— Uite cum ne iubeşte Allah şi ne îngăduie să punem mâna pe o *limbă*... comentă ca pentru el Guldukceaev. Motociclistul s-a apropiat rapid de rambleu şi aproape în dreptul lor, acţionând schimbătorul de viteze în treapta întâi, a încercat să-l escaladeze. Panta abruptă şi pământul saturat de apă nu i-au îngăduit s-o facă şi, după prima încercare, vehiculul a alunecat lateral, prăbuşindu-se în zgomot de motor ambalat.

Instantaneu, cei doi sergenţi au trecut culmea şi au coborât sincronizaţi, năpustindu-se asupra neamţului, imobilizându-l.

L-au adus apoi cu mâinile legate alături de Kalughin

care între timp le asigurase acoperirea cu Schmeisser-ul său.

Prizonierul, un om cam la vreo cincizeci şi ceva de ani, era îmbrăcat într-o salopetă albastră subţire, de doc şi tremura deopotrivă de frig şi de frică. Cu glas tremurător, căznit, reuşi să rostească:

— Eu nu sunt soldat! Hitler kaput!

Andrei, care fusese repartizat în cadrul ŞMERS şi pentru că vorbea binişor limba germană, însuşită la Universitate, intuindu-l cooperant pe neamţ, procedă la un prim interogatoriu „frugal”, cum se spunea în limbajul de specialitate, adică „bate fierul cât e cald”:

— Cum te numeşti şi câţi ani ai?

— Ludwig Schmidt, 56 de ani şi am domiciliul în Berlin. Nu sunt soldat...

— Cum nu eşti, îl întrebă Andrei cu asprime. Care german nu e înrolat în zilele astea?!

— Sunt doar mobilizat la locul de muncă, am un picior mai scurt... spuse el şi ridică uşor piciorul stâng în care purta în mod evident o gheată ortopedică. Sunt maistru electrician...

— De ce-ai dezertat? Puteai să fii prins şi să fii împuşcat pe loc!

— Oricum aş fi fost împuşcat, domnule ofiţer, tocmai pentru că sunt un civil care a participat la ceva secret.

Feldfebelul Otto Repka, un om de treabă, mi-a şoptit să fug cum pot când se finalizează „Operaţinea Binderdaal”...

— În ce constă operaţiunea asta?

— De fapt, nu ştiu altceva decât că presupune alimentarea cu energie a unei instalaţii secrete concepute de colonelul SS Ernst Neumann.

Operaţiunea tocmai s-a încheiat, iar centrala a fost evacuată...

— În ce corp de clădire a fost sau poate mai e amplasată? Ar fi bine să ne conduci acolo!

— Exclus, domnule ofiţer! Totul va sări în aer! Au minat...

Exact în acel moment, într-un tumult care făcu pământul să vibreze, clădire după clădire, instalaţii exterioare, turnuri de răcire, se prăvăliră ascunse de un nor de praf.

Au pornit şi au ajuns toţi patru la poziţiile sovietice care în scurtă vreme, în faptul dimineţii, erau pregătite să-şi înceapă atacul asupra aerodromului Tempelhof. Şchiopătând destul de vizibil şi tremurând în salopeta sa subţire, prizonierul Ludwig Schmidt privea abătut la şirul lung de Katiuşe cu rampele de ghidaj orientate spre nord.

Locotenentul-major s-a prezentat cu *limba* capturată la şeful său direct, colonelul Ivan Alexeevici Lavrov, care a luat personal parte la un interogatoriu amănunţit, după care a întocmit şi a transmis prin telefonul cu unde de înaltă frecvenţă un raport detaliat Direcţiei Generale a Trupelor de Securitate a spatelui frontului Armatei Roşii active.

Înainte de căderea serii, un ordin venea prin acelaşi telefon dispunând ca Corpul 28 de Gardă să pună imediat la dispoziţie un avion de transport special pentru deplasarea la Moscova a colonelului I. A. Lavrov, locotenentului-major A. S. Kalughin şi a prizonierului german Ludwig Schmidt.

*

Au fost aşteptaţi la aeroport de un ZIS care i-a dus mai întâi la arestul de pe Lubianka, al NKVD-ului, unde l-au predat pe prizonier, apoi s-au prezentat la Comenduirea Garnizoanei Capitalei unde, fără explicaţii, au fost hrăniţi, ferchezuiţi şi îmbrăcaţi în uniforme noi nouţe şi purtaţi de aceeaşi maşină, spre uimirea lor, la Kremlin.

Cercetaţi să nu aibă alte arme în afara stiletelor de paradă, au fost conduşi de doi ofiţeri de serviciu printrun labirint de coridoare în antecamera unde vreo duzină de generali şuşoteau între ei cu glas scăzut.

Când şeful de cabinet, sobrul şi sveltul Boris Bajanov a pus telefonul negru în furcă şi le-a făcut semn că pot intra, conform indicaţiilor acestuia, au deschis uşa somptuoasă şi, alături, în pas militar, cu caschetele sub braţul stâng, călcând neauzit peste un covor de Buhara cu desene albastre, s-au oprit la trei metri de cel care-i chemase.

Se aflau într-o încăpere cu pereţii acoperiţi de lambriuri de lemn de nuc până la tavanul care era împodobit de stucaturi poleite cu aur, desigur o moştenire a regimului ţarist.

În stânga lor, aliniată în dreptul a şase ferestre înalte, se afla o lungă masă de consiliu, iar dincolo de ea, un birou somptuos.

Alături de acesta, în picioare, cu mâinile la spate, dus pe gânduri, într-un costum civil, dar cu un croi foarte sobru, stătea însăşi Comandantul Suprem al Armatei, Comisarul Poporului pentru Apărare, Iosif Vissarionovici Stalin.

Stând în poziţia *smirna*, cei doi militari erau copleşiţi de prezenţa atât de apropiată a generalissimului

armatelor sovietice, chiar dacă erau, în aceeaşi măsură, surprinşi de faptul că acesta era mult mai scund de statură decât sugerau fotografiile din cărţi şi ziare, sau panourile publice.

Parcă trezit dintr-o reverie el şi-a mângâiat cu două degete stufoasele mustăţi roşcovane şi, fără să-i privească direct, le-a spus cu glas molcom:

— Ca să zic aşa, tovarăşi, pe loc repaus! Şi... căpitane Kalughin...

— Sunt locotenent-major, tovarăşe Stalin! îndrăzni să spună Andrei.

— Eşti căpitan de-acum, Kalughin! Te rog să-mi expui amănunţit evenimentul pe care l-ai raportat după cercetarea ce-ai făcut-o lângă aerodromul Tempelhof...

În timp ce Andrei îşi spunea cât putea el de exact povestea misiunii din dimineaţa zilei de 26 aprilie, Comandantul Suprem a luat din colţul biroului de care se sprijinea un pachet de ţigări Kazbek, a scos o ţigară, căreia i-a rupt filtrul de carton şi mărunţindu-i cu dexteritate tutunul într-o pipă apărută ca prin minune în mâna dreaptă, a aprins-o cu o brichetă scoasă dintrun buzunar lateral.

— Am înţeles, tovarăşe Kalughin. Ai făcut o observaţie interesantă, ca să nu spun chiar ciudată! Nemţii ăştia făceau ceva special!... Oare ce puneau la cale? Ce crezi despre asta Lavrenti Pavlovici?, se adresă el spre capătul mesei de consiliu, întinzându-şi mâna care ţinea pipa, de parcă ar fi fost oferită de un şef de trib american, la o reuniune strategică.

Abia în acest moment cei doi ostaşi au observat că acolo stătea, cuminte, luând note pe un carneţel, cu un

pince-nez de aur pe nasul prelung, chiar şeful NKVD-ului, Lavrenti Beria.

— Cred, tovarăşe Stalin, că nemţii şi-au pregătit un program foarte special prin care sa-şi salveze conducătorii! Cum am fi făcut-o poate şi noi...

— Mda... Uite, în ultima radiogramă de la mareşalul Jukov mi se raportează că generalul Krebs, şeful Statului Major General al trupelor de uscat ale Germaniei l-a informat pe generalul Ciuikov, care asediază Berlinul, că Hitler şi amanta lui Eva Braun s-au sinucis, la 30 aprilie, la orele 15,30, iar cadavrele lor au fost incinerate în apropierea bunkerului din grădina Cancelariei... Oare, voi credeţi că Hitler chiar s-a sinucis? Ce părere ai, colonele Lavrov?

— Poate a executat nişte sosii, tovarăşe Stalin! Şi a fugit, s-a ascuns...

— Dar cum se putea extrage din încercuire?! O fi ceva în legătură cu „operaţiunea” asta „Binderdaal”?

Colonelul îşi drese glasul şi răspunse cu oarecare ezitare:

— Deocamdată analizele noastre nu sunt edificatoare, tovarăşe Stalin! Am stabilit doar că semnificaţia termenului de „Binderdaal” poate fi legată de o mică localitate din Olanda, care este ocupată încă din septembrie, anul trecut, de trupele britanice.

Pufăind din pipă, îngândurat, mareşalul Stalin a început să se plimbe în spatele biroului timp de câteva minute, timp în care oaspeţii săi l-au privit într-o tăcere absolută. De-odată s-a oprit şi a îndreptat din nou pipa spre şeful NKVD-ului:

— Lavrenti Pavlovici, cred că e oportun să-l interoghezi personal pe prizonierul neamţ capturat de

oamenii colonelului Lavrov! Trebuie să ne lămurim într-o măsură mai mare ce e cu această „operaţiune Binderdaal”!...

Străbătând antecamera spre ieşire, cei doi ofiţeri ai ŞMERS au fost urmăriţi cu priviri curioase de duzina de generali care se întrebau în sinea lor cine erau aceştia, de ce au fost primiţi cu prioritate în cabinetul şefului suprem şi au avut o audienţă atât de lungă.

III

— Şi uite-aşa, doamnă Dexter, i-am cunoscut personal pe Iosif Vissarionovici Stalin şi pe Lavrenti Pavlovici Beria! Pentru mine, care am devenit ulterior istoric militar, această întâlnire a fost un reper fabulos al existenţei mele. Acum e timpul pentru un borş rusesc şi nişte blinele fierbinţi...

În timp ce taxiul refăcea traseul către hotel, trecând chiar prin dreptul zidurilor Kremlinului, Wanda Dexter şi-l imagina pe tânărul locotenent major Andrei Semionovici Kalughin, avansat inopinat în grad chiar în cabinetul generalissimului Stalin, unde se puneau întrebări despre inpenetrabila „Operaţiune Binderdaal”...[1]

SFÂRŞIT

[1] Cele 3 capitole ale povestirii au aparut în Helion nr. 3/2009(cap.1), Helion nr. 3-4/2011(cap2) şi Helion nr. 3-4/2013(cap.1 si 3 ?). În ultimul numar mentionat a fost prezentat un Medalion Marcel Luca.

UN DECENIU TIMIŞOREAN CU NICKY ZIARISTUL

Vara anului 1940 a fost frumoasă, în parametri familiari bănăţenilor, chiar dacă, uneori, s-au mai confruntat cu zile de caniculă excesivă sau cu vijelii intempestive.

În Timişoara, sub pergolele colorate ale restaurantelor *chic* din centrul oraşului, la mesele din stradă, cei pricepuţi într-ale politichiei făceau cuvenitele aprecieri referitoare la starea de fapt care reducea suprafaţa României cu aproape o treime, prin cedarea Basarabiei şi a Bucovinei de Nord, în urma ultimatumului Uniunii Sovietice, a renunţării la Cadrilaterul bulgăresc şi, mai apoi, ca o culme a cinismului practicat prin Dictatul de la Viena, la Ardealul de Nord...

Şi atunci, dintr-odată, în toamnă, Metropola bănăţeană şi-a mărit numărul de rezidenţi cu câteva mii de refugiaţi, cei mai mulţi veniţi dinspre Dealul Feleacului, cam de pe unde *„vine ploaia”* (desigur, *de la Cluj*, vorba cântecului), majoritatea intelectuali sau meseriaşi din breasla tipografilor, care făcuseră apologia românismului de câteva generaţii, cu argumentul apartenenţei la *ginta latină* şi care acum erau alungaţi de la căminele lor.

Tot atunci, simultan cu cei care-şi căutau rostul în alminteri prosperul judeţ Timiş-Torontal, la începutul lunii septembrie şi-a făcut apariţia şi personajul nostru Niky, tot un fel de refugiat, chiar dacă, după presupunerile noastre, el venea, poate, de undeva, *mai de departe...*

*

Într-una din primele zile ale debutului calendaristic al toamnei, Petre Secula din satul Ianova, aflat la vreo 17 km de Timişoara şi la vreo 7 km de staţia de cale ferată de la Remetea Mare, s-a sculat cu noaptea-n cap şi s-a pregătit de drum spre oraş.

A tras cu grijă în mijlocul curţii căruţa-i bănăţeană frumoasă, chiar elegantă, de sub şopronul gospodăreşte construit, a scos iapa maronie din ştălog şi după ce a echipat-o cu harnaşamentul trebuincios, a legat-o la oiştea sau, mai pră bănăţeneşte, la *ruda* acesteia.

A mai pus apoi doi saci de făină de grâu de *două nule* hărăzite spre vânzare şi o rezervă de fân, halucinant de binemirositor, pentru hrana viitoare a animalului de tracţiune.

A mai intrat şi în *cuină*, în mica bucătărie unde muierea, cu ochii încă strepeziţi de somnul nu îndeajuns alungat, i-a pus în faţă un dărab de clisă, nişte cârnaţ afumat, brânză, părădaise (adicătelea roşii) şi pită rotundă, pufoasă, de casă.

S-a săturat după un sfert de ceas şi, în pragul zorilor, s-a urcat în căruţă instalându-se pe blana de stejar, acoperită de o velinţă de lână, a luat hamurile în mână şi rostind cu voce joasă „Dii, Iema!”, a pornit trecând

de poarta larg deschisă de tăcuta şi încă adormita nevastă şi-a luat-o imediat la stânga, pe Uliţa Bătrână, spre cea care, transversal, făcea intrarea în sat spre biserică.

A mai făcut o dată la stânga, la capăt, şi trecând alene pe lângă cimitirul chitit la dreapta, pe un deluşor, a intrat pe drumul aproape drept spre Remetea Mare.

O linişte aparte, miresme felurite şi o răcoare molcomă acoperea pusta bănăţeană, aici şi mai departe, şi-l îndemna pe paorele din Ianova la gânduri felurite, unele chiar cu valenţe poetice, de care el nu era conştient. Le va desluşi, un consătean de-al lui, care se va naşte ceva mai târziu, în nişte versuri în grai, poate stângace, dar inimoase:

„O iapă la coşie îş miastăcă zăbala
Şî fornăie cu gându' la înverzit imaş,
Ie noapcea pră sfârşâce, iar luna-ş' poartă fala,
Cu farba-i arjintie, dân sat pân' la oraş
(...)
Şî paserile nopţii, dân clipa de hogină,
Trezite, cătră şeriuri să roagă, alia mici,
Iar paoru' grăbeşce spră jeana dă lumină,
Doar mângâindu-ş' iapa cu vârfu' dă la zbici.

Cu crupa parcă-n tremur şî iuce dă pişioare,
Cu nările dăschişă spră iarba încă-n roauă,
Fălos aliargă calu' spră răsăritu' Soare
Ce, daurit, vestăşce o altă dzâuă noauă...”

Iapa *Iema*, pe care în fapt (potrivit unei chitanţe de mână, atunci când a fost cumpărată de la un şvab din

Giarmata) o chema de drept *Emma*, păşea cu râvnă pe drumul acceptabil acum, când nu era devastat încă de ploile ce nu vor întârzia să vină, izolând aproape total Ianova bucolică, părea că atenţionează, cu urechile ei în veşnică mişcare, de faptul că la orizont, creştetul spendid al unui soare rubiniu pentru început, se pregătea să răsară.

Petre (sau Pătruţ, cum îi spuneau neamurile), şi-a aruncat o privire peste umăr şi l-a cercetat pe tovarăşul de drum. Acesta stătea tolănit peste cei doi saci cu făină şi se vădea aproape letargic, într-un soi de indiferenţă care putea fi mai degrabă o capitulare în faţa unei realităţi implacabile ce l-a covârşit dintr-o dată.

Părea sau poate chiar era o ciudăţenie.

Petre Secula rememora evenimentele nopţii precedente...

*

Împreună cu verişorul primar Todorică, ascunzând sub nişte saci de iută o puşcă artizanală foarte meşteşugită şi de foarte multe ori probată în vânători ilegale, au ajuns cu cocia trasă de binevoitoarea *Iema* până dincolo Bencecu de Sus, spre Sălciua Nouă, cam vreun ceas după căderea nopţii. Sperau, amândoi, măcar la un godac de mistreţ, dacă nu chiar la un căprior, acolo, printre desişurile zonei de deal.

Au ajuns curând în dreptul pădurii lui Palfalvy, groful din vechime, şi s-au pregătit să ascundă vehicolul şi calul, pentru a înainta pe jos în căutarea unei sălbăticiuni dar, chiar atunci, amândoi s-au înfiorat, deodată, la auzul unui şuierat subţire, foarte

pătrunzător. Au ridicat ochii spre drumul din faţa lor şi au văzut cum ceva ca o tipsie, mare cam de două ori de cât căruţa lor, legănându-se cu violenţă, cade dinspre stânga, depăşeşte liziera pădurii şi dispare printre coroanele abia bănuite ale copacilor.

S-a auzit aproape imediat o bubuitură şi, întâi abia perceptibilă, o pâlpâire luminoasă, ca o ceaţă difuză, apoi o flacără ce învedera un stejar în flăcări.

O vreme au stat cu urechile la pândă şi cu ochii pironiţi la focul care părea că luminează ca o candelă în marginea pădurii. Dintr-o dată a început să plouă, întâi mai rar, apoi tot mai îndesat.

— Doamne ajută! Poate se stinge... rosti Todorică, făcându-şi semnul crucii. Haide Petre să plecăm mai repede, să nu ne vază neşce nima-n drum că dăm ocol pădurii, că mâne ne mână jandarmii la beci c-am pus noi focul!

— Mă Todore, bag samă, că dacă baş ne şi scotocesc, ne mai întreabă şi ce joavine am mai omorât, până acum, cu arma dân cocie!... Da’ parcă ai blăstămat, uice că vine un năpârstoc dă om!

Într-adevăr, din faţă se apropia târşâindu-şi paşii o siluetă de copilandru care se opri nehotărâtă în faţa lor. Era îmbrăcat într-un fel de salopetă asemănătoare celei pe care Petre o purta atunci când fusese vreme de câţiva ani ajutor de mecanic la fabrica de bere din Timişoara, pe când era fecior şi stătea în gazdă la tuşa Sida, o cumnată mai vârstnică de-a lui, pe strada Lunei, din cartierul Fabrik.

Omuleţul, cu un cap parcă cam prea mare pentru trupul lui, cu ochi bulbucaţi, parcă fără nas şi gură cu buze aproape invizibile, începu să dea din mâini şi să

facă auzite nişte sunete guturale care păreau un soi de muget disperat.

Todorică se întoarse către verişorul său:

— Mă, Pătruţ! Dacă nu-i surd şî mut, tot are oareşce năcazuri cu limba. Uice-l că nu poate vorbi ca tăt omu'...

Ploaia părea că se îndeseşte.

Petre Secula se scutură cuprins de un frison de frig şi mîngâind botul ud dar totuşi cald al iepei, răspunse dus pe gânduri:

— Urcă-l în cocie, Todore, şî pune-i un laibăr pră space! Vezi că-l afli în raniţa dân faţă şi-apoi, să merem-mereuţ, să nu ne afle jandarmii la drum dă noapce...

*

Mai întâi, sprijinit de linia subţire a orizontului, discul soarelui se vădea uriaş şi portocaliu, ca într-o stampă japoneză, iar mai apoi, pe măsură ce se înălţa, se micşora devenind un talger scânteietor, virându-şi culoarea spre argintiu-incandescent.

La primele ore ale dimineţii *Piaţa de Fân*, cum o ştia toată lumea (dar şi pe atunci, ca şi acum purtând numele legendarului *Badea Cârţan*), una dintre cele mai mari din Timişoara, trepida parcă sub forfota muşteriilor şi agitaţia vânzătorilor de tot felul.

Amplasată sub forma unui patrulater îşi fixa laturile mici pe canalul Bega, din dreptul Podului Dacilor şi pe o porţiune a Căii Lugojului, pe care veneau produsele alimentare din hinterlandul răsăritean al oraşului, iar laturile lungi corespunedeau liniei de tramvai ce venea dinspre Piaţa Traian şi ducea la Depoul de tramvaie şi

la Gara Mică şi, lateral, unui şir de clădiri joase, în dreptul cărora erau „parcate” căruţele ţărăneşti.

Petre Secula şi-a găsit loc chiar la mijlocul şirului, a deshămat-o pe *Iema* şi a legat-o de loitra din lemn de băgrin (adică de salcâm), astfel încât să ajungă lesne la porţia de fân pregătită de-acasă.

Dinspre tarabele precupeţilor printre care roiau fete-n casă trimise la aprovizionare, casnice mai tinere sau mai în vârstă, ici-colo chiar doamne însoţite de servitoare, câte-un vardist cu ochii după hoţii de buzunare, pierde-vară de toate vârstele, cerşetori şi copii ai străzii, se auzea un vacarm din care se puteau desluşi replici rostite în româneşte, ungureşte, nemţeşte, sârbeşte, bulgăreşte sau ţigăneşte, de te puteai crede în Turnul Babilonului.

După ce şi-a vândut grâul de *două nule* neaşteptat de repede, paorele de la Ianova l-a lăsat pe copilandrul cel ciudat să şază pe blana ce închipuia capra căruţei şi s-a grăbit să-i însoţească pe doi nepoţi din Remetea Mare, veniţi şi ei cu treburi la târg, într-o căfană, cum îi spune birtului la oraş, aflată chiar în marginea pieţei.

S-au aşezat la o masă pătată de feluritele beuturi consumate de muşteriii dinaintea lor, şi-au comandat câte-un ţap de monopol *cu dulce*, adică dres cu sirop şi şi-au aprins câte-o *Naţională*, după care Petre i-a pus la curent cu întâmplarea de ailaltări noapte şi îndoiala ce-l încerca acum.

— Măi fişiori, ţucă-vă uica, nu şciu şe să fac… Mie mi se pare fain copil! Îi cumince, liniştit, da nu poţ’ să ce înţălegi cu iel. Nu vorbeşce! Numa’ muge aşa, dân gât, ca un surdo-mut. Da’ să şciţi că dă auzât, auge! Acte, n-are dă niciun fel! Dă pus la muncă, nu cred că-i în

stare, că-i tare firav... D-aia l-am îmbrăcat cu neşce ţoale dă prân casă şî l-am adus la oraş cu gându’ să-l prezentez la Poliţie. Să să spele iei pră cap cu iel şi să vază ge unde îi şi să-l trimită la mumă-sa!...

Unul dintre nepoţi, liberat de puţină vreme din armată şi-a mângâiat cu afecţiune musteaţa subţire şi după ce a sorbit o gură de monopol, s-a aplecat spre unchi şi i s-a adresat cu voce joasă, într-un registru conspirativ:

— Uică Pătruţ! Nu crez că ce-ai ghingit bine! Păi dacă meri să-l predai la oarece secţie dă poliţie, ăia te pun să dai declaraţiune cum şî unge l-ai găsât, adică în miez de noapce lângă pădurea lui Palfalvy şi-atunşi anunţă Chestura, care ia legătură cu jandarmii dân plasa Recaş, iar ăşcia ce cam bănuiesc ei dă mult că faci branconaj şî numa’ bine au motiv de-o percheziţie să-ţi afle arma...

— Tulai Doamne, mă Lae, să vege că cu armata eşci om preumblat prân lume şî le vedzi mai limpege ca un notariu! Apoi, să mă ierce Dumnedzău dă păcat, da îi bag neşce bani în bozonari şî-l las aici să să dăscurce cum i-o fi nărocu’!...

*

Părăsit aşa, dintr-odată, omuleţul nostru (hai să-i spunem de pe-acum Niky, nume pe care-l va căpăta mai târziu, de la un naş necunoscut), a hălăduit timp de două nopţi pe malul stâng al Begăi, între podurile *Dacilor* şi *Decebal*, care pe atunci era parcelat cu grădini de zarzavat şi porumb de fiert, în care şi-a făcut culcuş de odihnă, iar în ziua dintre ele, prin parcul *Regina Maria*, din dreptul Băilor *Neptun*, până la

cinematograful *Apollo*, parc pe care a trebuit să-l părăsească seara, gonit de paznicul care-i închidea porţile maiestuoase.

În dimineaţa celei de a treia zile de când era oaspetele Timişoarei, tuşa Sida, în mod neverosimil, o cumnată de-a lui Petre Secula ianoveanul, emancipată la oraş prin căsătoria cu un maistor de la Fabrica de Bere, venită să taie strujenii de cucuruz pentru a elibera terenul, l-a găsit ghemuit în mijlocul parcelei.

S-a înduioşat atât de tare încât i-au dat lacrimile. În sufletul ei de femeie de peste cinzeci de ani, fără copii, vederea unora dintre aceştia, lăsaţi în lume de izbelişte, în voia sorţii, fără nici-o şansă, o îndurera profund.

A stat vreme de vreun sfert de ceas în picioare, aşteptând să se trezească, mutându-şi de pe un picior pe altul trupul obez, desfăcându-şi şi reînnodându-şi mereu broboada înflorată la care nu putuse renunţa atunci când îşi adjudecase calitatea de citadină.

Când Niky s-a trezit, s-a îndreptat în capul oaselor, a privit-o cu ochii lui uriaşi şi bulbucaţi şi a emis parcă a jale câteva dintre sunetele guturale care îi erau specifice.

Tuşa Sida şi-a făcut semnul crucii, găsind o explicaţie pentru care această fiinţă obidită prin înfăţişarea ei fusese alungată de cei care îi dăduseră viaţă. S-a hotărât dintr-o dată, s-a aplecat şi a luat într-o mână, de la picioare, sacoşa în care îşi adusese secera, apoi s-a aplecat din nou şi, cu cealaltă, l-a ridicat pe Niky şi l-a tras în tăcere după ea.

Şi-au mers aşa nevorbiţi până în Piaţa Traian, au traversat-o, apoi au luat-o la dreapta, spre Fabrica de

Bere, de unde au făcut la stânga pe Epurelui, de unde au dat curând în strada Lunei, o străduţă cu căsuţe mici, care erau înşiruite într-un semicerc ce se sfârşea către Prinţul Turcesc. La începutul acesteia locuia şi tuşa Sida, cu soţul ei, uica Ioşca, într-o în curte pavată cu cărămidă unde se aflau şi alţi vecini, fiecare cu acoperişul lor.

De-aici, Niky n-a ieşit până prin preajma războiului, în anul următor. Nimeni nu s-a dumirit cine l-a instruit pentru „afacerea” care i-a îngăduit să aducă şi el *un ban în casă.*

Sigur e faptul că tuşa Sida nu putea avea astfel de iniţiative antreprenoriale. Cel mai probabil omul „cu ideea” a fost unul dintre vecini şi se bănuieşte că acesta ar fi putut fi nea Machedon Trandafir, cunoscut de colegii lui exclusiv prin porecla de *„Bănăţanu*”, de fel din Bucovăţ, un muzicant *la hurdună*, adică la contrabas, care dacă acum acompania doar pe la nunţi, mai spre tinereţe a apucat să cânte şi în câteva formaţii improvizate ce executau piese de café-concert prin localuri de mâna a doua, presupunându-se astfel că doar el putea fi o sursă de inspiraţie pentru cariera aleasă ciudatului orfelin.

Niky „şi-a intrat în pâine” mai întâi prin prajma casei, adică la cafeneaua *Dacia* din Piaţa Traian, apoi „s-a extins” la localurile Elitedin Piaţa Kütl, *Royal* din strada Brătianu, *Veneţia* de pe strada Carol, *Terminus* de pe Brătianu colţ cu strada Gării, *Picadilly* tot de pe Brătianu, dar la numărul 24.

Cel care frecventând acest tip de cafenele, sau terase estivale accesibile cetăţenilor cu dare de mână mijlocie, care l-a cunoscut practicându-şi propriul

sistem de supravieţuire, oarecum echivalent, a fost *Paganini,* şi el o figură populară în acele vremuri.

Paganini, care avea să-i supravieţuiască mulţi ani eroului nostru, era un bărbat mic de statură, subţire şi delicat la făptură, cu părul rar pieptănat lins pe spate, cu nişte ochi blânzi, dar apoşi şi parcă fără de culoare, deasupra unui nas lung şi ascuţit, aflat la rândul lui deasupra unei guri cu buze subţiri, care dădeau glas, acompaniate de vioara de la purtător, unei veşnice melodii a cărui text spunea în esenţă că:

„Iar ţiganu' om deştept,
S-a-mbrăcat locotinent!"...

Paganini, un om alminteri foarte decent, prin îmbrăcăminte şi atitudine, blând, fragil şi silenţios în afara prestaţiei muzicale, avea un dar de la Dumnezeu, anume... „*Darul beţiei*"!

El nu presta pentru bani (se ruşina dacă vreun necunoscător îi strecura sub corzile arcuşului vreo bancnotă), pentru că el oficia cu dăruire *saga* ţiganului travestit în locotenent doar pentru un pahar de rom de Jamaica. De-aceia, încrucişându-şi adesea drumul cu Niky (niciodată vorbindu-şi), cădea parcă într-o transă urmărind felul impecabil în care acesta punea în operă un scenariu ingenios gândit pentru a-i servi, fără reproş, unei creaturi umane în mod evident retardate.

În prima jumătate a zilei, în cafenelele timişorene se adunau, de obicei, clienţi foarte statornici. Rentieri de diferite vârste, pensionari, funcţionari aflaţi în misiune de contact cu alte sevicii, reprezentanţi ai plaselor din judeţul Timiş-Torontal trimişi cu treburi pe la Prefectură, la judecătoriile urbană şi rurală, pe la Parchet sau Tribunal, pe la Cartea funduară sau la

Serviciul veterinar al Primăriei.

Cu toţii cereau chelnerilor în primul rând un *schwartz*, adică o cafea neagră cum se degusta şi la Viena, apoi se mai plusa cu câte un coniac sau, de ce nu, o bere de Timişoara sau chiar din import. Câte un rătăcit om de afaceri venit cu treburi din *Vechiul Regat*, adică de prin Bucureşti, sosit aici pentru prima oară, mai cerea un *marghiloman* (cafea cu rom), dar gazdele se prefăceau respectuos că nu pricep despre ce e vorba şi se conformau abia în urma indicaţiilor, cu prefăcută consternare faţă de barbaria ce aducea atingere şvarţului virgin.

În astfel de localuri şi în astfel de împrejurări îşi făcea intempestiv apariţia Niky, îmbrăcat într-un halat gri, apretat şi călcat impecabil, cu un teanc de ziare sub braţ. Nu erau ziare sau reviste „la zi”. Erau, în cel mai bun caz vechi de câteva luni. La început, erau cu toatele timişorene, dintre cele aflate spre folosinţă la privata din curte, sau uitate pe mir te unde, sau aflate în podurile căsuţelor de pe strada Lunei: *Biruinţa, Vestul, Unirea Română, Agricultorul bănăţean, Colţ de ţară, Curierul Bantului* şi altele.

Personajul nostru, tăcut dar foarte eficient, distribuia câte un exemplar la fiecare masă, dintr-un capăt la altul al localului. Apoi, se întorcea la prima locaţie şi recupera publicaţia ori de pe tăblia mesei, ori chiar din mâna presupusului cititor şi aştepta preţ de o clipă gestul filantropic ce era de presupus.

Foarte curând, toţi obişnuiţii cafenelelor şi restaurantelor din oraş ştiau că *niciodată* Niky, de-acum având în vedere manopera lui legată de presă, era ştiut de *„Niky ziaristul*”, nu primeşte vreo monedă

sau bancnotă în mână. Ele trebuiau introduse de donator într-unul dintre buzunarele impecabilului halat.

S-a întâmplat odată că unul dintre cei nimeriţi de departe la Timişoara, pentru nişte afaceri, de fapt un consumator de *marghiloman*, a încercat să-şi păstreze ziarul, chiar dacă era expirat de mult, pe motiv că dacă plăteşte, marfa bună-proastă, cum e, îi aparţine. Când bolborăseala indescifrabilă şi icnetele indignate ale *ziaristului* au ajuns la urechile celor aflaţi la mesele din jur, apostrofările la adresa neştiutorului venit de peste munţi, l-au făcut pe acesta să cedeze instantaneu, peste măsură de ruşinat şi să strecoare (la sugestia parşivă a petrecăreţilor ce arbitrau evenimentul), în buzunarul halatului gri, o bancnotă cu valoare apreciabilă.

Chiar dacă era vreme de război, până la bombardamentele efectuate de aviaţia aliată, anglo-americană, între 16 iunie şi 3 iulie 1944, care au cam spulberat zona Gării de Nord, din Iosefin, din Centru şi Mehala şi cel din 30 octombrie, realizat răzbunător de Luftwaffe, cu un bilanţ de 188 de imobile distruse, cu morţi şi răniţi, ca un fel de *adio* al foştilor camarazi de arme germani, timişorenii au dus o viaţă aproape normală, dacă ignorăm strângerea de inimă şi incertitudinile legate de viitor ale fiecăruia, presimţind cu toţii că ţara se află în preajma unui deznodământ imprevizibil, mai degrabă dezastruos, şi cu siguranţă inevitabil.

Cu toate acestea, sau tocmai dintr-un reflex de conservare psihologică, cetăţenii urbei şi-au păstrat tabieturile.

În fiecare zi, după amiaza, până în seară, atunci când

vremea îngăduia, o mulţime densă, compactă, roia pe *Corso*-ul din Cetate. Pe latura în care se înălţa maiestuos *Palatul Lloyd*, dinspre Operă spre Catedrala construită între 1934 şi 1940, inaugurată de Regele Mihai în 1946, plecau umăr la umăr, prieteni, perechi îndrăgostite, oameni solitari, tineri şi bătrâni, ca într-o veritabilă defilare, pentru a face „stânga-mprejur" la capătul Bulevardului Ferdinand şi a se reîntoarce iarăşi la punctul de plecare şi a relua, din nou, marşul.

Era un prilej magistral pentru cetăţenii activi ai oraşului să se „vizioneze" reciproc şi aproape instantaneu. Cunoscuţii se salutau de pe sens pe contra-sens, se transmiteau mesaje, saluturi, se trecea dintr-o parte în cealaltă atunci când se convenea un program comun, se aruncau ocheade grăitoare către persoane de sex opus, se stabileau din mers, peste capetele celorlalţi, invitaţii şi întâlniri.

Niky a pândit acest fenomen (alminteri similar şi în spaţiul ardelean), din dreptul uriaşului panou plantat strategic în faţa staţiei de tramvai de vis-á-vis de Palatul Lloyd, ascunzându-se parcă sub securea din care picurau stropi de sânge, mânuită caricatural de mareşalul Iosip Broz Tito, un burtos malefic, subtitrat cu elocvenţă stalinistă drept *„Călăul poporului jugoslav*"...

Se pare că tocmai forţa acestui torent uman l-a împiedicat ani buni pe Niky să i se alăture sau să-l străpungă, dar a făcut-o în cele din urmă, ajungând să-şi „distribuie" ziarele şi revistele seara, la prestigioasele restaurante *Lloyd* şi *Palace*.

A făcut-o cu relaxare până la sfârşitul războiului, în 1945, fiind cunoscut şi apreciat, cu înţelegere, de

personalul localurilor, acceptat de maimarii acestora, simpatizat ca o ciudăţenie dezirabilă de consumatori. De-acum nu-şi mai transporta teancul de publicaţii de-acasă. Garderobierele celor două mari restaurante din Centru le păstrau sub pult, laolaltă cu câte un halat gri „de serviciu”.

Odată cu instalarea *democraţiei populare*, cea mai mare parte a clienţilor cu *ştaif* şi dare de mână au dispărut. Asta nu înseamnă că hedoniştii vremurilor noi nu s-au grăbit să le ia locul. Atâta doar că erau cam lipsiţi de maniere, unii din necunoaştere profundă, alţii care le mai percepuseră cumva înainte, nu îndrăzneau să iasă din tipicul presupus de *frusteţea proletară*, chiar dacă se mai aflau specimene care, bănuind vag că ar putea fi într-o oarece culpă, şarjau, mai ales la beţie, citând dintr-un elan autocritic o zicere neaşteptat de adevărată, emisă în limba supraveghetorilor sovietici care ne secătuiau economia: *„Batista est, culturna niet*!”.

Şi astfel, în ochii bulbucaţi ai lui Niky ziaristul, peisajul uman ce-i devenise familiar de-alungul anilor s-a schimbat radical.

În locul domnilor care se ridicau în prezenţa domnelor când se aflau lângă masa lor, se înclinau şi le sărutau cu galanterie mâna, manevrând scaunul pentru a le aşeza confortabil, care se aşezau şi ei la rândul lor, având grijă să nu-şi şifoneze poalele jachetei şi degustau cu maximă concentrare o probă din vinul comandat sau miroseau clătinând în cupa uriaşă degetul de coniac fin, etc, iată acum, o mulţime de bărbaţi netunşi, care-şi dezbrăcau dezinvolţi haina şi şi-o atârnau pe speteaza scaunului, care-şi suflecau

mânecile cămăşilor cadrilate şi comandau entuziaşti vodcă, care desigur, era mai exotică decât tescovina din satul natal, fiind şi la modă din punct de vedere politic, sau dacă li se oferea un vin de calitate, cereau neapărat şi-o sticlă de sifon, pentru inconştientă profanare.

Totuşi, tradiţia de-acum colportată de chelneri, de clienţi mai vechi sau alţii mai noi, dar familiarizaţi cu ea şi acceptând-o ca pe o cutumă locală, i-au îngăduit lui Niky ziaristul să supravieţuiască până la începutul anului 1950.

La jumătatea lunii ianuarie, într-o seară geroasă, cu oarece zăpadă, cum nu se mai întâmplă în vremurile noastre în Banat, făptura de pe strada Lunei, sau poate de pe Lună, sau chiar dincolo de ea, a intrat cu aceeaşi silenţioasă dedicare în salonul principal al restaurantului *Lloyd*, expunând pe fiecare masă, în faţa fiecărui oaspete, câte un exemplar din publicaţiile sale străvechi.

Terminând periplul prin sala străjuită de coloane pline de oglinzi, care reflectau semiseparurile lăturalnice înveşmântate în catifea roşie, sugerând subliminal fastul purpurei imperiale, Niky a început să-şi recupereze, după tipic, dinspre intrare, inventarul, alcătuit acum mai ales de exemplare din *Universul* fondat de Luigi Cazzavilan şi *Curentul* lui Pamfil Şeicaru, cu toatele vechi de câţiva ani.

Când a ajuns la ultimul separeu de pe latura din stânga s-a petrecut nenorocirea.

Doi bărbaţi, cam la treizeci de ani, stăteau faţă în faţă, despărţiţi de un platou pe care se mai aflau câţiva mititei, care risipiţi în zeama scursă, păreau o insultă,

din punct de vedere estetic, adusă stucaturii elaborate, elegante, moştenite dinaintea naţionalizării, a plafonului de la *Lloyd*, care-i veghea deasupra capetelor.

Cel din dreapta, un brunet cu mustăcioară subţire, cochetă, îmbrăcat într-un costum corect, bleumarin, cu cravată roşie cu dungi oblice verzui, fuma ascunzându-şi surescitarea, cu ochii negri, ţigănoşi, cercetându-şi comeseanul care era adâncit în lectura unui ziar.

Acesta, un malac cu faţă pătrăţoasă, cu ţeasta rasă, după modelul generalilor sovietici, cu nasul turtit în vreo încăierare mai din tinereţe, purta un costum de lână englezească, evident foarte scump, dar foarte şifonat. Cămaşa albă de mătase cu dunguliţe verticale gri, abia vizibile, chiar dacă foarte elegantă, era evident compromisă de glandele sudoripare.

Malacul tocmai trântea ziarul cu năduf pe tăblia mesei, când distribuitorul se înfăţişă pentru recuperarea lui.

Când întinse mâna să îl ia, bărbatul în costum englezesc sări în picioare şi prinzându-i mâna lui Niky, i-o suci violent la spate strigându-i celuilalt:

— Du-te şi cheamă din hol pe unul din agenţi! Îl arestăm pe maimuţoiul ăsta!

— Tovarăşe maior, vă rog, ăsta-i un handicapat, un retardat... Tot oraşul îl cunoaşte!...

— Mă’, Gheorghiţă! Tu eşti locotenent major de miliţie, sau eşti bălegar de cal?! Măi, ăsta nu-i ce pare! Ăsta-i un element ce unelteşte împotriva orînduirii de partid şi de stat! Păi n-am venit eu de la Bucureşti să vă deschid ochii? Şi tu, ce vezi, după toată instruirea ce v-am făcut-o?!...

— Tovarăşe maior, păi e un amărât! Nici nu poate să vorbească...

— Aşa crezi tu, Gheorghiţă? Nu poate pe dracu'! Şti ce dă el oamenilor să citească, când le pune-n faţă, uite-aşa, la cârciumă, câte-un material subversiv? Uite, spuse ridicând cu mâna stângă de pe masă ziarul lui Niky: *Discursul domnului mareşal Antonescu la Cercul Militar!...* Din 1943! Asta-i subversiune... cum îi spune?... Patentată!...

— Atunci îl arestăm, tovarăşe maior?

— Îl arestăm! Cheamă-l pe agent!

*

În biroul auster din sediul Miliţiei regionale din Piaţa Unirii, maiorul Grigore Pascu, detaşat de la Minister aparent *sine die*, mai ales din cauza evenimentelor din munţii Banatului, care se pare că nu aveau sfârşit, se simţea epuizat şi încerca să ghicească ce anume păcate le-a săvârşit pentru a fi astfel pedepsit de tovarăşul Ministru al Afacerilor Interne, Alexandru Drăghici, cu această corvoadă, în acest capăt de ţară, unde nu putea să trăiască, lejer, elegant, potrivit meritelor sale de credincios luptător împotriva burghezo-moşierimii aflate în descompunere, dar iată, mereu reacţionară!...

Tocmai se întorsese de la Caransebeş, unde Miliţia populară sprijinea, prin mijloace specifice, acţiunile trupelor de securitate care îi hăituiau pe anticomuniştii pripăşiţi în munţi, unde, recunoştea şi el în sinea lui, erau ca la ei acasă.

A stat în sediul Miliţiei caransebeşene timp de trei zile, ferindu-se să plece mai adânc în teren,

considerând că nu are ce căuta pe coclauri, când e mai util pentru o coordonare judicioasă a forţelor dintr-un punct central.

Mâncând (de, ca la război!), doar pâine (e drept, bănăţeană, de la cuptor! Excelentă!), telemea de oaie (tot excelentă!), ceapă (e cam ca pe la noi, în Teleorman!) şi bând în loc de apă ţuică de prune (asta-i superexcelentă), i s-a făcut un dor nespus de Bucureşti, acolo unde a apucat să cunoască localurile şi serviciile de unde şi de la care fuseseră alungaţi, în mod firesc, reprezentanţii regimului burghezo-moşieresc.

„Nu-i nimic, îşi spuse, *muncim, muncim, muncim şi propăşim*!”

Ridică receptorul unuia dintre cele trei telefoane de pe birou şi aşteptă câteva clipe până când cineva rosti cu un glas alarmat:

— Plotoner Săndache! Ordonaţi!

— Măi Săndache, parcă dormi pe tine! Ia trimite-mi dosarul lui Niky ziaristul...

Răsfoind filă cu filă, maiorul Pascu citea adnotările şi spre sfârşit concluziile emise de organele de securitate regionale, care retrimiteau materialul documentar către Mililiţe, cu propunerea ca numitul (...) să fie asociat oricărui grup de *bandiţi* care prin acţiunile lor criminale au tulburat viaţa paşnică a populaţiei, aducând astfel atingere gravă liniştii publice şi ordinii de stat, în conformitate cu soluţiile precedente.

Grigore Pascu ştia prea bine despre ce e vorba. *„Soluţiile precedente”* însemnau evitarea oricărui proces, distrugerea oricăror înscrisuri şi lichidarea subiecţilor.

Căzu pe gânduri, rememorând acea seară când l-a reţinut pe „subiect”. A trecut în revistă toate interogatoriile dure l-a care l-a supus. Evident, îşi juca atât de bine rolul de retardat, încât era cât pe ce să-l creadă la un moment dat. Dar dovezile incriminatorii... Erau atât de multe şi de evidente! În plină luptă cu scursorile vechiului regim, „subiectul” oferea spre lectură texte ale cuvântărilor unor criminali sau exponenţi ai vechii orânduiri, precum mareşalul Antonescu, Regele Mihai sau Zelea Codreanu...

Maiorul întinse mâna din nou spre telefonul folosit mai devreme:

— Săndache!

— Da, să trăiţi!

— Raportează! Lotul de trei de la Caransebeş ce l-am adus e pregătit pentru deplasarea aia specială de la ora cinci dimineaţa?

— Da, să trăiţi!

— Ascultă şi execută cum îţi spun: Alătură la lotul Caransebeş, pentru expediţie şi pe banditul Niky ziaristul din celula 16! Am să îi însoţesc. Ai înţeles?

— Da, să trăiţi! Dar... tovarăşe maior, când vă mai odihniţi, că noaptea aproape a trecut... sfârşi mieros-grijuliu plutonierul Săndache.

— Mă Săndache, las că ne-om odihni şi noi când om fi pe năsălie!...

*

Notă informativă internă nr...

În zorii zilei de 5 iunie 1950, în poligonul de la Pădurea Verde din Timişoara, au fost executaţi patru duşmani ai poporului din lotul Caransebeş (referent

Maior Grigore Pascu). Trupurile au fost înhumate într-un loc cu restricţii de identificare.

*

În apartamentul de trei camere al unui bloc turn din cartierul Militari, municipiul Bucureşti, adolescentul Sorin Pascu, elev în clasa a IX-a, stătea pe canapea, cu o carte închisă pe genunchi şi căsca ochii la televizor. Tatăl său, colonelul în rezervă Grigore Pascu, în şort şi cu un maieu care părea bicisnic încercând să cuprindă o burtă proeminentă, tocmai a revenit din balcon, cu o stropitoare de plastic în mână, folosită pentru a-şi stropi muşcatele.

— Ce dracu' faci, măi Sorinele?! Păi nu era vorba că înveţi pentru restanţa de la istorie? Stai şi beleşti ochii la televizor?

— Tati, fac o pauză strategică, de „realimentare"!... Lasă-mă câteva minute, e ceva interesant despre *Incidentul Roswell*... E o chestie cu extratereştri capturaţi de americani! Uite, cică le fac autopsie...

Colonelul îşi miji ochii şi-i înălţă în semn de mirare aşezându-se lângă fiu-său, privind concentrat la imaginea unei creaturi cu cap oval şi ochi mari, bulbucaţi:

— Măi, al' dracu', da' zici că-i leit Niky ziaristul!...

— Cine, tată?

— Ei, unu de l-am aranjat eu, mai demult...

— Da' de ce?

— Păi, era un duşman al poporului... Uneltea împotriva orânduirii de partid şi de stat!...

— Chiar aşa? A venit de pe Marte şi l-a înjurat pe tovarăşul Gheorghiu-Dej?

Colonelul se enervă dintr-odată:

— Mai rău! Poate că m-a înjurat pe mine, dar n-aveam translator s-o ştiu. Şi pune mâna pe carte, derbedeule, că altfel ajungi ziarist şi te mai împuşcă şi pe tine cineva!...

TRIPTIC RUSESC

Trăsura cu vopseaua scorojită care a pătruns vijelios pe uliţa Siminovski se opri legănându-se, cu nehotărâre parcă, în dreptul imobilului cu un cat, sumbru ca o cetăţuie părăginită. Încă înainte de a se stinge ecoul tropăitului nervos al cailor, un tânăr de vreo treizeci de ani sări din vehicul şi se repezi la inelul de bronz fixat în unicul canat al porţii. Îl acţionă cu putere prin bătăi repetate în lemnul de stejar masiv, în disonanţă cu zvonul clopotelor bisericii Sfântul Mihail de pe Kazanskaia, care tocmai băteau de vecernie.

Într-un târziu, din interior se desluşi vocea guturală a unei femei în vârstă:

— *Wer ist dort*? *Wer ist dort*?

Intuind întrebarea, tânărul răspunse imediat:

— Osipov! Serghei Ivanovici Osipov, secretar al Zemstvei!

— *Ja? Wem suchen Sie? Was wunschen Sie?*

— Cum?

— Pe cine cheutaţi? îşi continuă vocea interogatoriul în graiul norodului din Maica Rusie.

— Deschide uşa, frolain, domnul Walser mă cunoaşte!

Zăvoarele trase scârţâiră şi poarta se întredeschise cât să se poată strecura un om. Osipov se trezi într-un hol întunecos, alături de o bătrână uscăţivă,

înveşmântată în negru, cu o bonetă apretată, strălucitor de albă, care tocmai readucea zăvoarele în lăcaşurile lor, cu o vigoare neaşteptată.

— *Bitte!* se întoarse ea spre musafir, indicându-i cu o mână uşa din capătul încăperii.

După ce străbătură câteva camere mobilate în bună parte cu lăzi ferecate în fier, de mărimi diferite, pătrunseră în cele din urmă într-o odaie spaţioasă, străjuită de o singură fereastră ce oferea perspectiva unei grădini întrucâtva sălbăticite.

Menajera dispăruse insesizabil, iar tânărul funcţionar al Zemstvei rămase posomorât în mijlocul mulţimii de obiecte heteroclite.

Cărţile voluminoase, sticlăria de laborator, ceaunele de felurite dimensiuni, uneltele ciudate atârnate în piroanele bătute în ziduri sau stivuite neglijent pe poliţele fixate de jur-împrejur stârneau prin ineditul asocierii temeri nelămurite.

— O, *junger Freund*! Ce satisfacţion pentru mine!

Osipov se întoarse tulburat şi dădu cu ochii de stăpânul casei, un bărbat pipernicit, chel, cam la vreo şaptezeci de ani. Ochelarii rotunzi aşezaţi pe un nas deosebit de lung îi dădeau înfăţişarea unei păsări de noapte. După ce trase cu vioiciune două taburete de sub masa lungă din mijlocul încăperii, omul îl invită:

— Ia loc, gospodin Osipov! Şi spui la mine...

***

Autorul ezită să-şi continue istorisirea. Oare a ales-o pe cea mai potrivită? De fapt, de aici, ar putea însăila o

primă variantă.

***

— Ia loc, gospodin Osipov! Şi spui la mine.

Tânărul se aşeză o clipă, dar sări imediat în picioare, ca propulsat de un resort:

— Domnule doctor! Martin Robertovici Walser! Numai dumneata mă poţi salva! Sunt la ananghie, Martin Robertovici!

— Dar ce paţit, *junger Herr*? Povesteşti la mine! Sau doreşti mai întâi un pahar de ciai?

— Ştiu şi eu? Totuşi, dacă s-ar găsi o stacană de vodcă.

— *Naturlich! Frau* Hanelore, beutura pentru oaspetele nostru!

Ca într-o piesă de teatru regizată de un maestru strălucit, bătrâna menajeră pătrunse instantaneu în încăpere cu o tavă pe care purta un clondir şi un singur pahar, o puse pe masă, făcându-se apoi, dintr-o dată, nevăzută.

— Serveşti, *Herr* Osipov, serveşti!

Musafirul şi-a umplut şi şi-a golit paharul cu o râvnă pe care numai starea lui de evidentă surescitare o putea explica.

— Straşnică băutură! Păi, Martin Robertovici, să-ţi spun ce m-a făcut să dau năvală în casa domniei tale în pragul nopţii. Dar, să mai tragem o duşcă!

— Serveşti, gospodin Osipov!

— Ei bine, domnule doctor, o ştie tot oraşul pe cântăreaţa Tania Alexeevna şi sunt de pomină petrecerile pe care ea le însufleţeşte. Iar eu, Martin

Robertovici, eu mă iubesc de-o vreme cu Taniuşa, şi-mi cheltui toţi bănişorii de la slujbă şi de la moşioară, doar ca să fiu prin preajma ei. Numai că armăsarii îi dau târcoale.

— Cine?! Ah, *jawohl! Hengst*, armasariu!

Tânărul îl privi cu suspiciune pe interlocutor, dar după ce a golit încă un pahar de vodcă, se hotărî să lămurească lucrurile:

— Doctore, ăştia nu-s cai, sunt hăndrălăi, bărbaţi care vor să-i câştige favorurile!

— Oh, *sicher!* Desigur.

— Şi-uite-aşa, ieri seară, pe când chefuiam în taverna *U vesiolovo zaiacika*, numai ce-l văd pe locotenentul conte Dubinin că mi-o sărută pe gură, după ce i-a cântat la masă, aşa că m-am repezit şi l-am plesnit peste bot.

— *Wie*? Cum? Lovitur la obraz?

— Chiar aşa! Nenorocirea e că locotenentul m-a provocat de faţă cu toată lumea la duel şi, după câte ştiu, e un ţintaş iscusit, iar eu n-am prea tras cu pistolul, doar cu puşca după ciorile de-acasă, fără să fi nimerit prea multe. Iată pentru ce, preastimate Martin Robertovici, am venit la domnia ta, cu cinci sute de ruble-aur pentru a-mi da, dacă se poate, ceva, vreo tinctură de-aia alchimistă, cum se vorbeşte că poţi face, astfel încât să-l răpun mâine, în zori, pe contele Dubinin.

Neamţul, parcă mai bătrân decât părea înainte, şi-a frecat îndelung între două degete bărbuţa firavă şi, în cele din urmă, părând că se trezeşte dintr-o reverie, a exclamat:

— Bine, gospodin Osipov, atunci, *schnell*, hai să

facem preparativ potrivit!

Serghei a tresărit şi, golind dintr-o sorbitură paharul, s-a repezit apoi la sfrijitul său amfitrion pentru a-l săruta de trei ori pe obraji.

Timp de vreun ceas, doctorul nemţesc a trebăluit la instalaţiile sale ciudate, făurite mai ales din sticlă verzuie şi aramă coclită, iar oaspetele său s-a străduit cu vrednicie să sfârşească băutura din clondir.

În cele din urmă, bătrânul a pus pe masă o farfurioară în centrul căreia se ghicea o alcătuire asemănătoare unui bob de linte.

— *Demnach*, aşadar gospodin Serghei Ivanovici, vrei să-l omori în duel pe locotenentul Dubinin?!

— Pentru onoarea mea şi pentru Taniuşa, Martin Robertovici!

— Atunci, *junger Freund*, uite ce ai de făcut: iei această aluniţă făcută de mine şi o fixezi în mijlocul frunţii, te concentrezi în mintea dumnetale şi te ghindeşti că ea se află intre ochii domnului conte şi, pentru cele cinci sute de ruble, vei constata că adversarul domniei tale va primi glonţul pe care îl vei trage, ca în oglindă, chiar în acel loc.

— Dar, domnule doctor, eu habar n-am să ţintesc!

— Nu are importanţă. Totul este să apeşi pe trăgaci şi glontele să pornească! *Ich will das Geld jedzt!* Adica, vreu banii acum.

***

În zorii zilei de primăvară timpurie, într-o poiană a pădurii de mesteceni care mărginea orăşelul

Ceremisov, ceaţa leşioasă începea să se risipească. Arar se auzeau fornăiturile cailor înhămaţi la cele patru trăsuri care adăstau pe un drumeag lăturalnic.

Asistaţi de la mică distanţă de un medic somnoros, perechile de martori ai competitorilor schimbau, cu glas scăzut, replicile protocolare.

În cele din urmă, secretarul Zemstvei Serghei Ivanovici Osipov şi locotenentul conte Igor Stepanovici Dubinin au pornit, spate de la spate, cu pistoalele în mâini, au făcut paşii regulamentari, s-au întors şi s-au privit în ochi.

La semnalul convenit, cu aerul flegmatic al militarului de carieră, contele a ţintit calm şi a apăsat primul pe trăgaci, glonţul armei sale lovindu-l în piept pe adversar.

Şocul impactului cu proiectilul l-a doborât pe spate pe Osipov, iar arma i s-a descărcat aiurea. Grav rănit, panicat de rana a cărei sângerare încerca instinctiv s-o oprească cu palmele îngemănate, l-a auzit pe medicul acela somnoros minunându-se:

— Cum se face că locotenentul Dubinin a încasat un glonţ chiar în mijlocul frunţii şi a murit pe loc, într-un duel cu un „amator”?

„Ehei, Martin Robertovici, a meritat să cheltuiesc cinci sute de ruble pentru o aluniţă, dar ce folos dacă n-am tras eu primul?!” mai apucă să încropească un gând secretarul Zemstvei, înainte de a-şi da duhul.

***

Autorul reciteşte finalul povestirii proaspăt încheiate

şi oftează nemulţumit. Ar putea, desigur, să revină la momentul întâlnirii dintre cele două personaje, tânărul rus şi bătrânul venetic, şi să depene o altă istorisire.

***

— Ia loc, gospodin Osipov! Şi spui la mine.

Tânărul se aşeză nehotărât pe taburet, îşi încrucişă sub masă picioarele încălţate în cizme scurte, cu carâmbii încreţiţi, îşi ciupi mustăcioara bălaie şi grăi privindu-şi gazda în ochi:

— Domnule doctor! Martin Robertovici Walser! Mă aflu la oarece ananghie şi-mi trebuieşte un sfat, ca de la un om preaînvăţat, cum eşti domnia ta.

— Cu ce pot ajuta, *junger Herr*? Povesteşti la mine! Sau doreşti mai întâi un pahar de ciai?

— Nu-i rău ceaiul, dar parcă m-ar înviora mai bine o sărăcie de vodculiţă.

— *Wunderbar! Exzellent! Frau* Hanelore, aduci beutura pentru oaspetele nostru drag!

Menajera uscăţivă, cu înfăţişare de stareţă ursuză, se ivi dintr-o dată, de parcă ar fi ascultat cu urechea la borta cheii de la uşă, şi aşeză pe masă un cânceu de băutură şi un pahar stingher, ieşind apoi fără zgomot.

— *Bitte, Herr* Osipov, serveşti!

Fără zăbavă, Serghei goli cu sete un pahar plin ochi şi păru degrabă mai înviorat.

— Straşnică licoare, Martin Robertovici! Dintr-odată mă simt mai limpezit. S-ar cuveni înc-o duşcă pentru întremare deplină! Aşa.

Degrabă întremat, continuă:

— L-ai cunoscut pe tatăl meu Ivan Terentievici,

domnule doctor! Îţi mai aminteşti, poate, că acum un amar de ani, vreo nouă-zece, ai venit la noi la moşioară, de i-ai oblojit picioarele betege.

— *Naturlich!* Atunci chind el venit din expediţion la *großer Fluß* Enisei!

— Aşa-i, Martin Robertovici. El a fost vagmistrul oştenilor de l-au însoţit pe înălţimea sa căpitanul de gardă Voloşin la cercetarea fluviului. Şi uite că acum bietul taica trage să moară.

— *Mein Gott!* Atât de grav?

— E gata! Aseară i-a făcut părintele Nikanor slujba de maslu şi i-a dat sfânta împărtăşanie. Dar iacătă pentru ce te-am tulburat în fapt de seară.

Vizitatorul se foi pe scaun şi scoase dintr-un buzunar al surtucului de postav albastru un obiect oval, gros cam de un deget, de forma unei paftale de centură ofiţerească şi o puse grijuliu pe tăblia mesei.

— Scula asta o are taica de la un şaman al tribului nomad Evenk, care hălăduieşte tocmai prin părţile guberniei Podkamennaia Tunguska. Ochiul dragonului i-ar zice şi după mărturia păgânului, ar fi aflat-o la cingătoarea unui străin cu înfăţişare ciudată, pe care l-au găsit cu puţin timp înainte de a-şi da sufletul, în taiga, lângă urma de arsură făcută de-o stea căzătoare.

— Mai serveşti, gospodin Osipov! zise doctorul luând în mână obiectul şi apropiindu-l de vârful nasului spre a-l privi mai bine.

— Ce mă miră, continuă oaspetele după ce dădu gata, dintr-o smucitură, încă un păhărel, este voia ce mi-o lasă cu limbă de moarte taica, să-l înmormântez cu tot cu drăcia asta. M-am tot uitat la ea! Nici nu ştiu

de-ar preţui ceva. De-aia m-am grăbit la dumneata.

Bătrânul învăţat cerceta nedumerit din cale-afară obiectul făurit dintr-un material mat, cenuşiu, foarte uşor. Desigur, îl va cerceta cu substanţe diferite, de la oţet şi spirt la vitriol, îl va supune la flacără, îl va ciocăni şi-l va pili. Forma o avea ovală, cu dimensiunile axiale cam de zece pe cinci centimetri. Dacă o faţă era netedă, fără vreun însemn, cealaltă vădea în mijloc ceva ca o ferestruică rotundă, uşor bombată, cam de doi centimetri, desigur izvorul numelui, Ochiul dragonului, iar în juru-i, în formă de elipsă, erau încorporate şaisprezece clapete inscripţionate cu semne de neînţeles.

— *Sonderbar!* Asta ciudat! Daaa. Facem experiment!

După două ceasuri şi mai bine, timp în care musafirului i se înlocui stacana goală cu una plină de vodcă, ”paftaua” şamanului de pe Enisei a fost supusă la o sumedenie de încercări, cu tot soiul de acizi în concentraţii diferite, fără alt rezultat decât stârpirea ei de orice formă de slineală şi îngăduind observaţia că micile clapete pot fi acum uşor apăsate în lăcaşurile lor.- Ei bine, prea stimate Martin Robertovici, cum binevoiţi să concluzionaţi? Îngrop odată cu tăicuţa o făcătură din materie preţioasă, au ba?

Amfitrionul nu se grăbea cu răspunsul. Stând în dreptul sfeşnicului cu două braţe în care luceau fumegânde lumânările, silueta gârbovită îşi profila umbra pe un perete, ca un mare semn de întrebare. Tot apăsând la întâmplare butonaşele dreptunghiulare, simţi pentru o clipă în palmă o vibraţie rapidă şi observă că Ochiul dragonului a devenit uşor translucid, într-o nuanţă de verde-pal.

— Nu ştiu ce să zicem, junger Herr, material acesta eu nu cunosc, dar puţin mai interessant este asta, ochiul ca pielea de la *der Frosch*, nu de la dragon.

— *Der Frosch*? se miră Serghei.

— Broasca, broasca *liebe Freund!* Uite, s-a colorat puţin în verde, poate de la *meine Stoff*, substanţ ce am aplicat. Cred că mai bine ingropi la el!.

— Atunci, spuse tânărul ridicându-se în picioare şi luând un aer oficial, vă mulţumesc pentru sfat, domnule doctor, şi vă încredinţez că orice hotărâre a Zemstvei sau ucaz de la stăpânire, privitoare la străini, le veţi afla la timp pentru orice întâmpinare, la care, cu dragă inimă, o vorbă bună om pune şi noi.

***

La două zile de la întrevederea cu veneticul şpiţer Walser, Serghei Osipov îşi ducea tatăl pe ultimul drum, spre loc de pace şi verdeaţă.

Răposatul odihnea cu mâinile la piept în sicriul deschis, aşezat pe un strat de lucernă proaspăt cosită, aşternută pe fundul unui docar tras de un singur bidiviu. Renunţaseră la troică din temerea că trei cai ar fi fost mai greu de stăpânit, după trebuinţele procesiunii.

În faţă, purtătorii de prapuri îşi târşeau alene care boftorii, care cizmele scâlciate, prin praful şleaului, cu capetele plecate din obişnuinţă, şuşotind între ei despre cele lumeşti, cum ar fi garboavele sau basamacul la care erau îndreptăţiţi, după cuviinţă.

În urma căruţei, înveşmântat în odăjdiile lui cam slinoase, cu barba-i roşcovană revărsată în toată

stufoşenia peste patrafir, slujea la răspântii, cu glas tunător, părintele Nikanor. Cu făptura lui uriaşă îl făcea parcă să pară şi mai pipernicit pe ţârcovnicul său Pavluşa, altminteri izvorâtorul unei voci de heruvim, care păşea alături cu chipul străluminat de beatitudine, purtând fără vreun efort aparent, petrecută în bandulieră, desaga de rafie în care se aflau mai toate ceasloavele şefului său bisericesc.

Îi urma Serghei, stingher, cu gândurile duse aiurea, iar în spatele lui se înşirau, amestecaţi, mujici de pe moşie cu căciulile în mâini, femei cu broboade colorate care boceau pe rând, întrecându-se între ele, cazaci bătrânei cu pantaloni bufanţi cu lampas roşu şi cu mustăţi fioroase, copii desculţi şi neastâmpăraţi cu rubăşti peticite, iar în coadă, chiuind în răstimpuri, Vasilisa, nebuna satului Malenkoe Selo.

În pragul cimitirului, convoiul se opri spre a asculta cu smerenie adevărul înscris în Evanghelii.

Vocea slujitorului lui Dumnezeu cunoscută în toate aşezările aflate la peste o sută de verste, de jur-împrejur, vibra în auzul binecredincioşilor:

Zisa ei Iisus: Au nu ţi-am spus că, de vei crede, vei vedea mărirea lui Dumnezeu? Şi au ridicat piatra de unde zăcea mortul; iar Iisus şi-a ridicat ochii săi în sus, şi a zis: Părinte, îţi mulţumesc că m-ai ascultat. Şi ştiam că tot-de-una mă asculţi; însă pentru poporul care stă împrejur am vorbit; ca să crează că Tu m-ai trimes. Şi acestea zicând, a strigat cu voce tare: Lazăre, vino afară!.

Serghei, peste capetele popii şi ale crâsnicului Pavluşa, privea ţintă spre brâul care încingea rubaşca brodată, de zile mari, în care era gătit defunctul său

tată. I se năzărea oare, sau chiar se înteţea sclipirea verde, ca de crisolit, a Ochiului dragonului, pe care îl cususe în chip de pafta, după făgăduinţa ce-i făcuse înainte de a-şi da duhul?

Spre a vedea mai bine, se apropie şi se sprijini cu palmele de o latură a docarului, ascultând pe mai departe mărturia apostolului Ioan:

Şi a ieşit cel mort înfăşurat la mâini şi la picioare cu feşe, şi faţa lui era legată cu mahramă. Zisa lor Iisus: Deslegaţi-l şi-l lăsaţi să meargă!.

Ca din senin, bidiviul, un armăsar negru-vineţiu, pradă de război a bătrânului, trofeu dintr-o herghelie cercheză, începu să fornăie, să necheze şi apoi să salte înspăimântat ca de lup, pe copitele din spate.

Dându-şi seama că nu-l poate stăpâni, vizitiul Stenka sări de pe capră, slobozi frâiele şi din două mişcări dibace tăie cu cuţitul lui încovoiat, tătăresc, legăturile hamului şi lăsă animalul să alerge bezmetic spre păduricea de mesteceni din apropiere.

Înălţând cu dreapta crucea de argint, preotul o clătină ca pe un evantai spre a cere tăcere cuviincioasă norodului care, tulburat de întâmplare, se adunase de jur-împrejur, sporovăind fără noimă.

Atunci observară cu toţii, aproape dintr-o dată, că din paftaua de la brâul răposatului se înalţă un fulger neîntrerupt de lumină verde-fosforescentă.

Ridicară ochii urmându-i calea, spre a vedea înlemniţi şi cu gurile căscate cum cobora spre ei, din crugul cerului, tot mai mare, o tipsie strălucitoare, pe obada căreia se roteau licărind lumini de culori diferite. Pe măsură ce cobora, un sfârâit drăcesc ca al artificiilor aduse din ţara Kitailor se răspândea, tot mai tare, din

înalturi.

Dezmeticindu-se ca dintr-o vrajă, părintele Nikanor, care ştia Evangheliile pe dinafară, dar mai puţin Vechile Scripturi, trase spre el desaga de răchită cu tot cu Pavluşa, purtătorul ei, şi scoase fără greş Cartea Sfântă a Vechiului Testament, o deschise într-un loc însemnat al Cărţii Profetului Ezekiel şi cu ochii ba la dânsa, ba spre lucrarea cerească ce se oprise la vreo patruzeci de arşini deasupra capului său, începu a rosti cu glas biruitor:

Şi iată, gloria Dumnezeului lui Israel venea dinspre răsărit; iar vuietul sosirii sale era ca vuietul unei ape mari; şi pământul strălucea de slava lui. Şi vedenia pe care am văzut-o era întocmai ca vedenia pe care o văzusem când el venise să nimicească cetatea, şi ca vedenia pe care o văzusem lângă râul Chebar; şi am căzut cu faţa la pământ. Când gloria lui Yahveh a intrat în templu prin poarta care da cu faţa spre răsărit, Duhul m-a ridicat în sus şi m-a adus la curtea dinăuntru; şi iată, gloria lui Yahveh umpluse templul.

În timp ce spusele profetului abia se mai desluşeau din cauza sfârâitului şi a trosnetelor puternice, ca ale unui foc uriaş de pădure, în mijlocul tipsiei păru că se deschide o bortă rotundă, din care se revărsa o ceaţă tulbure, leşioasă.

Numaidecât, orfanul Serghei Osipov băgă de seamă cum trupul fără viaţă al tatălui său se ridică, rigid, ca purtat pe-o palmă nevăzută, tras parcă de funia de lumină verde şi cum piere înlăuntrul făpturii cereşti nemaivăzute.

Şi tot norodul bulucit în jurul docarului gol, cu mâinile puse streaşină la ochi, văzu cum după câteva clipe, înteţindu-şi străfulgerările colorate ce se roteau în jurul obezii, tipsia uriaşă zvâcneşte de sub soarele de amiază căruia îi fusese obroc preţ de vreo cinci minute de ceasornic, se înalţă şi se face tot mai mică, până ce se pierde dincolo de norişorii îndepărtaţi ai văzduhului.

În tăcerea care se înstăpânise, apăsătoare, Serghei îşi plecă încet capul şi-şi îndreptă privirea întrebătoare, parcă în înţelegere cu ceilalţi, spre tălmaciul pământean al Celui de Sus, care încredinţându-i tomul din care citise lui Pavluşa, se închină şi făcu trei plecăciuni adânci către răsărit.

Apoi, fericitul în duh, părintele Nikanor, se apropie de tânărul îndoliat, îl îmbrăţişă şi-l sărută de trei ori pe obraji, după obiceiul pravoslavnic al pământului, şi ridicând crucea de argint spre slava argintie a cerului, făcând-o să tresară până şi pe nebuna Vasilisa care stătea stingheră pe un gorgan din apropiere, concluzionă cu vocea lui puternică şi răscolitoare, ca trâmbiţele Ierihonului:

— Bucură-te, Serghei Ivanovici! Domnul a dat, Domnul a luat!

***

Autorul răsfoieşte paginile manuscrisului cu un sentiment de profundă insatisfacţie. Unde e spiritul specific rusesc al epocii în care trăieşte?. Pufăie îngândurat din pipa umplută cu tutun marinăresc olandez, înmoaie peniţa tocului de fildeş în călimara de

argint şi purcede iar a rescrie, după tipicul de-acuma familiar.

***

— Ia loc, gospodin Osipov! Şi spui la mine.

Tânărul îşi trânti oftând şapca albă cu cozorocul îngust pe masă, de sub care trase cu piciorul un taburet, se aşeză şi bolborosi cu capul plecat:

— Sunt în mare încurcătură, Martin Robertovici! Mi-e sufletul obidit! Şi soarta-mi pare o matrioşcă din cea de-o desfac copiii, doar că eu, pe măsură ce-o desfac, în loc să dau de una tot mai mică, dau de un necaz din ce în ce mai mare!

— *Donnerweter!* Dar ce paţit, *junger Herr*? Poate te mai linişteşte un pahar de ciai?

— Să-mi fie iertată lipsa de măsură ca musafir ce mă aflu, dar parcă mai priincios mi-ar fi, dacă se găseşte, un degeţel de vodculiţă.

— Ah, dar Frau Hannelore vine *schnell* cu un chiscant de beutur!

Într-adevăr, ca din pământ le răsări alături sfrijita menajeră, care puse în faţa oaspetelui o carafă plină şi un pahar strălucitor de curat, făcându-se apoi, ca prin vrajă, nevăzută.

— Serveşti şi povesteşti, *Herr* Osipov!

Serghei Ivanovici nu se lăsă îndemnat şi goli primul pahar dintr-o răsuflare, mai bău unul, îşi şterse mustaţa cu dosul palmei, îşi drese glasul, după care ridică ochii spre şpiţerul nemţesc:

— M-am pricopsit domnule doctor de-un duel cu pistoalele, tocmai cu locotenentul-conte Dubinin! Un

ţintaş dintre cei mai iscusiţi, iar eu un bicisnic în folosirea armelor! Taica e pe moarte şi eu mă bat în duel!.

— *Gott mit uns!* Dumnezeu se apere la noi! Dar cum întâmplat?

— Gelozia şi băutura, Martin Robertovici! Mi-au luat minţile şi una, şi alta. Iubind-o pe Taniuşa Alexeevna, cântăreaţa de la Iepuraşul vesel, dacă l-am văzut pe filfizonul ăsta că mi-o sărută din senin pe gură, am sărit peste două mese, l-am înjurat şi l-am plesnit cu un dos zdravăn de labă!

— Un sarutat? *Das ist nicht der Muhe wert!*

— Cum? se arătă nedumerit tânărul.

— Asta nu meritat osteneala.

— Adevărat, dar aşa mi-a fost scris pesemne! Şi iată-mă în faţa domniei tale, iubite şi preţuite povăţuitor, mai întâi de toate pentru a-mi înapoia scula tatei pe care ţi-am lăsat-o spre cercetare săptămâna trecută, că dacă mi-e dat să mor în duel, să nu-l lipsesc pe dânsul de o amintire a tinereţii sale aventuroase, pe care acum, simţindu-şi sfârşitul, voieşte să-l însoţească în locul de veşnică odihnă.

Cu o sclipire maliţioasă în ochi, doctorul Walser îşi îndemnă oaspetele:

— *Liebe Freund*, umple *das Glas* cu beutur preferat şi eu aduc obiect de la *der Vater*, pentru un demonstraţion care poate salva la dumneta!.

Serghei nu păru să bage în seamă remarca din urmă, dar se grăbi să dea de duşcă două pahare, simţind cu satisfacţie cum vodca se scurge rece pe gâtlej şi-i explodează fierbinte în stomac.

Stăpânul casei se întoarse curând, purtând pe o

tăviţă de alamă o lucrătură asemănătoare unei paftale de centură ofiţerescă, de formă ovală, cu un ochi verzui în mijloc, încadrat între două rânduri de butonaşe dreptunghiulare, inscripţionate cu semne de neînţeles.

— Ochiul de la dragon! anunţă el cu o oarecare solemnitate. Aşa cum botezat la el distinsul *der Vater*, Ivan Petrovici Osipov!

— Nu el l-a numit aşa, ci şamanul din neamul Evenk, care i l-a dăruit în timpul unei expediţii de-a lungul fluviului Enisei. Taica a fost un oştean de nădejde al măriei sale pravoslavnice, Ţarul Alexandru Întâiul.

— *Jawohl,* evident! Dar eu am descoperit, Serghei Ivanovici, ceva extraordinar: acesta este un jucarie care nu poate să existe! Este făcut numai cu inspiraţion de la *der Teufel*.

— O drăcovenie! o nimeri pe aproape tânărul.

— Adeverat! Am bagat de seama din intimplare că dacă se ţine Ochiul de la dragon la lumina de la luminare, el devine tot mai tare verde şi atunci poate se facă minune de necrezut.

În timp ce vorbea, doctorul Walser ţinea obiectul în dreptul sfeşnicului cu două lumânări aprinse şi, într-adevăr, ochiul ca o lentilă vert-bouteille în starea de început îşi intensifica cu încetul culoarea.

— Şi acum, daca apasăm acesta buton care are semn un fel de vermişor innodat, o să vedem cum a arătat, cred eu, chiar şamanul de la tribul Evenk!

Apăsă hotărât simbolul presupus al viermişorului cu degetul mare al mâinii în care ţinea drăcovenia şi, la doi paşi în faţa lor, se închegă dintr-o dată, uşor tremurătoare, silueta firavă a unui bătrân cu ochii

negri, oblici, cu un nas turtit, mustăţi pleoştite şi bărbuţă firavă, înveşmântat într-o manta lungă, îmblănită, cu încălţări cu vârful ţuguiat, care scutura spre ei, cu ambele mâini, o tamburină împodobită cu cureluşe de piele. Dinspre Ochiul dragonului se auzea, destul de desluşit, o voce răguşită care psalmodia monoton, într-un grai de neînţeles. După vreo două minute, imaginea pâlpâi de câteva ori, se concentră într-un punct luminos, apoi se stinse.

Serghei se trezi dintr-o dată din năuceală şi după ce sorbi însetat câteva înghiţituri de vodcă, direct din cânceu, ridică ochii înspăimântaţi spre magicianul din faţa lui:

— Iisuse, Mântuitorule, izbăveşte-ne de cel viclean! Martin Robertovici, preaînţeleptule! Ce djin, ce duh sălbatic ai slobozit din sipeţelul acesta diavolesc?

Doctorul miji un zâmbet de înţelegere şi-l încredinţă cu blândeţe:

— Linişteşte, *junger Freund*! Nu este un operaţion dracesc, este ceva ce nu inţelegem incă, ceva ce nu poate fi de la timpul nostru. *Aber*, să mai inverzim din nou, mai tare, Ochiul de la dragon, la lumina de la luminare. *So*, aşa.

Ca într-o transă hipnotică, dar cu ochii holbaţi, tânărul îl urmări cu răsuflarea tăiată. Când ferestruica rotundă a sculei căpătă culoarea unei lentile de jad, înţeleptul şpiţer îi explică, privindu-l cu luare aminte:

— Acum, gospodin Osipov, vei afla ceva ce numai Frau Hannelore a putut să vadă, pentru că aveam nevoie în cercetarea mea de un Beobachter, un observator pentru confirmare la experiment. Uite, daca apăsam deodata cele doi butoni de la capăt de şir, cu

insemn ca două jumatate de soare, eu făcut nevazut pentru scurt moment. Achtung, jetzt! Acum!

Şi magicianul se făcu într-adevăr nevăzut într-o clipă! Spectatorul uluit stătu încremenit preţ de câteva minute, după care, la fel de brusc cum dispăruse, doctorul îşi făcu pe neaşteptate apariţia într-un colţ al încăperii, dincolo de masa lungă, cu braţele ridicate grăitor spre bagdadia afumată de lemn.

— Ei, ce mai spui la mine, Serghei Ivanovici? Facem imediat un repetiţion şi mâine, la duel, preparezi la lumina de la soare Ochiul de la dragon, te concentrezi şi la semnal de arbitru, *sher schnell*, imediat, tragi focul fără să ţinteşti, iar în mâna care se ţine la spate, acţionezi cele doi butoni pe care ai degetul pregatit şi ai disparut! Locotenentul are se tragă şi el din gest reflex, iar în tevatur care se produce, chind apari din nou, fiecare martore are să crede că a avut un *hohl*, un gol de atenţie, şi atunci, pentru toţi, duelul s-a terminat onorabil!

Tânărul învăţăcel sări de pe taburetul care se răsturnă cu zgomot, îl îmbrăţişă furtunos pe dascăl şi sărutându-l pe obraji de trei ori, după datina rusească, îi spuse cu ochii înlăcrimaţi:

— Martin Robertovici, Salvatorule iubit! Mă salvezi de la pieire! În loc de cinci ruble-aur ce le-am tocmit pentru cercetarea Ochiului dragonului lui taica, află că te-ai chivernisit cu cincizeci de icoane de aur cu chipul măriei sale, tătucul Ţar, când mă voi întoarce teafăr din necazul năprasnic în care singur m-am băgat!

***

În drum spre locul desemnat pentru desfăşurarea duelului, în brişca la care înhămase o iepşoară sprintenă, Serghei ţinea îndemânatic frâiele într-o mână, iar în cealaltă paftaua miraculoasă, cu faţa îndreptată mereu spre lumina încă palidă a soarelui ce răsărea risipind, cu încetul, fuioarele de ceaţă ale dimineţii. Cu toată temerea lui, ochiul lucios se colora atât de vârtos, că ajunse la o intensitate de verde-vineţiu.

Formalitaţile protocolare fură împlinite cu sobrietate, cu adresări scurte, aproape monosilabice, până ce adversarii, locotenentul-conte Igor Stepanovici Dubinin şi secretarul Zemstvei, Serghei Ivanovici Osipov, se aflară faţă în faţă, la distanţa regulamentară, cu armele încărcate.

Asistat de martorii competitorilor şi de un medic cu înfăţişare somnoroasă, arbitrul dădu semnalul convenit, declanşând şirul secvenţelor memorabile ce s-au succedat cu iuţeală.

Primul foc îl trase funcţionarul Zemstvei, fără a-l stânjeni în vreun fel pe nobilul militar, care răspunse apăsând la rându-i pe trăgaci.

După ce se risipi fumul de la gura ţevii, locotenentul, ca şi ceilalţi participanţi la marţialul eveniment, văzu că deasupra locului în care fusese Osipov plutea stingher un norişor de pâclă, rezultat din arderea prafului de puşcă.

Încredinţaţi că ghinionistul combatant zăcea rănit sau poate ucis în iarbă, se repeziră cu toţii, bulucindu-se, spre locul cu pricina. Nedumeriţi la început, apoi cu totul consternaţi, căutară în cercuri tot mai largi, fără a

găsi vreo urmă desluşitoare.

Într-un târziu, se lăsară păgubaşi şi colportând între ei păreri dintre cele mai fanteziste, o porniră într-o procesiune de câteva trăsuri spre târgul Ceremisov.

Ajunşi în apropierea barierei străjuite de o gheretă vopsită în dungi oblice, roşii şi albe, opriră cu toţii în devălmăşie, la răcnetul prelung al locotenentului-conte, singurul care îşi îngăduise să se deplaseze călare şi se afla în frunte, din reflex de comandir de garnizoană.

Coborâră din droştile prăfuite şi se strânseră, cu gurile căscate, în preajma lui Dubinin care, cu mundirul descheiat şi cu capul descoperit, descălecase şi sărind bariera, îl îmbrăţişa zgomotos pe adversarul său de acum trei ceasuri.

— Ce-mi făcuşi frăţioare?! Am crezut că te-am spulberat cu un singur glonte în milioane de fărâme şi te-a risipit vântul! Dar văd că eşti, slavă Domnului, întreg şi nevătămat! Cum de te afli aici?

— Habar n-am! răspunse cu parţială sinceritate Serghei. M-am trezit aici, ca purtat de Sfântul Duh! Imediat ce-am descărcat pistolul, ochii mi s-au înceţoşat, iar când mi s-au limpezit, m-am aflat sprijinit de ghereta asta, de l-am băgat în sperieţi şi pe oşteanul ce slujea de santinelă!

— Orice-ar fi, Serioja, mă bucur că nu te am pe conştiinţă! Incidentu-i încheiat!

Domnilor, sunteţi invitaţii mei la *U vesiolovo zaicika!* Să curgă şampania!

Bărbaţii din jurul lor începură să-şi fluture şepcile sau pălăriile, să se bată pe burţi sau pe umeri şi să strige înveseliţi: — La Iepuraşul vesel! Să ne scăldăm în

şampanie! Să ne ospătăm cu blinele şi colţunaşi! La traktir, să ne cânte ţiganii din balalaică! Să desfacem poloboacele de vin gruzin! Să ne aghesmuim cu vodcă! Să ne dregem cu hribi şi castraveciori muraţi! Să ne otrăvim cu basamac! Vodca, Cheia sănătăţii!.

Când debarcară cu toţii zgomotoşi în pragul tavernei La iepuraşul vesel, Serghei Osipov mai că se împiedică de un mujic slăbănog, menit de ursitoare cu darul beţiei, care-şi ţinea cuşma în mâini şi ochii urduroşi cătând în jos, cu falsă umilinţă, în timp ce rostea cu voce gâjâită:

— Blagorodnicia ta, boierule, aureşte-mi mâna cu o garboavă!.

Milostiv în starea de beatitudine în care se afla, secretarul Zemstvei băgă mâna într-un buzunar al surtucului în care dădu peste paftaua miraculoasă. O scoase la vedere şi luminată de-acum de soarele ce strălucea în toată puternicia sa deasupra capului, văzu cum Ochiul dragonului îşi întăreşte cu repeziciune verdele culorii.

Îl milui cu un gologan pe beţivan şi ascunzând din nou scula în buzunar, îi trecu prin minte gândul de a-şi speria tovarăşii de petrecere, mai târziu, spre miezul nopţii, cu fantasma şamanului Evenk, din gubernia Podkamennaia Tunguska, trăitor cu ani în urmă pe ţărmurile fluviului Enisei.

Da, s-ar putea s-o facă, înainte ca taica să-şi revendice drăcovenia pentru a o lua cu el, la loc de pace şi verdeaţă.

***

Autorul caligrafiază cu impecabile înflorituri cuvântul Koneţ *în josul ultimei pagini, marcând uşurat finalul lucrării pe care o izvodise într-o zodie evident mai puţin inspirată, şi pune deoparte manuscrisul.*

Deschide în faţa lui un caiet de notiţe, după care scoate din sertar Ochiul dragonului, pe care îl descrisese întru câtva în povestirea de ficţiune tocmai încheiată.

Îl aşază sub abajurul lămpii cu petrol lampant pentru a-l hrăni cu lumină, îşi aprinde alene pipa curbată, orientală, îşi toarnă din sticla pătrăţoasă de cristal un păhărel de vodcă, pe care îl dă peste cap, plescăind apoi de mulţumire, până ce apreciază că ochiul leticular e suficient de verde.

Apasă trei butoane într-o succesiune stabilită după multe încercări şi cu tocul înmuiat în cerneală pregătit, se străduieşte să descifreze cuvintele rostite de arătarea imponderabilă din faţa sa.

Este un tânăr expresiv, cu părul frezat cu grijă şi cu dinţi aspectuoşi, cu ochi inteligenţi şi trăsături virile. Stă relaxat la o masă în formă de potcoavă, încărcată de hârtii, pe care Ochiul dragonului îl prezintă repetitiv, în două secvenţe.

În prima, tânărul bate darabana cu degetele în tăblia mesei şi aproape că se răsteşte la Autor, care-i notează cuvintele spuse într-o limbă necunoscută, dar pe care o bănuieşte a fi din familia celor romanice, străduindu-se să le transpună în caiet cu grafia binecuvântată a alfabetului rusesc:

БУН ГАСИТ ЫН ГУРА ПРЕСЕЙ![2]

În a doua secvenţă, tânărul ridică mâinile în sus a neputinţă, îşi dă ochii peste cap şi zice ceva cu o tristeţe sfâşietoare.

Autorul îşi spune că trebuie să-l consulte pe farmacistul de pe Ecaterinski Prospect, Waldemar Karlovici Repka; se ştie doar că străinii ăştia veniţi să mănânce o pâine în Velikaia Rodina Rossia sunt îndeobşte poligloţi şi poate i-ar putea desluşi înţelesul cuvintelor pline de amărăciune ale tânărului-fantomă:

ТРАИМ ЫН РОМЫНИА ШИ АСТА НЕ ОКУПА ТОТ ТИМПУЛ![3]

SFÂRŞIT

[2] TV Antena 3 - Mircea Badea: Bun găsit în gura presei!
[3] TV Antena 3 - Mircea Badea: Trăim în România şi asta ne ocupă tot timpul!

Eseu civil despre soldatul SF [4]

Dintotdeauna războinicul, purtătorul de arme letale, într-un termen generic modern – soldatul, a fost descris, cântat şi ilustrat cu admiraţie înspăimântată de marii artişti ai lumii.

Fascinaţia ce o exercită această profesie coercitivă sau nimicitoare, după caz, de-alungul istoriei, nu a slăbit nici astăzi, când uniformele care o reprezintă nu mai au fastul impunător de altădată, înfăţişat de pildă în lucrarea măiastră a lui Leonardo da Vinci, *Il Condottiere.*

Dimpotrivă, percepţia forţei distructive pe care o exhibă uneltele pe care le mânuieşte această meserie, explică interesul cu care-i sunt priviţi reprezentanţii, în artistică proiecţie virtuală, în literatura şi filmul de science-fiction.

Într-o primă observaţie generală, se poate afirma faptul că soldaţii SF cei mai performanţi sunt lipsiţi de viaţă personală, privată.

În afara misiunilor de luptă în care-şi dovedesc calităţile programate, ei sunt conservaţi în diferite forme de stază (congelaţi, adormiţi, etc), sunt conectaţi la felurite surse de energie pentru realimentare sau sunt supuşi la sofisticate procese de „tunare”, prin care li se încorporează unele dispozitive defensive sau de atac.

---

[4] Eseu publicat pe http://www.helionsf.ro/

În producţiile cinematografice în care diferiţii terminatori îşi manifestă talentele marţiale, tradiţionala vocaţie soldăţească de a face sex în condiţii de ambianţă ostile, este ignorată aproape cu desăvârşire.

Potenţa mârzacului din Hanatul Crimeei, a cazacului de pe Nipru sau de pe Don, a ienicerului otoman sau a ostaşului sovietic eliberator, vie încă în memoria remanentă a multor popoare, nu are rezonanţă în cultura SF occidentală, prototipul soldatului fiind aproape asexuat, precum al îngerilor domnului Andrei Pleşu, în pofida ornamentaţiei masculine cu care-l înzestrează autorii şi îl vizualizează regizorii de film contemporani.

Atunci când ies din tipicul consacrat al celibatului cazon, eroii îşi vădesc tendinţele deviante însoţindu-se cu fiice ale altor specii, non-umane, precum clonele cyilone din străvechiul serial Battlestar Galactica sau felinele Na'vi din recentul film Avatar, prosper în box-office doar datorită efectelor speciale asigurate de formatul în IMAX 3 D.

De regulă, indiferent de sofisticarea armamentului din dotare, soldatul SF devine tot mai vulnerabil pe măsură ce numărul camarazilor săi e mai mare.

Şansele de a fi învingător absolut sunt maxime atunci când acţionează singur, rănit, dezarmat, amnezic, drogat, otrăvit, amputat, decorporalizat şi-n plus mai e degradat, proscris, cvasimisogin, paranoic sau autist.

El este inevitabil câştigătorul jocului cu sumă zero, dar numai dacă are funcţia de personaj principal.

O altă constantă este încrâncenarea. Fizionomia standard a militarului SF este, cu precădere, imobilă sau, în cel mai bun caz, mohorâtă, preocupată de împlinirea impecabilă a sarcinilor profesionale ce-i incumbă.

Profilul pastelat al soldaţilor din Wermachtul german povestiţi de Sven Hassel în cărţile sale, e aproape de negăsit între trupeţii viitorului, iar cel al bravului soldat Svejk, zugrăvit de Jaroslaw Hasek, lipseşte cu desăvârşire. Pentru scenaristul modern, descrierea unui infanterist stelar bonom, care să-şi poreclească generalul: „Bese-n cizme”, este o imposibilitate de natură structurală.

Apoi, în panoplia cazonă a personajelor SF nu se mai regăseşte cel care întruchipa, în literatura clasică, instituţia locotenentului de garnizoană, acel tânăr romanţios, galant, îndrăgostit, aventuros, petrecăreţ sau poate, dintr-un resentiment ascuns al romancierului, răzbunător.

Ar fi şi greu să mai supravieţuiască în noile condiţii impuse de remodelarea biotehnologică a militarului din viitor. Prin absurd, el ar mai putea fi resuscitat în următorii termeni:

„Petrecerea era în toi când toţi senzorii tânărului locotenent îl avertizară că este în vizorul radar al doamnei Colonel. Întoarse silenţios capul 40 de grade spre dreapta şi-şi focaliză privirea spre ea, scanând-o instantaneu în infraroşu. Pe retina ochiului stâng vizualiza cifrele verzui ale azimutului şi distanţei, suprapuse caroiajului portocaliu de încadrare a ţintei, în timp ce cu celălalt ochi înregistra subliminal codul de acces în dormitorul din care domnul Colonel va lipsi

la noapte, fiind de serviciu pe Puntea de Comandă a distrugătorului spaţial...”

Cultura soldatului SF pare suficient de restrânsă pentru a-i asigura eficienţa în serviciul comandat, dacă aprecierea se face în funcţie de frecvenţa şi mărimea traficului comunicaţional ce i se pune în cârcă.

Astfel, replicile sale de bază sunt de genul: „Activez secvenţa de declanşare a focului!”, „Scutul energetic frontal a scăzut la 30%!”, „Inamicul a ratat gaura de vierme!” sau „Am terminat muniţia. Mai dă-mi nişte grenade de 100 kilotone!”...

Accidental (fără a se forţa nota, pentru a nu fi refuzată de cititor/spectator), ofiţerii de rang superior vădesc un orizont cultural ceva mai larg, citându-i în toiul faptelor de război, cu câte-o sentinţă doctrinală, pe teoreticienii militari Sun Tzu sau Karl von Clausewitz.

Dacă filmele genului sunt populate, de regulă, de bărbaţi convingători prin masculinitatea lor (precum Arnold Schwarzenegger, Jean-Claude van Damme, Kurt Russel, etc), femeile se împart în două categorii opozabile: una în care, la îndemnul „Zoe, fii soldată!”, sunt protagoniste urâţelele cu deficit de cromozom feminin, şi alta, în care exultă dive cu forme generoase ce nu le împiedică, nicidecum, la executarea celor mai neverosimile cascade gimnastice.

Arsenalul viitorului este imaginat, în exclusivitate, monstruos ca mărime. Armele portabile au, de obicei, dimensiuni considerabile, presupunându-se că miniaturizarea va fi prohibită în exerciţiile de design ale urmaşilor lui Kalaşnikov, Colt, sau Smith & Wesson.

Garderoba militarului SF, încazarmat la sol sau îmbarcat pe crucişătoare spaţiale, este inspirată, aproape în exclusivitate, din ţinuta ţeapănă şi austeră a juncherilor germani ai Kaiserului Wilhelm al II-lea, de pe la sfârşitul secolului XIX.

Pe teatrele de război, ea se mai diversifică, adăugând pelerine, cuirase, platoşe şi căşti medievale, spre a le asorta cu spadele-laser din dotarea butaforică.

Excedând grăunţele de grâu mestecate în timpului marşului de soldatul roman, mămăliga dorobanţului român sau caşa ostaşului sovietic, hrana luptătorilor stelari este mai diversificată, graţie instalaţiilor de reciclare a apei şi deşeurilor fiziologice de la bordul navelor spaţiale, care oferă prin automatele de distribuţie licori energizante, violent colorate, sau terciuri vâscoase foarte nutritive.

În funcţie de structura de caracter a autorilor sau a cererii de piaţă, energia belicoasă a soldaţilor SF este descărcată în războaie de cucerire, expediţii de colonizare, apărarea Pământului strămoşesc de ticăloase invazii extraterestre, exterminarea unor creaturi godziliene, mutante, clonate sau reîncarnări mitologice, descinderi ilicite din trecut sau viitor, acţiuni de poliţie militară în cazuri de dezastre naturale sau pandemii devastatoare, ş.a.

Un corolar al tuturor creaţiilor cu tematică războinică este caracterul implicit de avertisment.

Coroborând teza străveche ce susţine că războiul reprezintă un element constant şi necesar al dezvoltării civilizaţiei umane, cu dimensiunile apocaliptice pe care i le poate determina tehnologia

viitorului, creatorii SF par să sugereze, prin exacerbarea consecinţelor ipotetice, că e timpul ca Omenirea să renunţe la aserţiunea ingenioasă, dar prea periculoasă, de-acum, potrivit căreia „Si vis pacem, para bellum!”[5]

La Debut

în CPSF nr. 392/mai 1971

MARCEL LUCA

Secretar al Cenaclului de literatură ştiinţifico-fantastică „H. G. Wells” de pe lângă Casa de cultură a studenţilor din Timişoara, Marcel Luca s-a născut în 1946 în comuna Ianova, judeţul Timiş. Debutează (în nr. 396 al colecţiei) cu două povestiri.

Actualmente lucrează ca operator chimist la laboratorul judeţean de agrochimie şi pedologie.

ŞI DACĂ UNDEVA ÎN UNIVERS CRESC CACTUŞI?

1.

Amândoi, ajunşi la mijlocul podului MICHELANGELO se opriră fără voie, primind câteva minute tăcuţi, parfumul răcoros care

[5] "Dacă vrei pace, pregăteşte-te de război!"

pulsa dinspre Parcul Rozelor.

Mai impulsivă, Ioana ieşi prima din reverie prinzându-l de mână şi râzând, îl smulse de lângă parapetul de beton, făcându-l să alerge împreună cu ea, silindu-l să-şi potrivească mereu mersul cu paşii ei mărunţi. Alergară ca într-o transă, pe firul marcajului alb de pe mijlocul autostrăzii; ocoliră în aceeaşi goană voluptoasă peluza sensului giratoriu, pătrunzând pe aleea asfaltată care ducea spre cantina Universităţii. Dinspre cămin, se auzeau, estompate, frânturi de râsete şi acorduri de chitară.

Se opriră în sfârşit aproape în centrul spaţiului verde ce desparte orăşelul studenţesc de autostrada care curge alături de apele Begăi.

Răsuflau adânc şi inima ei bătea repede, iar obrajii şi mai ales buzele îi erau fierbinţi. Adrian simţi asta atunci când o sărutase deja de câteva ori, aproape fără s-o ştie, cu o uşurinţă pe care nu şi-o bănuise în clipele în care, la cursuri sau la reuniuni, o privea pe furiş.

— Te iubesc, Ioana, rosti el mai întâi în şoaptă, apoi mai tare, mai febril, printre sărutările la care ea răspundea tăcută şi incredibil de supusă.

— Dragul meu… murmură ea în cele din urmă, atâta doar, căci un nou sărut îi pecetlui buzele.

— Nu-mi spune nimic, Ioana! lasă-mă să te privesc… Eşti frumoasă… eşti atât de frumoasă!

Păstrându-şi palmele pe umerii rotunzi şi cuminţi, Adrian se dezlipi de ea, dându-se cu un pas înapoi. În momentul în care simţi un obstacol în spate, îl scutură un fior scurt, dar intens.

Sări într-o parte, izbucnind în râs. Se sprijinise de un cactus destul de curios, plantat la marginea aleii.

— Ai mai văzut cactusul ăsta?

— Nu, răspunse Ioana, privind cu curiozitate cilindrul ţepos, înalt cât un stat de om, printre ale cărui ace lungi, vibrau în aer căuşele mici şi aproape transparente ale unor flori ciudate, dispuse într-o simetrie desăvârşită.

— Probabil a fost plantat astăzi. Oricum, e o specie foarte rară; nici nu-mi amintesc să fi văzut vreodată ceva similar.

Ioana întinse mâinile pentru a mângâia una din florile acelea străvezii, dar un şoc scurt o făcu să se tragă speriată spre pieptul băiatului. O clipă îşi simţise degetele arzând şi un val de căldură îi străbătu trupul, moleşind-o ca preludiul unui leşin.

Îşi reveni şi, lăsându-se tăcută pe braţul lui Adrian, porniră spre cămin!

2.

A doua zi, în drum spre Institut, trecând cu paşi grăbiţi pe lângă cactusul din ajun, Ioana îl găsi mai puţin misterios, aproape banal, cu toate că buricele degetelor îi erau încă înroşite şi străbătute de o mâncărime măruntă, ca după urzicătură.

Spre seară, ieşind de la bibliotecă, îl găsi pe Adrian aşteptând-o nerăbdător. Hoinăriră puţin prin oraş, apoi porniră „spre casă”.

Văzură de departe cum, în jurul locului pe care era plantat cactusul, un grup numeros de fete şi de băieţi se înghesuiau – minune! – fără să vorbească şi să gesticuleze.

Se apropiară.

Dinspre trunchiul ţepos al plantei îşi auziră vocile,

voalate uşor, ca într-o înregistrare pe o bandă magnetică:

„Nu-mi spune nimic, Ioana! Lasă-mă să te privesc... Eşti frumoasă... Eşti atât de frumoasă!”

„Ai mai văzut cactusul ăsta?”

„Nu...”

„Probabil a fost plantat astăzi. Oricum, e o specie foarte rară...”

Adrian era uluit. Ţinând strâns mâna Ioanei, aproape fără să simtă umerii celor care se înghesuiau, hotărâţi parcă să înveţe pe dinafară replicile lor rostite cu o seară înainte, căuta o justificare raţională fenomenului care se dovedea a fi cel puţin ciudat.

După aproximativ treizeci de „emisii” se aşternu tăcerea. Tinerii izbucniră gălăgioşi, comentând cu aprindere ceea ce unui numea „pastilă radiofonică sentimentală”. Câţiva socoteau că în interiorul cactusului era instalat vreun difuzor controlat de cine ştie ce farsor de la „Electro”.

Cu toate că o mai păţiseră, unii încercară din nou să atingă planta, dar renunţară repede, îndepărtaţi de şocuri uneori violente, faţă de care izolarea improvizată a mâinilor cu o batistă sau un material mai gros se dovedea ineficientă.

Se lăsase noaptea când ultimii curioşi se îndepărtară.

3.

În următoarea zi, dimineaţa, cactusul a dispărut. Încercările câtorva curioşi, şi mai ales ale lui Adrian, de a găsi o dovadă revelatoare, care să explice existenţa atât de scurtă şi de ciudată a bizarei cactacee se

dovediră zadarnice.

Amprenta circulară, cu un diametru de câteva palme şi o înălţime de un deget, în care stătuse timp de două zile se dovedea a fi o urmă care ducea poate pe un drum vertical inaccesibil...

IMPOSIBILA REVEDERE

I

Pentru Tom, misiunea aceasta era îndeajuns de plicticoasă ca s-o considere o povară. Ghinionul lui era că pilota singura cos-navetă de cursă lungă, una dintre acele nave de interceptare a cărei mare mobilitate îi rezerva întotdeauna un rol important în activitatea unei expediţii complexe, dar fără iniţiative de anvergură.

„Aura” se detaşase de marele convoi ca să intersecteze curioasa zonă a „Papucului Adelei” (despre care exista consensul general că nu reprezintă altceva decât un gol imens şi inexplicabil în marginea densei galaxii Danaceneiene), urmând să ajungă pe Pământ la două luni după celelalte nave ale convoiului ce studiase acea galaxie.

E lesne de înţeles mirarea lui Tom când, la vreo trei săptămâni de la pătrunderea în zonă, constată că ordinatorul central reducea viteza „Aurei”, fixând-o în cele din urmă la vreo 80 000 de kilometri pe secundă.

Undeva, în centrul zonei, locatoarele detectară, cu un mare coeficient de nesiguranţă, activitatea foarte

slabă a unui astru ale cărui dimensiuni erau, totuşi, în mod paradoxal uriaşe.

Tom, care, în pofida unor vechi state de serviciu, nu făcuse nicio descoperire mai însemnată, fu copleşit de emoţia pe care-o încearcă oricare explorator atunci când trebuie să-şi boteze descoperirea. După îndelungi deliberări cu sine însuşi, dădu singuraticei şi misterioasei stele numele de „Adela”.

Timp de unsprezece zile, Tom a stat închis în centrul de calcul al navei. Motoarele de frânare funcţionau continuu. Efuzoarele mobile de corecţie îşi aruncau cu regularitate jeturile în spaţiu.

Automatele care înregistrau elementele optice au fost la un moment dat blocate de ordinatorul central, care desenă pe ecranele de serviciu liniile de forţă ale unui enorm astru invizibil. Cu greu şi-a dat seama Tom că în zona „Adelei” materia nu putea fi percepută vizual.

În a douăsprezecea zi, astronava se găsea la perigeu faţă de stea. Contoarele nu înregistrau niciun fel de radiaţie. Tom, care adormise, obosit de sclipirile voalate şi cu frecvenţe monotone ale aparaturii de control, a fost trezit de semnalele surde ale ordinatorului central ce pusese din nou în funcţiune receptoarele video ale navei. Teleobiectivul fixat spre astrul invizibil acoperea ecranul nr. 6 cu imaginea unei imense pete sidefii, aproape transparente. Pe ecranul 5, care prindea un unghi diferit, stăruia curbura uriaşă a „Adelei”, peste limita căreia se răzvrăteau protuberanţe abia vizibile.

Tom era năucit de revelaţie. Nimerise în apropierea stelei într-un moment în care aceasta îşi intensifica

activitatea şi devenea parţial vizibilă. Revenindu-şi, începu febril să coordoneze funcţionarea automatelor.

La intervale scurte, ordinatorul făcea cunoscută situaţia zonei de influenţă a câmpurilor create de astru, a cărui vânzolire înregistra pe graficele de pe ecrane curbe tot mai ascendente.

Forţa de atracţie, iniţial neînsemnată – infimă faţă de volumul „Adelei” -, creştea şi ea în mod simţitor.

În baza elementelor primite, pilotul-automat ceru permisiunea de a pune în funcţiune motoarele principale pentru accelerarea „Aurei” după 25 de minute câte erau necesare pentru trecerea pe orbita transgalactică.

Tom ezită. Abia după patruzeci de minute, când constată că limbile vagi ale protuberantelor devin tot mai imense şi mai dezordonate, decise cuplarea motoarelor de corecţie. Dar, tocmai în momentul în care „Aura” se plasa pe o orbită de tranziţie, o trombă gigantică se desprinse de stea şi, parcurgând cu o viteză fantastică spaţiul până la navă, o învălui timp de câteva fracţiuni de secundă.

Cele două minute şi mai bine ce au fost necesare pentru interceptarea astronavei au fost pentru Tom clipe de o intensitate infernală, fiind convins că nu poate însemna decât sfârşitul; spre surprinderea lui însă, interferenţa cu tromba radiantă n-a avut niciun efect perceptibil.

„Aura” intră curând pe orbita transgalactică, unde oglinda parabolică, transformându-se într-un soare miniatural, acceleră viteză până la pragul luminic.

II

Cu mult înainte de pătrunderea în sistemul planetar al Soarelui, „Aura” începu operaţia de frânare. Simultan, Tom învălui întreaga astronavă în câmpul creat de „reversonit”, după excitarea acestuia cu un sistem de fascicol de laser.

Declanşarea inversorului temporal reprezenta cel mai dificil examen pentru astronauţii de cursă lungă. Au fost suficiente cazuri în care expediţii cosmice s-au înapoiat pe Pământ cu mult înaintea plecării lor sau au dispărut pur şi simplu în trecut [6].

După realizarea anulării paradoxului temporal, Tom luă legătura cu prima staţie spaţială automată pe care o reperă la vreo 58 de milioane de kilometri de Pluton. Aceasta, având misiunea raţionalizării traiectoriilor navelor care pătrund în sistemul solar, îi comunică elementele necesare pentru interceptarea „Aurei” de către staţiile speciale de ghidaj spaţial.

Cu promptitudine, Pământul răspunse primului apel, Tom având bucuria să vadă pe ecran faţa Ei, copleşită de fericire. Mary îi ura „bun venit”.

Centrul de coordonare de pe cosmodromul „Armstrong” îi comunică faptul că nu recepţionează nicio imagine, cerându-i să verifice emisia video – verificare ce nu dădu niciun rezultat.

---

[6] Conform regulamentului sever stabilit de Consiliul expediţiilor galactice, inversoarele temporale cu care erau echipate astronavele fotonice de cursă lungă funcţionau o singură dată. Anulîndu-se paradoxul temporal, prin stabilirea diferenţei dintre timpul scurs efectiv pe Pămînt şi cel scurs la bordul navei, se obţine data obligatorie a sosirii. Încercările de a nu folosi inversorul au fost rare, deoarece potrivit Regulamentului, delincvenţii temporali au fost expediaţi din viitor contemporanilor lor. Cei cîţiva recidivişti au fost trimişi în preistorie.

Timp de două zile, până la intersectarea orbitei planetei Marte, convorbirile au avut un caracter banal, de rutină, când un dispecer de pe Phobos interveni cerându-i lui Tom poziţia precizând „că se îndoieşte de precizia calculelor întrucât niciun complex optic nu localiza astronava”.

Bănuind o eroare a ghidajului spaţial „transolar”, Pământul trecu la supravegherea traiectoriei „Aurei” cu ajutorul radiotelescoapelor de pe sateliţii săi artificiali.

Tom, aflat la câteva milioane de kilometri de Pământ, opri motorul fotonic, cuplând pentru ultima oară rachetele clasice de frânare. Cu opt ore înainte de aterizare, Tom fu chestionat de o comisie desemnată de Consiliul expediţiilor galactice în legătură cu parcurgerea zonei „Papucului Adelei”.

Bătrânul Xit Seknar, o personalitate proeminentă în consiliu, sfârşi prin a-i cere în mod solemn să nu intercepteze niciun program al reţelei mondiale stereovideo. Contrariat, ceru lămuriri. Selmar îi răspunse că Pământul stabilise existenţa unei situaţii neobişnuite, pe care o va cunoaşte numai după terminarea misiunii.

Tom îşi regăsi sângele rece şi nu mai stărui. Se gândi că, probabil, în timpul evoluţiei „Aurei” în apropierea stelei, se defectaseră sistemele de dirijare automată, iar cei de jos nu vor să-l alarmeze. Se instală concentrat în fotoliul punctului de comandă, pregătind nava pentru aterizare.

III

Fixându-se temeinic pe platforma metalică a rampei, „Aura” fu inundată de linişte pentru prima oară după trei ani de peregrinări. Tom se sculă greoi şi se îndreptă spre lift, care-l urcă până în compartimentul de evacuare. Acţionând claviatura discului Coandă în care urcase, se gândi că toate ansamblele navei funcţionaseră perfect, motivul interdicţiei bătrânului Xit fiind probabil cu totul altul.

Trapa se deschise, discul plană uşor, ieşind din corpul navei.

De jur împrejur, la o distanţă apreciabilă, se afla o mulţime imensă de oameni. Tom îşi conduse aparatul spre turnul de control, lângă care ateriză. Coborî. Între el şi mulţime se afla Mary. Se avântă spre ea, dar micşoră paşii, constatând tăcerea deplină ce-l învăluia.

Mary plângea încet, sprijinindu-se cu o mână de ecranul unui aparat îngust de stereoviziune, cuplat cu un teleobiectiv direcţionat spre axa „Aurei”. Începu din nou să alerge, fixându-şi încordat privirea pe faţa udă de lacrimi a Mary-ei. Ajunse la ea, o cuprinse în braţe şi, mângâindu-i părul lung, îi sărută obrajii palizi, fruntea şi ochii. Sufocat de emoţie, reuşi în cele din urmă s-o întrebe pentru ce plânge, de vreme ce el, Tom, s-a reîntors.

Mary, căutându-i cu palma – ca o oarbă – faţa, i-o îndreptă spre aparatul de stereoviziune. Pe ecran, nu exista decât imaginea rampei şi a antenelor de ghidaj; „Aura” nu se vedea.

— Oh, Mary… bâigui el… Ce-i asta?!…

— Şi astronava… şi tu, Tom… pentru noi, sunteţi… invizibili!

VITAMINĂ PENTRU IMAGINAŢIE PATRU PASTILE S.F.[7]

1. EVADARE

— Poate ar fi mai bine să ne întoarcem, zise femeia, mai mult pentru a-i încerca hotărârea.

— Acum e prea târziu – murmură el; ne vor distruge dacă o facem...

Femeia se lipi mai strâns de umărul solid al bărbatului care scruta cu îndărătnicie munţii liliachii ce se zăreau vag în depărtare.

— Oare... oare suntem într-adevăr primii care cunoaştem dragostea? întrebă ea din nou.

— O ştii prea bine: dacă scăpăm, se va naşte o nouă lume...

Cu pas egal, elastic, fără efort evident, se depărtau de Marele Oraş care împurpura orizontul cu jerbele-i de lumini, cu uriaşele cupole incandescente.

***

— Atenţiune! Aici Centrul de Coordonare al Poliţiei. Apel către toate brigăzile heliopurtate. Interceptaţi de urgenţă roboţii M-I-23 şi EN-24, evadaţi din sectorul

[7] Publicate în fanzinul Paradox /noe.1972

Sigma-10. Atenţiune! Aici Centrul de Coordonare al Poliţiei...

2. MESAJUL

Sfera metalică, ce fusese găsită în condiţiuni atât de neobişnuite, a fost confiscată de către Administraţie, pentru a fi studiată în cel mai deplin secret în laboratoarele de specialitate ale Marinei militare.

Sesizată de presa opoziţiei, opinia publică s-a manifestat cu multă efervescenţă pentru deconspirarea cercetării obiectului, vehiculându-se ideea de principiu, potrivit căreia problema nu e legată numai de securitatea naţională, ci de cea a întregii umanităţi.

Formidabila campanie dezlănţuită de presa mondială, precum şi manifestaţiile care au asediat pur şi simplu sediul prezidenţial, au silit guvernul să solicite prin intermediul Organizaţiei Mondiale colaborarea a o sută de înalte personalitaţi ştiinţifice din străinătate.

După efectuarea unui program complex de studii preliminare, s-a trecut la secţionarea sferei cu un laser special, în faţa camerelor de televiziune.

Întreaga omenire a urmărit cu sufletul la gură cum braţele mecanice, conduse din spatele unui panou superizolant, au început să deşurubeze capsula aflată înăuntrul sferei, scoţând la vedere o panglică metalică, pe care era imprimat în principalele limbi de circulaţie internaţională, următorul mesaj: „CINE V-A DAT VOIE?”

3. CONSECINŢE

Robotul îl conduse politicos până în faţa biroului, apoi dispăru neobservat, cu rutina unui valet desăvârşit.

Bătrânul îşi adună mâinile tremurânde pe hârtiile răvăşite înaintea lui şi-l chemă cu voce şoptită, de teama unui nou acces de tuse:

— Apropie-te, tinere. Aşa... nu văd prea bine, dar desluşesc totuşi ceva cunoscut în fizionomia dumitale. Cu ce te pot ajuta?

Acesta ezită o clipă, apoi rosti:

— Doresc să mă instalez în apartamentul de la etaj şi...

— Nu mai continua tinere, îl întrerupse bătrânul, ridicând mâna scheletică. Apartamentul a fost al tatălui meu. A plecat demult cu prima astronavă fotonică, pentru a determina unele consecinţe ale teoriei relativităţii. De altfel, trebuie să cunoşti şi dumneata Istoria, aşa că ştii de lansarea „AXIOMEI-01”?!

— Desigur...

Stăpânită prea mult, tusea atacă prin surprindere, cu violenţă, lăsându-l pe bătrân aproape sfârşit, pe unul din braţele fotoliului. După ce se răcori cu puţină apă, glasul şoptit continuă:

— Cât timp mai trăiesc, în camera tatălui meu nu va locui nimeni...

— Dar înţelege că m-am întors, fiule! izbucni tânărul.

4. PARALELE

Misiunea era pe sfârşite. Omul-broască se simţea istovit. Şi el, şi ceilalţi oameni-broască chiar şi „coordonatorii” de pe elicopterele de recuperare îşi dădeau seama cât de inutilă e căutarea asta: era ceva necurat la mijloc – nu fusese găsit nici unul din trupurile celor douzeci şi trei de specialişti de la laboratoarele secrete de pe insulă.

„Ce le-o fi venit să sară, aşa, pe nepusă masă, în ocean?” îşi muncea mintea omul-broască, în timp ce răscolea cu vârful armei algele de la baza unui conglomerat coralier. Cârduri de peştişori mărunţi, coloraţi violent, ţâşneau speriaţi, pierzându-se dincolo de umerii săi. Într-o falie nu prea adâncă, doi peşti mari stăteau unul lângă altul, ca două torpile cenuşii, aproape nemişcaţi.

Apropiindu-se, îi împinse încet, dar ferm, pentru a putea cerceta falia. Cu mişcări leneşe, docili, peştii se urniră, alunecând cu boturile lor monstruoase prin faţa măştii omului-broască, care privindu-le ochii apoşi, inexpresivi, se întreba „de ce oare imbecilitatea are nevoie de un trup atât de mare?” ...

— Ai înregistrat cât de defectuos gândeşte? Şi tu voiai să-l achiziţionezi! – îi zise celuilalt peştele din dreapta.

Marcel Luca şi banda desenată[8]

Dodo Niţă

„Entuziast şi talentat fan SF (membru activ al cenaclului Helion unde a fost coleg, printre alţii, cu Sandu Florea), Marcel Luca şi-a risipit cu dărnicie şi nonşalanţă prozele SF în paginile Colecţiei de Povestiri SF, fanzinului timişorean Paradox, alamanhului Anticipaţia şi în diverse antologii locale sau bucureştene.

Lucrările sale au cucerit publicul cititor de SF, printre care şi câţiva autori de benzi desenate, cărora le-a înflăcărat imaginaţia, iar aceştia i-au bedeizat trei dintre ele:

– *Visul lui Einstein*, desene Traian Marinescu, în Luceafărul Copiilor, 1982

– *Planeta fără pterodactili*, desene Sandu Florea, în almanahul Anticipaţia 1983

– *Lacul Păsării Wandoo*, desene Emi Algayer, în revista timişoreană Alpo şi Tim, 1992

În 1998 Marcel Luca şi-a strâns prozele SF şi ultimele două dintre BD-urile enumerate mai sus în volumul Tactică şi strategie, apărut la editura timişoreană Marineasa."

[8] Publicat 01.05.2013 - revista Nautilus

Aşa scriam despre Marcel Luca, în Dicţionarul Benzii Desenate din România, editura MJM Craiova, 2005.

Între timp am aflat că un alt pasionat de BD şi SF, avocatul Radu Cătăniciu, desenase la începutul anilor 90 – în 20 de planşe – propria sa variantă a povestirii *Lacul Păsării Wandoo*, aşa că l-am invitat să le expună în cadrul celei de-a 20-a ediţii a Salonului Internaţional al Benzii Desenate de la Constanţa.

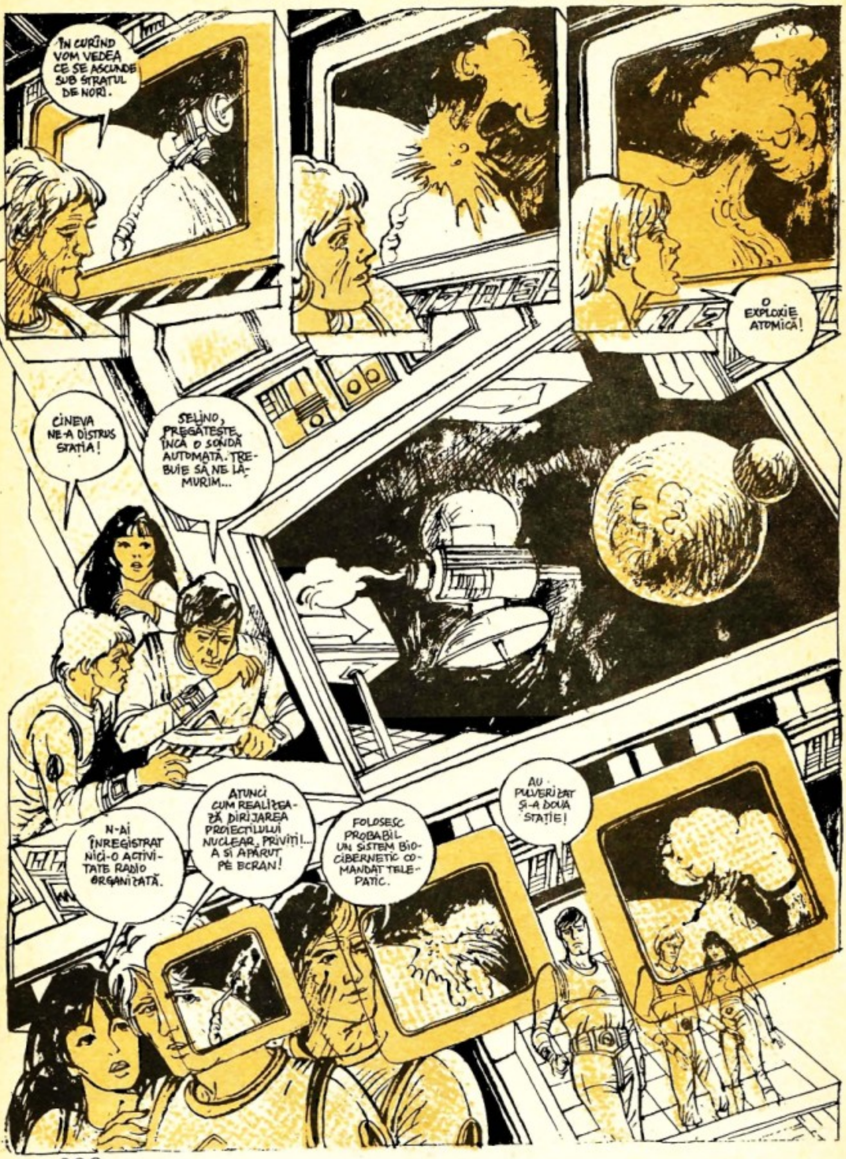
Nu l-am întâlnit niciodată pe Marcel Luca. Am corespondat pe internet cu dânsul prin 2010, atunci când mi-a scris să comande Dicţionarul BD. În afară de dicţionar i-am trimis şi un catalog de salon, cu dedicaţie specială de la prietenul său Sandu Florea, care venise în România pentru a participa la un salon BD. Iată ce mi-a răspuns, în stilul său personal:

„ *Dragă Dodo,*

Când îl mai revezi pe prietenul meu „străvechi” Sandu Florea, transmite-i că-l iubesc pentru succesul lui profesional şi că-i sărut mâna delicatei sale soţii Theodora, care ne punea pe masa de lucru, în anii ’70-’80, „clondirul” de rom de Jamaica, din care eu mă înfruptam mai cu insistenţă şi al cărui conţinut, în reţeta timpului, nu-l mai regăsesc nicăieri!

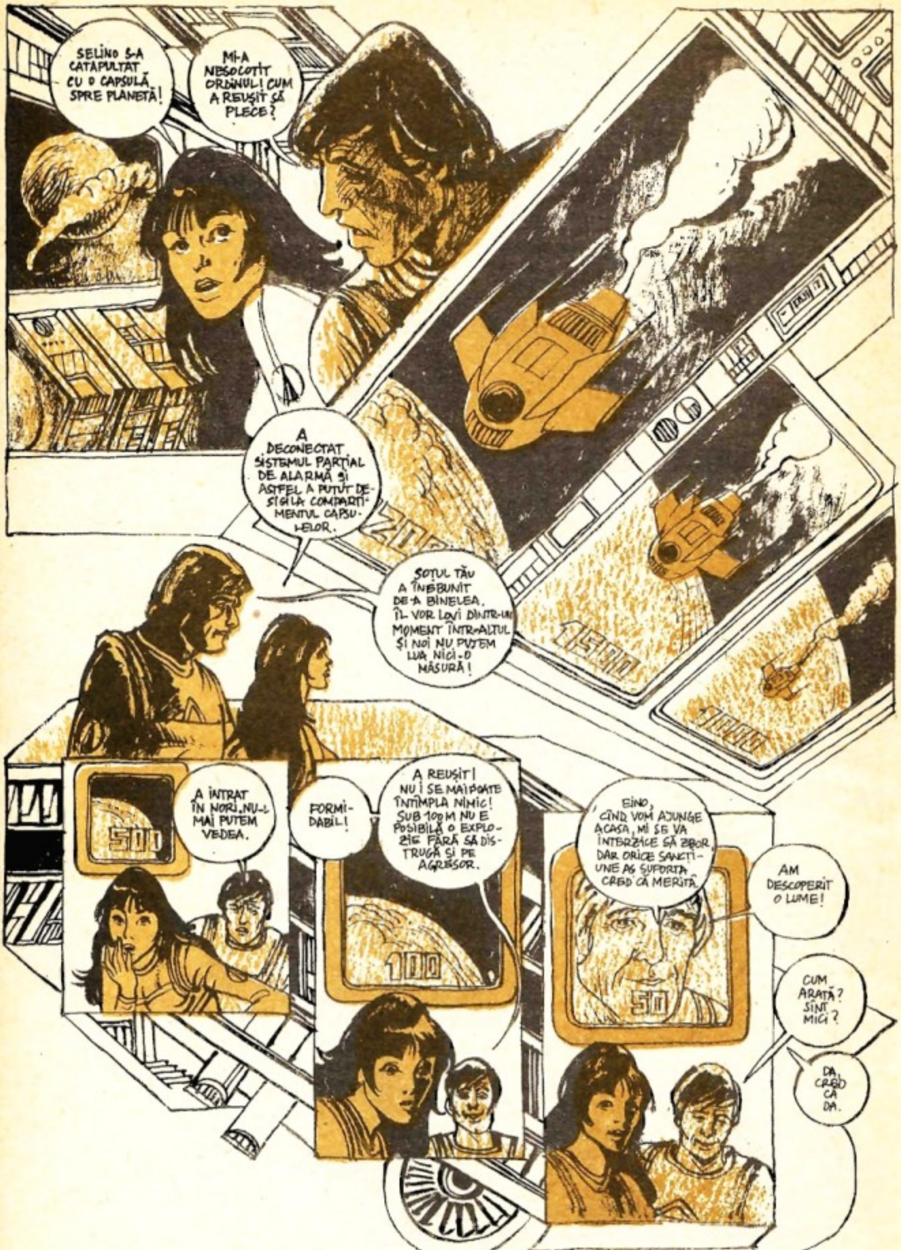
Cu aleasă consideraţie, Marcel de Luca.”

Aflu cu tristeţe, din revista Galileo, că Marcel Luca a emigrat în paradisul scriitorilor SF, pe 27 aprilie 2013.

ÎN CURÎND VOM VEDEA CE SE ASCUNDE SUB STRATUL DE NORI.
O EXPLOZIE ATOMICĂ!
CINEVA NE-A DISTRUS STAȚIA!
SELINO, PREGĂTEȘTE ÎNCĂ O SONDĂ AUTOMATĂ. TREBUIE SĂ NE LĂMURIM...
N-AI ÎNREGISTRAT NICI-O ACTIVITATE RADIO ORGANIZATĂ.
ATUNCI CUM REALIZEAZĂ DIRIJAREA PROIECTILULUI NUCLEAR, PRIVIȚI!... A ȘI APĂRUT PE ECRAN!
FOLOSESC PROBABIL UN SISTEM BIOCIBERNETIC COMANDAT TELEPATIC.
AU PULVERIZAT ȘI-A DOUA STAȚIE!

CE PROPUNEȚI? NU POATE FI VORBA DE O CIVILIZAȚIE CARE SĂ NE EGALEZE.
EXPLOZIILE ATOMICE PE CARE LE-AȚI VĂZUT ȚIN DE „PRIMITIVISM" TEHNOLOGIC.
DE CE AU AJUNS LA O ASEMENEA „SOLUȚIE-BUMERANG"? PUTEAU PROVOCA UN RĂSPUNS DIN PARTEA NOASTRĂ AFLAȚI ÎN „LEGITIMĂ APĂRARE".
NE-AU DISTRUS ÎN FOND DOUĂ STAȚII AUTOMATE!
NU AVEM DREPTUL SĂ RIPOSTĂM. SECURITATEA NAVEI E ABSOLUTĂ ȘI-APOI AM PUTEA DISTRUGE O CIVILIZAȚIE NECUNOSCUTĂ... NU SÎNTEM CONCHISTADORI GALACTICI, LIANA.
CRED CĂ DEBARCAREA PE PLANETOID ÎNSEAMNĂ O CATASTROFĂ PENTRU EI... DE ALTFEL AM O BĂNUIALĂ.
COMANDANTE EIND, DĂ-MI O CAPSULĂ INDIVIDUALĂ ȘI LASĂ-MĂ SĂ COBOR... FURNICI, LĂCUSTE SAU CUM OR FI ARĂTÎND TREBUIE SĂ ȘTIM CÎT MAI REPEDE.
AȚI VĂZUT CUM AU DIRIJAT PROIECTILUL NUCLEAR? OAMENII ACEȘTIA NU AU UN LIMBAJ SONOR.
DACĂ SÎNT TELEPAȚI VĂ DAȚI SEAMA CE MULT SE SIMPLIFICĂ TENTATIVA UNUI CONTACT NEMIJLOCIT CU EI.
SELINO, DRAGUL MEU... CE VREI SĂ FACI?
E SINUCIDERE CURATĂ! VOM PLECA ÎN CURÎND SPRE PĂMÎNT. ACOLO SE VOR LUA TOATE MĂSURILE NECESARE PENTRU REALIZAREA UNUI CONTACT. E MAI BINE AȘA...

SELINO S-A CATAPULTAT CU O CAPSULĂ SPRE PLANETĂ!
MI-A NESOCOTIT ORDINUL! CUM A REUŞIT SĂ PLECE?
A DECONECTAT SISTEMUL PARȚIAL DE ALARMĂ ŞI ASTFEL A PUTUT DESIGILA COMPARTIMENTUL CAPSULELOR.
ŞOȚUL TĂU A ÎNEBUNIT DE-A BINELEA. ÎL VOR LOVI DINTR-UN MOMENT ÎNTR-ALTUL ŞI NOI NU PUTEM LUA NICI-O MĂSURĂ!
A ÎNTRAT ÎN NORI. NU-L MAI PUTEM VEDEA.
500
FORMIDABIL!
A REUŞIT! NU I SE MAI POATE ÎNTÎMPLA NIMIC! SUB 100 M NU E POSIBILĂ O EXPLOZIE FĂRĂ SĂ DISTRUGĂ ŞI PE AGRESOR.
100
EINO, CÎND VOM AJUNGE ACASĂ, MI SE VA INTERZICE SĂ ZBOR, DAR ORICE SANCȚIUNE AŞ SUPORTA. CRED CĂ MERITĂ.
AM DESCOPERIT O LUME!
50
CUM ARATĂ? SÎNT MICI?
DA, CRED CĂ DA.

DĂ-NE ÎMAGINI!
EXCLUS ACUM. RĂMÎNE PE DATA VIITOARE CÎND NU VOI OBȚINE CAPSULA PRIN EFRACȚIE.
AM LUAT-O DIN PRICINA GRABEI PE CEA AFLATĂ ÎN REVIZIE. NU NUMAI CĂ NU AM TELEOBIECTIVE, DAR NU AM NICI COMBUSTIBIL SUFICIENT CA SĂ MĂ ÎNTORC.
NU FACE NIMIC, ATERIZEAZĂ ȘI ÎN SCURTĂ VREME TE RECUPERĂM.
ASCULTAȚI CU ATENȚIE! PLANETA ESTE SUPRAPOPULATĂ. E LOCUITĂ LA CENTIMETRU PĂTRAT. NU ȘTIU CUM ARATĂ FIINȚELE ASTEA, DAR ZBOARĂ ÎMPREJURUL MEU ÎN NAVE DISCOIDALE FOARTE MICI...
ÎN TIMP CE COBORAM AU MONTAT O INSTALAȚIE PE BLINDAJUL CAPSULEI. DE ATUNCI AM REALIZAT CONTACTUL... ÎMI TRANSMIT TELEPATIC, ÎN MOD CONSTANT, SĂ NU ATERIZEZ.
NUMAI PE CEI CÎTIVA METRI PĂTRAȚI PE CARE I-AR OCUPA CAPSULA, AȘ STRIVI UN ORAȘ CU CÎTEVA MILIOANE DE LOCUITORI.
SELINO! NU SE POATE SĂ NU EXISTE PE PLANETA ASTA BLESTEMATĂ UN PUSTIU, UN OCEAN... TREBUIE SĂ COBORI! TREBUIE...
EXCLUS. SÎNT FIINȚE CA ȘI NOI, LIANA. M-AR FI PUTUT DISTRUGE ÎNAINTE DE-A INTRA ÎN ATMOSFERĂ. AU ÎNȚELES CĂ LA BORD ESTE UN OM!
MĂREȘTE ALTITUDINEA PÎNĂ HOTĂRÎM CE TREBUIE SĂ FACEM.
ALTITUDINE MAXIMĂ POSIBILĂ. „PITICII" ÎMI TRANSMIT CĂ AU ÎNȚELES SITUAȚIA. ÎMI INDICĂ ȘI O ZONĂ CU O DENSITATE MAI MICĂ...
DOUĂ MILIOANE ȘI CEVA DE „SUFLETE".
EI AU HOTĂRÎT! ATERIZEAZĂ! COMUNICĂ COORDONATELE!
DISTRUGE-TE, SELINO! DISTRUGE-TE!
AI DREPTATE LIANA, NU POT... DOUĂ MILIOANE ȘI CEVA DE SUFLETE...
LIANA VĂZU CHIPUL IUBITULUI RISIPINDU-SE ÎN CIOBURILE DE LUMINĂ ALE EXPLOZIEI, PESTE CARE ECRANUL AȘTERNU ÎNTUNERICUL - FAȚA VIZIBILĂ A NEANTULUI...
- SFÎRȘIT -

Dumitru Luca – pseudonim literar – **Marcel Luca** s-a născut la Ianova în judeţul Timiş la 1 iulie 1946 şi a încetat din viaţă la 27 aprilie 2013 la Timişoara.

A fost fondator al cenaclului H.G. Wells de la Casa de Cultură a Studenţilor din Timişoara (9 nov. 1969), contribuind rapid la impunerea acestuia în circuitul naţional al anticipaţiei prin creaţiile proprii, scrise cu mult meşteşug literar şi pline de idei îndrazneţe, dar şi ca un foarte bun organizator, timp de aproape zece ani (1970 – 1979) fiind secretarul cenaclului.

A fost remarcat şi publicat încă din 1970 de către Adrian Rogoz, legendarul redactor şef al Colecţiei de Povestiri Ştiinţifico-Fantastice.

S-a străduit, cu multă abnegaţie şi pricepere la realizarea primei culegeri de povestiri a cenaclului, care a fost gata pentru tipar în noiembrie 1971, dar a

apărut abia în mai 1972, purtând numele POVESTIRI ŞTIINŢIFICO-FANTASTICE.

A coordonat, împreună cu Cornel Secu, apariţia primului număr tipărit al revistei **PARADOX** (în nov. 1972).

A fost membru fondator al clubului HELION (18 martie 1980), înfiinţat la Casa Tineretului din Timişoara.

A fost redactor al primului număr al revistei tipărite HELION (25 martie 1981).

A publicat numeroase povestiri şi schiţe în Colecţia de Povestiri Ştiinţifico – Fantastice în fanzinele SOLARIS, OMICRON, HELION, PARADOX, în revistele VATRA, ORIZONT, FORUM STUDENŢESC, în almanahul ANTICIPAŢIA.

Între anii 1972 – 1989 a obţinut numeroase premii la Concursurile Naţionale de proză organizate în cadrul Consfătuirilor Naţionale ale Cenaclurilor şi Scriitorilor de Anticipaţie (ROMCON).

A fost publicat în mai multe antologii de proză s.f. realizate de Ion Hobana, Alexandru Mironov, Ion Ilie Iosif, Lucian Hanu, Cornel Robu, Constandina Paligora sau de editurile Junimea, Facla, Politica.

Volumele lui de proză scurtă, ca şi volumele de poezie în grai bănăţean sunt probante pentru forţa narativă deosebită, dar şi pentru expresivitatea poetică si umorul şăgalnic al lui Marcel Luca.

Începând cu anul 1985, când în luna ianuarie, a avut loc primul REVELION S.F. (din lume!) Marcel Luca a fost unul din stâlpii acestei manifestări la toate ediţiile ei (întreruptă o singură dată, în 1990, datorită evenimentelor din decembrie 1989), contribuind

esenţial la realizarea unei atmosfere pline de eleganţă şi umor atât prin PLUGUŞORUL HELIONIST cât şi prin FUNDAŢIA FICTIVĂ ŞI AERIANĂ „MARCEL LUCA ŞI CIRACII SĂI”, cea care a lansat concursul „MISS CATREN”.

Volumul lui de proză s.f. ***TACTICĂ ŞI STRATEGIE*** (Ed.Marineasa,1998), ca şi volumele de eseuri sau stihuri în grai bănăţean, configurează portretul unui scriitor cu mare grijă pentru limba română, cu un stil propriu, plin de originalitate, cu o epică viguroasă şi convingătoare.

După anul 2000 a scris mai puţin s.f., dar, odată cu reluarea activităţii clubului Helion (nov. 2005), Marcel Luca a devenit mai harnic, citind la Helion şi publicând în revista tipărită sau în cea online cvasimajoritatea lucrărilor de proză s.f. realizate în acest interval de timp.

Marcel Luca a fost una din cele mai luminoase figuri ale s.f.-ului timişorean şi românesc...

Marcel Luca a fost unul din cei mai talentaţi si inspiraţi autori de proză s.f. ai generaţiei lui, ocupând un loc de frunte în galeria celor mai buni scriitori români ai genului.

Revista Helion